പ്രോസ്പർ മേറിമെ

കാർമെൻ

പരിഭാഷകൻ

എ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ള

RUPEE

NBS

കാർമെൻ

സാഹിത്യപ്രവർത്തക
സഹകരണസംഘം
പ്രസിദ്ധീകരണം

ഏ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ കൃതികൾ

കാമുകൻ

കാർമെൻ

ഒരു സ്ത്രീയുടെ ജീവിതം

ഓമനകൾ

മൂന്നു ഹാസ്യകഥകൾ

സാന്ധില്യ

ഒമ്പതു ഫ്രഞ്ചുകഥകൾ

ആപ്പിൾപ്പൂമൊട്ട്

മോപ്പസാങ്ങിന്റെ കഥകൾ

പ്രേതങ്ങൾ

നവലോകം

രൂപമഞ്ജരി

രാജരാജീയം

നോവൽപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ

ഹർഷവർദ്ധനൻ

കാർമെൻ

(പ്രോസ്പർ മെറിമെയുടെ ഒരു ഫ്റഞ്ചുനോവൽ)

പരിഭാഷകൻ:

ഏ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ള

നാഷനൽ ബുക്ക് സ്റ്റാൾ

കളരിക്കൽബസാർ, കോട്ടയം.

വില ഒരു രൂപ

രണ്ടാംപതിപ്പ്

1950 സെപ്റ്റംബർ

കോപ്പി 1000

പകർപ്പവകാശം പരിഭാഷകന്

വി. ഇ. പ്രസ്സ്,

കോട്ടയം.

മുഖവുര

ഫ്റഞ്ചുസാഹിത്യത്തിൽ നോവലിനു രണ്ടു രൂപഭേദ
ങ്ങളുണ്ട്. ആദ്യത്തെ രീതി അനുസരിച്ചു രചിക്കപ്പെട്ടി
ട്ടുള്ളവ അനേകം വാല്യങ്ങൾ വരുന്ന അതി
ചെറുനോവൽ. ദീർഘനോവലുകളാണ്.. രണ്ടാമത്തെ തരം
നോവലുകൾ ചെറുനോവലുകൾ (Novel-
ettes) ആകുന്നു. ഈ രണ്ടു തരം നോവലുകളും എല്ലാ പാശ്ചാ
ത്യസാഹിത്യങ്ങളിലും കാണാവുന്നതാണെങ്കിലും, രണ്ടാമ
ത്തെ തരത്തിലുള്ള നോവലുകളാണ് ഫ്റഞ്ചുസാഹിത്യത്തി
ന്റെ പ്രത്യേക സ്വഭാവത്തിന് ഏററവും അനുരൂപമായി
രിക്കുന്നതു് എന്നു പറയേണ്ടതായി വരുന്നു. ദൈർഘ്യത്തിൽ
മാത്രമല്ല ഇവയ്ക്കു തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്.
റൊമെയൻ റോളണ്ടിന്റെ "ജാൺ ക്രിസ്റ്റഫർ" (Jean
Christophe), മാർസെൽപ്രൂസ്റ്റിന്റെ "ഭൂതകാലത്തെ
പററിയുള്ള സ്മരണ" (A la Recherche du Temps
perdu) തുടങ്ങിയ ആദ്യത്തെ തരത്തിൽ പെട്ട അതിദീർ
ഘനോവലുകൾ ഒരു കാലഘട്ടത്തിന്റേയോ, ഒരു മനുഷ്യ
ന്റേയോ ജീവിതത്തിന്റെ അതിവിശാലമായ ഒരു ചിത്രം
വരയ്ക്കുകയാണ് ചെയ്തിരുന്നതു്. റഷ്യൻ നോവലുകളുടെ കൂ
ട്ടത്തിൽ ടോൾസ്റ്റോയിയുടെ "യുദ്ധവും സമാധാനവും" എന്ന
പ്രസിദ്ധ നോവൽ ഈ ഒന്നാമത്തെ തരത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന
താണ്. ഇന്നത്തെ ലോകരുടെ വേഗത്തിലും, സങ്കലന
ത്തിലും, കലാനൈപുണ്യാതിരേകത്തിലുമുള്ള ഭ്രമം അവരെ
ഇത്തരം ഭീമകൃതികളെ വേണ്ടതു പോലെ ആസ്വദിക്കുന്ന
തിന് അനുവദിക്കുന്നില്ല. ഇന്നത്തെ ലോകരുടെ ഈ മന
സ്ഥിതി പണ്ടേതന്നെ ഫ്റഞ്ചുകാരിൽ കാണാവുന്നതാണ്.
സുപ്രസിദ്ധ ഫ്റഞ്ചു ചിന്തകനായ പാസ്കൽ തന്റെ വി

ശ്വവിശ്രുതകൃതിയായ "പ്രോവിൻഷ്യൽ ലെറ്ററേർസിൽ" അടങ്ങിയ കത്തുകളിൽ ഒന്നു മറ്റുള്ളവയേക്കാൾ അധികം ദൈർഘ്യം കുറഞ്ഞുപോയപ്പോൾ അതിനു സമാധാനമായി ആ മഹാൻ പറഞ്ഞതു് തനിക്ക് അതിനെ കുറേക്കൂടി ചെറുതാക്കാൻ സമയം കിട്ടിയില്ല എന്നായിരുന്നു. ഇതാണു് ഫ്രഞ്ചുസാഹിത്യത്തിന്റെ ഒരു പ്രത്യേക സ്വഭാവം. മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ മഹാകാവ്യങ്ങൾക്ക് പകരം ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങൾക്ക പ്രചാരം സിദ്ധിച്ചതും ഈ നവീനമനസ്ഥിതിയുടെ ഫലമായിട്ടാണ്. ഈ മനസ്ഥിതിയുടെ ഫലമായിട്ടുണ്ടായവയത്രേ ചെറുകഥകളും ചെറുനോവല്ലുകളും. ഇവ രണ്ടിന്റെയും മൗലികതത്വം "ഏറ്റവും കൂടിയ സാഹിത്യഗുണവും ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ ദൈർഘ്യവും" എന്നു പറയാവുന്നതാണ്. വിശ്വസാഹിത്യത്തിലുള്ള ഇത്തരം ചെറുനോവല്ലുകൾക്ക് ഒരു ഉത്തമമാതൃകയാണ് പ്രോസ്പർ മേറിമേയുടെ "കാർമെൻ" എന്ന ഫ്രഞ്ചുനോവൽ.

പ്രോസ്പർ മേറിമേ.

ജെ. എഫ്. എൽ. മേറിമേ എന്ന ഒരു ഫ്രഞ്ചു ചിത്രമെഴുത്തുകാരന്റെ പുത്രനായ പ്രോസ്പർ മേറിമേ 1803-ൽ പാരിസ്സിൽ ജനിച്ചു. വിദ്യാഭ്യാസകാലത്തു് അദ്ദേഹം വലുതായ ശേഷിയൊന്നും കാണിച്ചിരുന്നില്ല. തന്റെ ഇരുപത്തിരണ്ടാമത്തെ വയസ്സിലാണ മേറിമേക്ക് പാരീസ്സിലെ ഫ്രഞ്ചുസാഹിത്യലോകവുമായി സമ്പർക്കമുണ്ടായതു്. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധ ഫ്രഞ്ചുനോവലെഴുത്തുകാരനായ സ്റ്റെൻഡലിന്റെ സ്നേഹിതനായിത്തീർന്നു. ബാല്യത്തിൽ തന്നെ ഹാസ്ലിറ്റു് മുതലായ അന്നത്തെ ചില ഇംഗ്ലീഷ് സാഹിത്യകാരന്മാരോടു മേറിമേക്ക് തന്റെ പിതാവു മുഖേന പരിചയമുണ്ടാകുവാൻ ഇടയായി. ഒരു സങ്കല്പപുരുഷനായ ഒരു സ്പാനിഷ് നാടകകർത്താവിന്റെ അഞ്ചു നാടകങ്ങൾ താൻ ഫ്രഞ്ചുഭാഷയിൽ തർജ്ജിമ ചെയ്തതാണെന്നുള്ള വ്യാജേന, മേറിമേ രചിച്ച അഞ്ചു നാടകങ്ങളായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ കൃതികൾ. മേറിമേയുടെ രണ്ടാമത്തെ കൃതിയും ഇതുപോലെയുള്ള സങ്കല്പ പുരുഷ

ന്മാരായ ഇല്ലിറിയൻ സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ നാടോടിപ്പാട്ടുകളായിരുന്നു. ഇവയെല്ലാം തന്നെ കാശിനുകൊള്ളാത്ത കൃതികളാണ്.

1828-ൽ ഫ്റഞ്ചുരാജാവായ ചാറൽസ് ഒമ്പതാമനെ പററി ഒരു ചരിത്രാഖ്യായിക മേറിമേ രചിച്ചു. സർ വാൾട്ടർ സ്കോട്ട് എന്ന പ്രസിദ്ധ ഇംഗ്ലീഷ് ചരിത്രാഖ്യായികാകാരൻെറ കൃതികളെ മാതൃകയാക്കിയാണ് അദ്ദേഹം ഇതു രചിച്ചത്. അധികം സാഹിത്യമേന്മയുള്ള ഒരു കൃതിയല്ല ഇതും. തൻെറ പ്രത്യേക സാഹിത്യവാസനയെ ഏതു വഴിക്കു നയിച്ചാൽ തനിക്ക് അതിൽ ഒരു ഉന്നതസ്ഥാനം ലഭിക്കുവാൻ സാധിക്കുമെന്ന് ഈ ആണ്ടിൽ തന്നെ അദ്ദേഹം കണ്ടു പിടിക്കയുണ്ടായി "എട്രൂസ്കൻ കുംഭം," "കോട്ടയുടെ ആക്രമണം," "മാത്തിയോ ഫാൽകൺ" എന്നീ ചെറുകഥകൾ എഴുതിയപ്പോഴാണ് അദ്ദേഹം ഇതു കണ്ടു പിടിച്ചത്.

മേറിമേ ഒരു ഗവമ്മെൻറുദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്നു. തൻെറ വാർദ്ധക്യകാലത്ത് അദ്ദേഹം ഫ്റഞ്ചുചക്രവത്തിയായ നെപ്പോളിയൻ മൂന്നാമൻെറ ഒരു സേവകനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. പ്രാചീനസ്മാരക ഇൻസ്പെക്ടർ എന്ന ജോലി മേറിമേക്ക് 1835-ൽ ലഭിച്ചു. ഈ ഉദ്യോഗം സംബന്ധിച്ചുള്ള ജോലികൾ നിർവഹിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു ഫ്റാൻസിൻെറ സകല ഭാഗങ്ങളും പലവുരു സന്ദശിക്കേണ്ടതായി വന്നു. തൻെറ ചെറുപ്പകാലത്ത് മേറിമേ സ്പെയിനിൽ സഞ്ചരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

തൻെറ മരണശേഷം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ അജ്ഞാതരായ രണ്ടു സ്ത്രീകൾക്കുള്ള മേറിമേയുടെ പ്രസിദ്ധ എഴുത്തുകൾ 1835-ൽ ആണ് അദ്ദേഹം എഴുതുവാൻ തുടങ്ങിയത്. മേറിമേയുടെ ഏററവും പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട നാലു കഥകളായ "ലാ വീനസ് ഡിൽ," "കൊളൊംബ," "അർസേനെ ഗില്ലേ," "കാർമെൻ," എന്നിവയെ അദ്ദേഹം 18?7-നും 1845-നും മദ്ധ്യേ രചിച്ചു. ഇവയും മററു ചില ചെറുകഥകളും കൂടാതെ ചില ചരിത്രഗ്രന്ഥങ്ങളും മേറിമേ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രസിദ്ധ ഫ്റഞ്ചു സാഹിത്യപരി

ഷത്തായ ഫ്റഞ്ച് അക്കാഡമി അദ്ദേഹത്തെ അംഗമായി തിരഞ്ഞെടുത്തിരുന്നു. അന്ത്യകാലത്ത് അദ്ദേഹം ഫ്റാൻസിൻെറ തെക്കുള്ള കാന്നേയിൽ താമസമുറപ്പിച്ചിരുന്നു. ഇവിടെ വച്ച് 1870-ൽ അദ്ദേഹം പരലോകം പ്രാപിക്കയും ചെയ്തു.

"കൊളൊംബ" (1840), "കാർമെൻ" (1845) എന്നി ചെറുനോവലുകളാണ്, മേറിമേയുടെ ഏററവും പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട കൃതികൾ. പല നല്ല സാഹിത്യനിരൂപകന്മാരും അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു "കൊളൊംബ"യെക്കാൾ ശ്രേഷ്ഠമായ കൃതി "കാർമെൻ" എന്നാകുന്നു. "കൊളൊംബ" കോർസിക്കദ്വീപിലെ കുപ്രസിദ്ധമായ കുടിപ്പകയുടെ ചിത്രവും, "കാർമെൻ" സ്പെയിനിലെ കൊള്ളക്കാരുടെ ജീവിത ചിത്രവും വരയ്ക്കുന്നു. ഈ രണ്ടു രാജ്യങ്ങളിലും മേറിമേ സഞ്ചരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. കാർമെനിലാണ് മേറിമേയുടെ സകലഗുണങ്ങളും സംയോജിച്ചു കാണുന്നതെന്നു ആർതർ സിമൺസ് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. സിമൺസ് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു് ഇങ്ങിനെയാണ്. "ഈ കഥയിൽ മേറിമേയുടെ സകല ഗുണങ്ങളും സംയോജിക്കുന്നുണ്ട്. മനുഷ്യവികാരവിദ്യാത്ഥി, സഞ്ചാരി, നിരീക്ഷകൻ, പണ്ഡിതൻ എന്നിവർ ഇതിൽ ഒന്നിച്ചു കൂടുന്നു. കൂടാതെ സ്പെയിനിനേയും സ്പെയിൻകാരെയും സ്നേഹിക്കുന്ന ഒരുവനേയും ഇതിൽ കാണാവുന്നതാണ്." കാർമെൻെറ നാലാമത്തെ അദ്ധ്യായം കഥാഗതിയോടു ബന്ധമില്ലാത്തതായ ജിപ്സി വർഗ്ഗക്കാരുടെ കേവലം ഒരു സാമാന്യ വർണ്ണനയാണ്. തന്മൂലം ഇതു് എൻെറ പരിഭാഷയിൽ വിട്ടുകളഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നും പറഞ്ഞു കൊള്ളട്ടെ

റൊമാൻറിക്ക് സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ വിഷയങ്ങളെ യഥാത്ഥവർണ്ണനാരീതിയിൽ (realistically) അഥവാ, സ്വഭാവോക്തിരീതിയിൽ വർണ്ണിക്കുന്ന ഒരു സാഹിത്യകാരനാണ് മേറിമേ. അദ്ദേഹത്തിൻെറ സാഹിത്യ രീതിയെപ്പററി ആർതർ സിമൺസ് എന്ന നിരൂപകൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു

ചുവടെ ചേക്കുന്നു:—“ഒരു സാഹിത്യകാരനെന്ന നിലയിൽ മേറിമേ ഫ്റഞ്ചുസാഹിത്യകാരന്മാരുടെ വിശേഷസ്വഭാവത്തിനു മാതൃകകളായ ഫ്ലോബേർ, സ്റ്റെൻഡൽ എന്നിവരുടെ വർഗ്ഗത്തിൽപെട്ടവനാണു്. വികാരം, പ്രത്യക്ഷമായ വികാരം, സർവ്വപ്രധാനമായിത്തീർന്നിരുന്ന റൊമാൻറിക് കാലഘട്ടത്തിലെ ജനങ്ങളുടെ ഇടയ്ക്കു് വികാരപരമായ പ്രശ്നങ്ങളുടെ പണിചെയ്യുന്ന കേവലം വികാരരഹിതമായ ഒരു ബുദ്ധിശക്തിയുടെ അവകാശങ്ങളെ മേറിമേ ഏറക്കുറെ അക്ഷോഭ്യനായി പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നതായിട്ടാണു് നാം കാണുന്നതു്. തൻെറ വിഷയത്തിൽ വിക്ടർ ഹ്യൂഗോയെ പോലെയോ, ഗാട്ടിയരെപോലെയോ, ഒരു തനി റൊമാൻറിക്ക് പ്രസ്ഥാനക്കാരനാണു് മേറിമേ. റൊമാൻറിക്ക് പ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ സാമഗ്രികളോടു മേറിമേ ക്രൂരതയുംകൂടി കൂട്ടിച്ചേക്കുന്നു എന്നു പറയാവുന്നതാണു്. എന്നാൽ തൻെറ മുൻഗാമികളായ ഫ്റഞ്ചുസാഹിത്യകാരന്മാരുടെ പതിവനുസരിച്ച് അദ്ദേഹം താൻ വർണ്ണിക്കുന്ന വികാരത്തെ, തൻെറ വർണ്ണനാരീതിയുടെ വികാരഗർഭത്തിൽ നിന്നോ, അതിൻെറ വികാരശൂന്യതയിൽനിന്നോ വളരെ സൂക്ഷ്മമായി വേർതിരിക്കുന്നുണ്ടു്. മേറിമേക്കു് കല കേവലം ഒരു ബാഹ്യചടങ്ങായി പ്രായേണ, പാണ്ഡിത്യത്തിൻെറ ഒരു അംശം മാത്രമായി തോന്നിയിരുന്നു. വികാരത്താൽ ക്ഷുഭിതമാകാത്തതായ തലയോടുകൂടി, ചിന്താപരമായി, ഏററവും പ്രക്ഷോഭകരമായ സാമഗ്രികളുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ പോലും ആത്മനിയന്ത്രണത്തോടുകൂടി ചെയ്യേണ്ട ഒരു കാര്യമാണു് ഒരു കലാസൃഷ്ടിയുടെ നിർമ്മാണമെന്നായിരുന്നു മേറിമേയുടെ വിചാരം. തങ്ങളുടെ ചിന്താഗതി വികാരാധിക്യത്താൽ കുഴങ്ങി മറിഞ്ഞിരിക്കുമ്പോൾ, പ്രകൃതി തങ്ങളുടെ കരങ്ങളിൽനിന്നു പേനയെടുത്തു് എഴുതിത്തുടങ്ങുമെന്നുള്ള ആശയോടുകൂടി മേറിമേയുടെ സമകാലീനർ വിചിത്രങ്ങളായ വികാരങ്ങൾക്കു വഴിപ്പെട്ടു ഉന്മത്തരായിത്തീർന്നിരിക്കുമ്പോൾ മേറിമേയാകട്ടെ, പ്രകൃതിയിൽ താൻ അല്പം അസാധാരണമായി കണ്ട ഒരു കാര്യത്തെ, തൻെറ ഔദ്യോഗികജീവിതത്തിൽ താൻ പരിശോധിച്ചിട്ടുള്ള ഗോത്തിക്ക് ശില്പവേല

കളിൽ ഒന്നിനോടു താൻ കാണിക്കാറുണ്ടായിരുന്ന വികാരരഹിതവും അനുഭാവശൂന്യവുമായ താല്പര്യത്തോടുകൂടി വർണ്ണിക്കുകയാണു് മേറിമേ ചെയ്തിരുന്നതു്. തന്നിൽ അതു വികാരം ജനിപ്പിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ തന്നെയും, അതു ഗോപനം ചെയ്യേണ്ടതായ ഒരു അന്യവസ്തുവാണെന്നേ അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചിരുന്നുള്ളു. താൻ കണ്ട കാര്യത്തെയാണു്, അതിനെപ്പറ്റിയുള്ള തന്റെ വികാരത്തെയല്ല, വർണ്ണിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചതു്. താൻ കണ്ട കാര്യത്തെ വായനക്കാരനു വ്യക്തമായി കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നതായാൽ, അതിനനുരൂപമായ വികാരങ്ങളെല്ലാം, അങ്ങിനെയുള്ള ഒരു കാര്യം സുവ്യക്തമായി കാണുമ്പോൾ പ്രകൃതി ഒരാളിൽ ജനിപ്പിക്കാറുള്ള വികാരങ്ങളെല്ലാം, വായനക്കാരൻ അയാളിൽനിന്നു തന്നെ വാങ്ങിച്ചുകൊള്ളുമെന്നാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാദം. ഒരു ചിത്രം വരയ്ക്കുകയും അതോടുകൂടിത്തന്നെ അതിന്റെ വർണ്ണന എഴുതുകയും ചെയ്യുന്നതു് കലാപാടവത്തെയല്ല കാണിക്കുന്നതു് എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചിരുന്നതു്.”

തന്റെ സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഇത്രമാത്രം പദാർത്ഥനിഷ്ഠമനസ്ഥിതി, (Objectivity) ഇത്രമാത്രം അക്ഷോഭ്യത കാണിച്ചിരുന്ന പ്രൊഫസ്സർ മേറിമേ, മുകളിൽ പ്രസ്താവിച്ച അജ്ഞാതരായ സ്ത്രീകൾക്ക് പ്രണയലേഖനങ്ങൾ എഴുതി ഒരു റൊമൻറിക്ക് അനുരാഗത്തിന്റെ പിടിയിൽ പെട്ടതു് വിധിയുടെ കളികൊണ്ടാണെന്നേ പറയാവൂ. മേറിമേയുടെ സാഹിത്യരീതിയുടെ കുറ്റങ്ങളും കുറവുകളും എന്തുതന്നെ ആയിരുന്നാലും, വിശ്വസാഹിത്യത്തിലെ വിശ്രുതരായ ചെറുനോവലെഴുത്തുകാരുടെ മുന്നണിയിൽ തന്റെ ‘കാർമെൻ, ‘കൊളൊംബ, എന്നീ കൃതികൾ നിമിത്തം മേറിമേക്ക് ഒരു സ്ഥാനം എന്നും ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണു്.

തിരുവനന്തപുരം,
18—1—10.
3—9—'34.

എ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ള.

അദ്ധ്യായം 1.

മാർബെല്ല്യയ്ക്കു് കുറെ കാതം വടക്കായി ഇന്നാടത്തെ മൊണ്ടയ്ക്കു സമീപം, ബസ്റ്റൂളി പീനി രാജ്യത്തിലുള്ള മുണ്ടായുദ്ധക്കളം സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു എന്നു് ഭൂമിശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ പറയുമ്പോൾ അവൎക്കു് ഒന്നും അറിയുവാൻ പാടില്ലെന്നു് എനിക്കു തോന്നാറുണ്ടായിരുന്നു. "ബെല്ലും ഹിസ്പാനിയൻസിസ്സ്" എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അജ്ഞാതനാമാവായ ഗ്രന്ഥകൎത്താവിന്റെ വാചകങ്ങൾക്കു് ഞാൻ കൊടുത്ത വ്യാഖ്യാനം അനുസരിച്ചും ഒസ്സുനയിലെ പ്രഭുവിന്റെ നല്ല ഗ്രന്ഥശാലയിൽ നിന്നു കിട്ടിയ അറിവു് ആസ്പദമാക്കിയും, റോമാ റിപ്പബ്ലിക്കിന്റെ പക്ഷക്കാരുടെ നേർക്കു സീസർ അവസാനക്കൈയ് പ്രയോഗിച്ച സ്മരണീയമായ സ്ഥലത്തെ മോൺടില്ല്യയുടെ പരിസരത്തിൽ തേടേണ്ടതാണെന്നു് ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നു.

1830-ൽ ഹേമന്തകാലത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ആൻഡലൂഷ്യയിൽ ഞാൻ സഞ്ചരിക്കയായിരുന്നു. മേല്പറഞ്ഞ പ്രശ്നത്തെപ്പററി എന്റെ മനസ്സിൽ കുടികൊണ്ട സംശയങ്ങൾക്കു് ഒരവസാനം വരുത്തുന്നതിനായി ഞാൻ ആ സ്ഥലത്തേയ്ക്കു് ഒരു ദീർഘയാത്രപോയി. താമസിയാതെ ഞാൻ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ പോകുന്ന ഒരു ലേഖ സത്യവാന്മാരായ പുരാതനവസ്തു ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരുടെ മനസ്സിലുള്ള സംശയങ്ങളെ എല്ലാം അകററുന്നതാണെന്നാണു് എന്റെ വിശ്വാസം. യൂ

റോപ്പിലെ ശാസ്ത്രലോകമാസകലം സംശയത്തോടെ വീക്ഷിക്കുന്ന ഈ ഭൂമിശാസ്ത്രപ്രശ്നത്തെ എന്റെ ലേഖ അവസാനിപ്പിക്കുന്നതിനു മുമ്പ്, മുണ്ട എവിടെ സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു എന്നുള്ള രസകരമായ പ്രശ്നത്തിന് ഒരു വിധത്തിലും ഹാനി വരുത്താത്തതായ ഒരു ചെറിയ കഥ ഞാൻ പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ.

കൊർഡോവായിൽ വെച്ച് ഒരു മാർഗ്ഗദർശിയേയും രണ്ടു കുതിരകളേയും എന്നോടുകൂടി വരുവാൻ ഏർപ്പാടുചെയ്തുകൊണ്ട് "സീസറുടെ കമ്മൻററീസ്" എന്ന ഗ്രന്ഥവും കുറെ ഷർട്ടും മാത്രം എന്റെ സാമാനങ്ങളായി എടുത്ത് ഞാൻ തിരിച്ചു. ഒരു ദിവസം കാച്ചനസമതലത്തിന്റെ ഉന്നതഭാഗത്തു സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ, ക്ഷീണിച്ചുദാഹിച്ച് വെയിലുകൊണ്ടു വരണ്ട് സീസറും പോമ്പിയുടെ പുത്രന്മാരും നശിച്ചുപോകട്ടെ എന്ന് ഞാൻ പറയാൻ ഭാവിച്ചു. അപ്പോൾ ആ വഴിയിൽനിന്ന് കുറെ ദൂരെയായി വേയും റഷ്ചെടികളും അങ്ങുമിങ്ങും നിന്നിരുന്ന പച്ചപ്പുല്ലു പിടിച്ചു ചെറുതായ ഒരു സ്ഥലം ഞാൻ കണ്ടു. ഇതിനു സമീപത്ത് ഒരു ഉറവുണ്ടെന്ന് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി. അതിനെ സമീപിച്ചപ്പോൾ, സീറാ ഡികാബ്രാ എന്ന മലയുടെ രണ്ടു ഉന്നതശാഖകൾക്കിടയ്ക്കുള്ള മലയിടുക്കിൽനിന്നു ഉത്ഭവിച്ചു ഒരു ചെറുപുഴ അവസാനിക്കുന്ന ചളിപ്രദേശമായിരുന്നു അതു് എന്നു ഞാൻ അറിഞ്ഞു. അല്പം കൂടി മേല്പോട്ടു സഞ്ചരിച്ചാൽ കുറേക്കൂടി തെളിഞ്ഞ ശുദ്ധജലമുള്ളതും കന്നുകളും തവളകളും കുറഞ്ഞതു

മായ് ഒരു ജലാശയവും പാറകൾക്കിടയ്ക്കു തണലുള്ള ഒരു സ്ഥലവും കണ്ടുപിടിക്കാമെന്ന് ഞാൻ വിചാരിച്ചു. ആ മലയിടുക്കിൽ പ്രവേശിച്ചയുടനെ എന്റെ കുതിര കരഞ്ഞു. അതിനു മറുപടിയായി എനിക്ക് കാണുവാൻ പാടില്ലാത്തതായ മറെറാരു കുതിര കരയുകയും ചെയ്തു.

ഞാൻ ഒരു നൂറടി മുമ്പോട്ടു ചെന്നപ്പോൾ ആ മലയിടുക്കു പെട്ടെന്നു വിസ്തീർണ്ണപ്പെട്ട് ഉന്നതമലകളാൽ ആവരണം ചെയ്യപ്പെട്ട ഒരുതരം അർദ്ധചന്ദ്രാകൃതിയിലുള്ള സ്ഥലമായി കലാശിച്ചു. ഒരു യാത്രക്കാരനു വിശ്രമിക്കുവാൻ ഇത്രമാത്രം യോഗ്യതയുള്ള ഒരു സ്ഥലം മറെറാരിടത്തും കാണുകയില്ല. ആ ഉയരമുള്ള കുന്നുകളുടെ അടിയിൽക്കൂടി ആ ചെറുപുഴ പ്രവഹിച്ച് മഞ്ഞുപോലെ വെളുത്ത മണലോടുകൂടിയ ഒരു ചെറിയ കുഴിയിൽ കുമിളകൾ ഉണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടു പതിച്ചു. ആ പുഴയാൽ നനയ്ക്കപ്പെട്ടവയും ഒരിക്കലും കാറേറൽക്കാത്തവയും ആയ അഞ്ചോ ആറോ മനോഹരങ്ങളായ പച്ച ഓക്ക്മരങ്ങൾ അതിന്റെ ഉത്ഭവസ്ഥാനത്തിനു സമീപം ഉയർന്ന് തങ്ങളുടെ ലതാച്ഛായയാൽ അതിനു തണലുനൽകിയിരുന്നു. ആ സ്ഥലത്തിനു പത്തു കാതം ദൂരം ചുററുമുള്ള ഹോട്ടലുകൾക്കു നൽകുവാൻ സാധിക്കുന്ന ശയ്യകളെക്കാൾ മെച്ചമായ ശയ്യ ആ കുഴിക്കു ചുററും വളർന്നിരുന്ന കൊഴുത്ത ലളിതമായ പുല്ലു ചമച്ചിരുന്നു.

ഈ മനോഹരമായ വിശ്രമസ്ഥലം ആദ്യമായി

കണ്ടുപിടിച്ചതു് ഞാനല്ല. ഒരു പുരുഷൻ അവിടെ വിശ്രമിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ അവിടെ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ അയാൾ ഉറങ്ങുകയായിരുന്നിരിക്കാം. കുതിരകളുടെ കരച്ചിൽ കേട്ടുണർന്നു് അയാൾ എഴുന്നേറ്റു് തന്റെ അശ്വത്തിന്റെ സമീപത്തു ചെന്നു. തന്റെ യജമാനന്റെ ഉറക്കസമയത്തു് അവിടെ ധാരാളമായി വളർന്നിരുന്ന പുല്ലു് അതു തിന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. ആ കുതിരയുടെ ഉടമസ്ഥൻ ഇടത്തരം പൊക്കവും കായബലവുമുള്ള ദേഹവും അപ്രസന്നവും പ്രൌഢവുമായ മുഖഭാവവും ഉള്ള ഒരു യുവാവായിരുന്നു. മുമ്പു് നല്ല നിറമുണ്ടായിരുന്ന അയാളുടെ തൊലി നിരന്തരമായി വെയിലേറ്റതുകൊണ്ടു് അയാളുടെ കേശത്തെക്കാൾ അധികം ഇരുണ്ടിരുന്നു. അയാളുടെ ഒരു കൈയിൽ കുതിരയുടെ വാറും മറേറതിൽ ഒരു പിച്ചളത്തോക്കും കാണാമായിരുന്നു. ആ തോക്കും ആ മനുഷ്യന്റെ ഭയങ്കരമായ മുഖഭാവവും കണ്ടപ്പോൾ എനിക്കു് ആശ്ചര്യമാണു് ആദ്യമായി തോന്നിയതു്. പക്ഷേ, കൊള്ളക്കാരെപ്പററി കേൾക്കുക മാത്രമേ ചെയ്തിട്ടുള്ളു എന്നുള്ളതുകൊണ്ടും അവരെ ഒരിക്കലും കണ്ടിട്ടില്ലാത്തതു നിമിത്തവും അവർ അപ്പോഴും ഉണ്ടെന്നുള്ള സംഗതിയിൽ എനിക്കു വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നില്ല. കൂടാതെ, ചന്തയ്ക്കു പോകുമ്പോൾ അനേകം സത്യസന്ധരായ കൃഷിക്കാർ ആയുധപാണികളായി പുറപ്പെടുന്നതു് ഞാൻ കണ്ടിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു്, തോക്കു് കണ്ടയുടനെ അതു ധരിക്കുന്നവൻ കൊള്ളക്കാരനാണെ

ന്നു വിചാരിക്കുവാൻ തക്ക കാരണവുമില്ല. എന്റെ ഷർട്ടും, കമൻററീസ്പുസ്തകത്തിന്റെ എൽസവിർ പതിപ്പും എടുത്തതുകൊണ്ടു് അയാൾക്കു് എന്തു ഗുണമുണ്ടാകുമെന്നും ഞാൻ ആലോചിച്ചു. സംഭ്രമംവിനാ ഞാൻ അയാളെ അഭിവാദ്യംചെയ്തു. അയാളുടെ ഉറക്കത്തിനു ഞാൻ തടസ്സമുണ്ടാക്കിയോയെന്നു് ഒരു പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി ഞാൻ ചോദിച്ചു. ഒരു ഉത്തരവും പറയാതെ എന്നെ അടിമുതൽ മുടിവരെ അയാൾ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി. അനന്തരം തന്റെ പരിശോധനകൊണ്ടു് തൃപ്തിപ്പെട്ടതുപോലെ തന്നെ സമീപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന എന്റെ മാർഗ്ഗദർശിയിലും അയാൾ അതേ രീതിയിൽ നോട്ടം പതിപ്പിച്ചു. ആ മാർഗ്ഗദർശിയാകട്ടെ അയാളെക്കണ്ടു് വിളറുകയും ഭയത്തോടുകൂടി നിലകൊള്ളുകയുമാണു് ചെയ്തതു്. അതൊരു നിർഭാഗ്യമായ സംഭവം എന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു. പക്ഷേ, ഭയം അല്ലെങ്കിലും കാണിക്കുന്നതു് വിവേകപൂർവ്വമായ പ്രവൃത്തിയല്ലെന്നു് എനിക്കു് ഉടനേതന്നെ മനസ്സിലായി. ഞാൻ നിലത്തിറങ്ങി മാർഗ്ഗദർശിയോടു് കുതിരകളുടെ കടിഞ്ഞാൺ മാററുവാൻ ആജ്ഞാപിച്ചു. അനന്തരം ആ ഉറവിനരികെ മുട്ടുകുത്തി കിടന്നുകൊണ്ടു് എന്റെ ശിരസ്സും കരങ്ങളും അതിൽ മുക്കി. പിന്നിട്ടു്, ഗിഡിയോന്റെ ഭടന്മാരെപ്പോലെ നിലത്തു കമഴ്ന്നു കിടന്നുകൊണ്ടു് ഞാൻ ആ വെള്ളം കുടിച്ചു.

ഈ സമയത്തു് എന്റെ മാർഗ്ഗദർശിയിലും ആ അ

ന്യനിലും ഞാൻ ദൃഷ്ടി പതിപ്പിക്കാതിരുന്നില്ല. മാഗ്ദ്ശി പ്രത്യക്ഷമായ മടിയോടുകൂടിയാണു് അയാളെ സമീപിച്ചതു്. അയാൾക്കു് ഞങ്ങളുടെ നേക്കു ദുരുദ്ദേശമുണ്ടെന്നു് എനിക്കു തോന്നിയില്ല. എന്തെന്നാൽ അയാൾ തന്റെ കുതിരയെ വീണ്ടും അഴിച്ചുവിടുകയും ആദ്യം ഞങ്ങളുടെ നേക്കു് ചൂണ്ടിപ്പിടിച്ചിരുന്ന തോക്കു് അയാൾ കീഴ്പോട്ടാക്കി പിടിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

എന്നെ അയാൾ ബഹുമാനിക്കാത്തതു കണ്ടു കോപിക്കുന്നതു നന്നല്ലെന്നു വിചാരിച്ചു് ഞാൻ ആ പുല്ലിൽ കിടന്നുകൊണ്ടു് അയാളുടെ കൈയിൽ ഒരു തീപ്പെട്ടിയുണ്ടോയെന്നു് അലസഭാവത്തോടു ചോദിച്ചു. അതേസമയത്തുതന്നെ ഞാൻ എന്റെ ചുരുട്ടുപെട്ടി പുറത്തെടുത്തു. അന്യൻ മിണ്ടാതെ അയാളുടെ പാക്കററു തപ്പി നോക്കി ഒരു തീപ്പെട്ടിയെടുത്തു് എനിക്കു് ഉരച്ചുതന്നു. അയാൾ മയ്യാദയായി പെരുമാറാൻ തുടങ്ങുന്നുവെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു. അയാൾ തന്റെ ആയുധത്തോടുകൂടി എന്റെ സമീപത്തു വന്നിരുന്നു. എന്റെ ചുരുട്ടു കത്തിച്ചതിനുശേഷം, എന്റെ ചുരുട്ടുപെട്ടിയിൽ ഉള്ളതിൽ വച്ചു് ഏററവും നല്ലതു തിരിഞ്ഞെടുത്തുകൊണ്ടു് അയാൾ പുകവലിക്കുമോയെന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചു.

"വലിക്കും" എന്നു് അയാൾ മറുപടി പറഞ്ഞു. ഈ വാക്കുകളാണു് അയാൾ ആദ്യമായി ഉച്ചരിച്ചതു്. "എസ്സു്" എന്ന അക്ഷരം ആൻഡലൂഷ്യാക്കാരെപ്പോ

ലെ അയാൾ ഉച്ചരിച്ചില്ല എന്നുള്ളതു് ഞാൻ കണ്ടുപിടിച്ചു. അതിൽ നിന്നു് എന്നെപ്പോലെ പക്ഷേ എൻെറ പുരാതനവസ്തു പരിശോധനഭ്രമം കൂടാതെ ഉള്ള ഒരു സഞ്ചാരിയാണു് ആയാളും എന്നു് ഞാൻ അനുമാനിച്ചു.

ഒരു നല്ല ഹാവനാച്ചുരുട്ടു് അയാൾക്കു കൊടുത്തു കൊണ്ടു് "അതു് നല്ല ചുരുട്ടാണു്" എന്നു് ഞാൻ പറഞ്ഞു. അയാൾ ശിരഃപ്രണാമം ചെയ്തു് എൻെറ ചുരുട്ടിൽ നിന്നു് അയാളുടേതു കത്തിച്ചു് മറെറാരു ശിരഃപ്രണാമംകൊണ്ടു് എന്നോടു കൃതജ്ഞത പറഞ്ഞു് വളരെ തൃപ്തിയോടുകൂടി അതു വലിക്കാൻ തുടങ്ങി. പുക സാവധാനത്തിൽ മൂക്കിലും വായിലും കൂടി വിട്ടുകൊണ്ടു് "ഹാ! ഞാൻ ചുരുട്ടു കുടിച്ചിട്ടു് എത്ര കാലമായി!" എന്നു് അയാൾ പറഞ്ഞു.

സ്പെയിനിൽ ഒരു ചുരുട്ടു കൊടുക്കുന്നതു് പൌരസ്ത്യരാജ്യങ്ങളിൽ റൊട്ടിയും ഉപ്പും ഒരുമിച്ചു കഴിക്കുന്നതു പോലെ സ്നേഹബന്ധത്തെ ഉറപ്പിക്കുന്ന ഒരു പ്രവൃത്തിയാണു്. ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നതിലധികം വായാടിയായി അയാൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. മൊണ്ടില്ലപ്രവിശ്യയിലെ സ്വദേശിയാണെന്നു അയാൾ പറഞ്ഞു എങ്കിലും അതിനോടു് അയാൾക്കു് അല്പപരിചയം മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു എന്നു് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി. ഞങ്ങൾ അപ്പോൾ ഇരുന്നിരുന്ന ആ മനോഹരമായ താഴ്‌വരയുടെ പേരു് അയാൾക്കു് അറിയാൻ പാടില്ലായിരുന്നു. സമീപത്തുള്ള ഒരു ഗ്രാമത്തിൻെറ പേരു

പോലും അയാൾക്കറിയുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഒട്ടകം അതിന്റെ സമീപത്തു് ചില മതിലുകളുടേയും കൊത്തിയ കല്ലുകളുടേയും അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടോ എന്നുള്ള എന്റെ ചോദ്യത്തിന്റെ മറുപടിയായി അത്തരം സംഗതികളിൽ താൻ ശ്രദ്ധപതിപ്പിക്കാറില്ലെന്നു് അയാൾ സമ്മതിച്ചു. പ്രത്യുത, കുതിരകളെപ്പററി അയാൾക്കു് വൈദഗ്ദ്ധ്യമുണ്ടായിരുന്നു. അയാൾ എന്റെ കുതിരയുടെ കുററവും കുറവും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ഇതിന്നു് പ്രത്യേക വൈദഗ്ദ്ധ്യം ആവശ്യമില്ല. പിന്നീടു് പ്രസിദ്ധ കൊർഡോവാ കുതിരകളിൽ നിന്നും ജനിച്ച തന്റെ അശ്വത്തിന്റെ വംശാവലി അയാൾ എന്നെ പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചു. അതു് ഒരു ഉത്തമമൃഗം തന്നെ. അതിന്നു് ക്ഷീണമെന്നതേ അറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു. ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ അതിവേഗത്തിൽ അതു് തൊണ്ണൂറു മൈൽ ഒരുമിച്ചു് ഓടി എന്നു് അയാൾ പറഞ്ഞു. ഈ പ്രസംഗത്തിനിടയ്ക്കു താൻ വേണ്ടതിലധികം സംസാരിച്ചുപോയി എന്നു് ശങ്കിച്ചതുപോലെ പെട്ടെന്നു് അയാൾ സംഭാഷണം നിറുത്തി. അസ്വാസ്ഥ്യത്തോടുകൂടി ഒരു കേസ്സിന്നു് തനിക്കു് കോർഡോവായിലേക്കു് ബദ്ധപ്പെട്ടു പോകേണ്ടി വന്നപ്പോഴാണു് അങ്ങിനെ സംഭവിച്ചതെന്നു് അയാൾ പറഞ്ഞു. ഇതു പറഞ്ഞപ്പോൾ അയാൾ എന്റെ മാർഗ്ഗദർശിയായ അന്റോണിയോവിനെ നോക്കി. അന്റോണിയോ ഉടനെനിലത്തു നോക്കിക്കളഞ്ഞു.

ആ തണലുള്ള ഊററു് എനിക്കു രസം തോന്നിച്ചു.

അതുകൊണ്ടു് എന്റെ മാര്‍ഗ്ഗദര്‍ശിയുടെ സഞ്ചിയില്‍ മൊണ്ടില്ലായിരുന്ന എന്റെ സ്നേഹിതന്മാര്‍ ഇട്ടിരുന്ന ഒന്നാന്തരം ഉണക്ക പന്നിയിറച്ചിക്കഷണങ്ങളുടെ കാര്യം ഞാന്‍ ഓര്‍മ്മിച്ചു. അവനോടു് ഞാന്‍ അതു കൊണ്ടുവരാന്‍ പറഞ്ഞതിനുശേഷം ആ അന്യനെ എന്നോടുകൂടി ഭക്ഷണം കഴിക്കാന്‍ ക്ഷണിച്ചു. അയാള്‍ വളരെക്കാലം പുകവലിച്ചിരുന്നില്ല എന്നുള്ളതു് സത്യമാണെങ്കില്‍ രണ്ടു ദിവസം അയാള്‍ പട്ടിണികിടന്നിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതും സത്യമാണു്. എന്തെന്നാല്‍ ട്ടിണികിടക്കുന്ന ഒരു ചെന്നായെപ്പോലെയാണു് അയാള്‍ ക്ഷണംകഴിച്ചതു്. ഞാന്‍ അവിടെ വന്നതു് ആ സാധുവിന്റെ ഭാഗ്യമായിത്തീര്‍ന്നു. ഞങ്ങളുടെ യാത്രയുടെ ആരംഭത്തില്‍ ഒരു വലിയ വായാടി ആയിരുന്ന എന്റെ മാര്‍ഗ്ഗദര്‍ശി ഇപ്പോള്‍ കട്ടെ സംസാരിക്കുന്നതിലും തിന്നുന്നതിലും കുടിക്കുന്നതിലും അമാന്തം കാണിച്ചു. ആ അന്യന്റെ സാന്നിദ്ധ്യമാണു് അവനില്‍ ഈ പരിവര്‍ത്തനം ഉണ്ടാക്കിയതു്. അവര്‍ രണ്ടുപേക്കും അന്യോന്യം ജനിച്ച ശങ്ക അവരെ അടുപ്പിച്ചില്ല. ഇതിന്റെ കാരണം എനിക്കു് അറിയുവാന്‍ പാടില്ലായിരുന്നു.

ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞു. ഞങ്ങള്‍ രണ്ടുപേരും രണ്ടാമതും ഓരോ ചുരുട്ടു കുടിച്ചു. ഉടനെ എന്റെ കുതിരകളെ തയ്യാറാക്കുവാന്‍ ഞാന്‍ മാര്‍ഗ്ഗദര്‍ശിയോടു പറഞ്ഞു. എന്റെ പുതിയ സ്നേഹിതനോടു യാത്ര പറയുവാന്‍ തുനിഞ്ഞപ്പോള്‍ ഞാന്‍ എവിടെയാണു് അന്നു രാത്രി താമസിക്കുവാന്‍ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു് അയാള്‍

എന്നോടു ചോദിച്ചു. എന്റെ മാർഗ്ഗദർശി കാണിച്ച ഒരാംഗ്യത്തിൽ ശ്രദ്ധ പതിപ്പിക്കുന്നതിനു മുമ്പ് വെൻറഡൽകർവോയിലേക്കാണു പോകുന്നതെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞുപോയി.

അന്യൻ:—"അങ്ങേപ്പോലെയുള്ള ഒരാൾക്കു് അതിൽ താമസിക്കുന്നതു് അത്ര സുഖമായി തോന്നുകയില്ല. ഞാനും അങ്ങോട്ടേക്കാണു പോകുന്നതു്. നിങ്ങൾക്കു മനസ്സുണ്ടെങ്കിൽ നമുക്കു് ഒരുമിച്ചു തിരിക്കാം."

"അങ്ങിനെ തന്നെ" എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ഞാൻ കുതിരപ്പുറത്തു കയറി. ചവിട്ടുപടി പിടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന എന്റെ മാർഗ്ഗദർശി അപ്പോഴും ഒരാംഗ്യം കാണിച്ചു. എനിക്കു ഭയമില്ലെന്നു തോൾചലിപ്പിച്ചു ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. ഉടനെതന്നെ ഞങ്ങൾ യാത്ര തിരിക്കയും ചെയ്തു.

അൻേറാണിയൊ കാണിച്ച രഹസ്യ ആംഗ്യങ്ങളും അവന്റെ അസാമാധാനവും, ആ അന്യൻ പറഞ്ഞ ചില വാക്കുകളും, പ്രത്യേകിച്ചു് തൊണ്ണൂറു മൈൽ കുതിര ഒററ ഓട്ടത്തിൽ ഓടി എന്നുള്ള കഥയും, അതിനു് അയാൾ പറഞ്ഞ വിശ്വാസയോഗ്യമല്ലാത്ത കാരണവും —ഇവയെല്ലാം എന്റെ സഹയാത്രക്കാരൻ ആരാണെന്നു് ഊഹിക്കുവാൻ എനിക്കു സഹായമായിത്തീൎന്നു. എന്റെ കൂട്ടുകാരൻ തീരുവകൊടുക്കാതെ സാമാനങ്ങൾ കടത്തിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന ഒരു അക്രമി, ഒരു പക്ഷെ, ഒരു കൊള്ളക്കാരൻ ആണെന്നുള്ളതിൽ എനിക്കൊരു സംശയവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടെന്തു്? എ

നോട്ടുകൂടി ആഹാരം കഴിക്കുകയും ചുരുട്ട വലിക്കുകയും ചെയ്ത ഒരു മനുഷ്യനിൽ നിന്ന് എനിക്ക് യാതൊന്നും ഭയപ്പെടേണ്ടതില്ലെന്ന് സ്പെയിൻരാജ്യക്കാരുടെ സ്വഭാവം അറിയാവുന്ന എനിക്ക നല്ലനിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നു. അയാളുടെ സാന്നിദ്ധ്യംതന്നെ അപകടത്തിൽനിന്നും എനിക്ക് ഒരു രക്ഷയായിരുന്നു. കൂടാതെ ഒരു കൊള്ളക്കാരൻ എങ്ങിനെയുള്ളവനാണെന്നറിയുവാൻ എനിക്ക മോഹമുണ്ടായിരുന്നു. ദിവസവും ഒരാൾക്ക കൊള്ളക്കാരെ കാണുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ലല്ലൊ. ഒരു ഭയങ്കരനായ മനുഷ്യനോട്, പ്രത്യേകിച്ച് അയാൾ സൗമ്യതയോടെ പെരുമാറുമ്പോൾ സംസർഗ്ഗം ചെയ്യുന്നതിൽ ഒരു പ്രത്യേക സുഖമുണ്ടെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല.

ആ അന്യൻ എന്നിൽ ക്രമേണ വിശ്വാസം ജനിപ്പിച്ച് എല്ലാം തുറന്നു പറയിക്കുവാൻ ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചു. എന്റെ മാർഗ്ഗദർശിയുടെ നേത്രംകൊണ്ടുള്ള ആംഗ്യങ്ങളെ വകവയ്ക്കാതെ കൊള്ളക്കാരെപ്പററി ഞാൻ സംസാരിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അവരെപ്പററി ബഹുമാനത്തോടുകൂടിയാണു് ഞാൻ സംസാരിച്ചതു്. അക്കാലത്തു് എല്ലാവരുടേയും സംഭാഷണവിഷയമായിത്തീൎന്നിരുന്ന അത്ഭുതപരാക്രമങ്ങൾ ചെയ്ത "ജോസെ മറിയാ" എന്ന ഒരു പ്രസിദ്ധ കൊള്ളക്കാരൻ ആൻഡലൂഷ്യയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. "എന്റെ കൂട്ടുകാരൻ ഈ ജോസെ മറിയാ ആയിരുന്നാലോ!" എന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു. ഈ വീരനായ കൊള്ളക്കാരനെപ്പററിയുള്ള എല്ലാ കഥകളും—അയാൾക്ക അനുകൂലമായ എല്ലാ കഥകളും—ഞാൻഅയാളോടു പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. ആ

വീരന്റെ ധൈൎയ്യവും ഔദാൎയ്യവും ഞാൻ പ്രശംസിക്കുകയും ചെയ്തു.

അന്യൻ (ഉത്സാഹരഹിതനായി) :—ജോസെ മറിയാ ഒരു കൊള്ളരുതാത്തവനാണു്."

"ഇയാൾ സത്യം പറയുകയാണോ, അല്ല, ഇതു വിനയശീലത്തിന്റെ ഫലമാണൊ" എന്നു ഞാൻ എന്നോടുതന്നെ ചോദിച്ചു. എന്റെ കൂട്ടുകാരനെ ഞാൻ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി. ആൻഡലൂഷ്യയിലുള്ള പല പട്ടണങ്ങളുടേയും ഭിത്തികളിൽ ഒട്ടിച്ചിട്ടുള്ള ജോസെ മറിയായുടെ ശരീരവിവരണം അയാൾക്കു ചേരുമോയെന്നു ഞാൻ പരിശോധിച്ചുതുടങ്ങി. അതെ, ഇയാൾ ജോസെ മറിയാ തന്നെ. ലഘുവൎണ്ണമുള്ള കേശം, നീലക്കണ്ണു്, വലുതായ വായ്, നല്ല പല്ലു്, ചെറിയ കരങ്ങൾ, നല്ല ഷർട്ടു്, വെള്ളിബട്ടൻസോടുകൂടിയ ഒരു വെൽവെറ്റു് വെസ്റ്റ്കട്ടു്, വെള്ളത്തോലുകൊണ്ടു് നിൎമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ശരായി, തവിട്ടുനിറമുള്ള ഒരു കുതിര. ഇപ്പോൾ സംശയം തീൎന്നു. അയാളെ അറിഞ്ഞു എന്നു ഞാൻ കാണിക്കുന്നതെന്തിനു്?

ഞങ്ങൾ ആ ഹോട്ടലിൽ എത്തി. എന്റെ കൂട്ടുകാരൻ പറഞ്ഞതുപോലെ തന്നെ ആയിരുന്നു അതു്. ഞാൻ ഇതുപോലെ നികൃഷ്ടമായ ഒരു ഹോട്ടൽ ഇതുവരെ കണ്ടിട്ടില്ല. അതിലുള്ള ഒരു വലിയ മുറി അടുക്കളയ്ക്കും ഇരുപ്പുമുറിക്കും ശയനമുറിക്കും ഉപകരിച്ചു. ആ മുറിയുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഒരു പരന്ന കല്ലിൽ തീ കത്തുന്നുണ്ടായിരുന്നു. പുക മേൽപുരയിലുള്ള ഒരു ദ്വാരത്തിൽ

കൂടി പുറത്തേക്കു പോയി, അപ്പു, അതു് അവിടെത്തന്നെ ഒരു മേലമായി കെട്ടിനിന്നു. പുറവരിനരികെയായി തറയിൽ അഞ്ചോ ആറോ കുതിരച്ചാണികൾ വിരിച്ചിരുന്നു. ഇതിൽ ആയിരുന്നു അവിടെ വരുന്ന യാത്രക്കാർ കിടന്നിരുന്നതു്. ആ ഹോട്ടലിൽനിന്നു്—ശരിയായി പറയുകയാണെങ്കിൽ ഞാൻ വിവരിച്ച വലിയ മുറിയിൽ നിന്നു്—ഇരുപതടി അകലെയായി ഒരു കുതിരപ്പുരയായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ഒരു കുടിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ മനോഹരമായ വിശ്രമസ്ഥലത്തു് കരിപോലെ കറുത്തവരും കീറപ്പഴന്തുണി ഉടുത്തിരുന്നവരും.ആയ ഒരു കിഴവിയും പത്തുപന്ത്രണ്ടു വയസ്സായ ഒരു ബാലികയും മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു.

"പ്രാചീനകാലത്തെ മുണ്ടാ ബേററിക്കയിലെ ജനങ്ങൾ ഇത്രമാത്രമെ ശേഷിച്ചിട്ടുള്ളോ? അല്ലയൊ സീസർ! സെക്ടസ് പാമ്പി! ഈ ഇഹലോകത്തു് നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾ തിരിച്ചു വരുകയാണെങ്കിൽ നിങ്ങൾക്കു് എന്തുമാത്രം ആശ്ചര്യം തോന്നും!" എന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു.

ആ കിഴവി എന്റെ കൂട്ടുകാരനെ കണ്ടപ്പോൾ ആശ്ചര്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് "ഹാ! സിഞ്ഞിയോർ ഡാൻ ജോസെ ആണോ അതു്!" എന്നു പറഞ്ഞു. ഡാൻ ജോസെ, മുഖത്തു അപ്രീതി പ്രദർശിപ്പിച്ചു് അവളെക്കൊണ്ടു പിന്നീടൊന്നും പറയിപ്പിക്കാത്ത വിധത്തിലുള്ള ഒരു ആംഗ്യം തന്റെ കയ്യുകൊണ്ടു് കാണിച്ചു. എനിക്കു് അന്നുരാത്രി ഒരുമിച്ചുകൂടി കഴിയേണ്ടിവന്ന ആ അന്യനെപ്പററി ഒന്നും അറിയേണ്ടതില്ല എന്നു് ജോ

സെ അറിയാതെ എൻെറ മാർഗ്ഗദർശിയുടെ നേക്കു തിരിഞ്ഞു് ഞാൻ ഒരടയാളം കാണിച്ചു.

ഞാൻ വിചാരിച്ചതിലധികം നന്നായിരുന്നു അന്നത്തെ അത്താഴം. ഒരു കിഴട്ടു പൂവൻകോഴിയിറച്ചി അരിയോടും കരുമുളകിനോടും ചേർത്തു പൊരിച്ചതും എണ്ണയിലിട്ടു കരുമുളകും ഗസ്സ്പച്ചോ എന്നു പറയുന്ന ഒരു മാതിരി കരുമുളകു പച്ചടിയും ഒരടി ഉയരമുള്ള ഒരു ചെറുമേശയിൽ അവർ കൊണ്ടുവന്നു വിളമ്പി. മൂന്നു് എരിവധികമുള്ള ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടു് അവിടെ കൊണ്ടുവച്ചിരുന്ന നല്ല മൊണ്ടെല്ലാവീഞ്ഞു് ധാരാളം കുടിക്കേണ്ടതായി വന്നു. അത്താഴം കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം സ്പെയിനിലുള്ള എല്ലാ വീടുകളിലും കാണാറുള്ള മാൻഡൊലിൻ എന്ന ഒരു തരം വീണ അവിടെ ചുവരിൽ തൂക്കിയിരിക്കുന്നതുകണ്ടു് അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന പെൺകുട്ടിയോടു് അതു വായിക്കാനറിയാമോ എന്നു് ഞാൻ ചോദിച്ചു.

പെൺകുട്ടി:—"അറിഞ്ഞുകൂടാ. ഡാ ജോസെക്കു് അതു നല്ലപോലെ അറിയാം."

ഞാൻ:—"അതൊന്നു വായിക്കാമോ? നിങ്ങ_ടെ ദേശീയസംഗീതത്തോടു് എനിക്കു് വലിയ താല്പര്യമുണ്ടു്."

ജോസെ(പ്രസന്നനായി)·— "നിങ്ങളെപ്പോലെ എനിക്കു് ഒന്നാന്തരം ചുരുട്ടു തന്ന ഒരു മര്യാദക്കാരൻ എന്നോടപേക്ഷിച്ചാൽ എനിക്കു് അതു നിരസിക്കുവാൻ സാധിക്കയില്ല."

ആ മാൻഡൊലിൻ എടുത്തു് അയാൾ ഒരു പാട്ടു

പാടിക്കൊണ്ടു് വായിക്കാൻ തുടങ്ങി. അയാളുടെ സ്വരം കുറെ കക്കശമാണെങ്കിലും കേൾക്കാൻ നല്ലതായിരുന്നു. രാഗം വ്യസനകരമായിരുന്നു. പാട്ടിന്റെ അർത്ഥം എനിക്കു് മനസ്സിലായില്ല.

ഞാൻ—"നിങ്ങൾ പാടിയതു് ഒരു സ്പാനിഷ് രാഗമല്ലെന്നു തോന്നുന്നു. 'പ്രോവിൻസു'കളിൽ (അതായതു് സ്പെയിനിലെ അലാവാ, ബിസ്കെ, ഗിപ്പുസ്കോവാ, നവാർ എന്നീ വിഭാഗങ്ങളിൽ) ഞാൻ കേട്ടിട്ടുള്ള സോർസിക്കോസിനു തുല്യമായ ഒരു രാഗമാണു് അതു്. വാക്കുകൾ ബാസ്ക് ഭാഷയിലുമാണു് അല്ലേ?"

ജോസെ(ചിന്താപരവശനായി):—"അതെ."

അയാൾ ആ മാൻഡൊലിൻ നിലത്തുവച്ചതിനശേഷം അണയാൻ തുടങ്ങിയ തീക്കുണ്ഡത്തിലേയ്ക്കു് ഒരു വിശേഷതരമായ ദുഃഖഭാവത്തോടുകൂടി നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ചെറിയ മേശപ്പുറത്തുള്ള വിളക്കിന്റെ പ്രകാശത്താൽ ഉൽകൃഷ്ടവും ഭയങ്കരവും ആയ അയാളുടെ മുഖഭാവം മിൽട്ടന്റെ ചെയിത്താന്റെ മുഖത്തെ എന്നെ അനുസ്മരിപ്പിച്ചു. താൻ ഉപേക്ഷിച്ചുപോന്ന സ്വർഗ്ഗത്തേയും തന്റെ പാപം തനിക്കു നൽകിയ പ്രവാസത്തേയും പററി ചെയിത്താനെപ്പോലെ, ഒരു പക്ഷെ, എന്റെ കൂട്ടുകാരൻ അപ്പോൾ വിചാരിച്ചിരുന്നിരിക്കാം. അയാളെ സംഭാഷണത്തിൽ ഏർപ്പെടുത്തുവാൻ ഞാൻ ശ്രമിച്ചു. പക്ഷെ തന്റെ വ്യസനകരമായ ചിന്തകളിൽ ലയിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു് അയാൾ ഉത്തരം പറഞ്ഞതേയില്ല.

ഈ സമയംകൊണ്ടു് ഒരു കയറിൽ കെട്ടിത്തൂക്കിയിരുന്ന തുണിയാകുന്ന അപരിഷ്കൃത മറയ്ക്കകത്തുള്ള ആ മുറിയുടെ ഒരു കോണിൽ ആ കിഴവി നിദ്രയ്ക്കു പോയിരുന്നു. സ്ത്രീകൾക്കായി പ്രത്യേകം തിരിച്ചിരുന്ന ഈ വിശ്രമസ്ഥാനത്തേയ്ക്കുതന്നെ ആ ചെറുബാലികയും പോയി. ഉടനെ എന്റെ മാർഗ്ഗദർശി എഴുന്നേററു് അവനോടുകൂടി കുതിരലായത്തിലേയ്ക്കു പോകുന്നതിനു് എന്നെ ക്ഷണിച്ചു. ഇതു കേട്ടയുടനെ ജോസെ പെട്ടെന്നു് ഉണർന്നതുപോലെ ചാടി എഴുന്നേററു് "എവിടെ പോകുന്നു" എന്നു് അവനോടു് ഒരു മുരട്ടു സ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

മാർഗ്ഗദർശി:—"ലായത്തിലേക്കു്."

ജോസെ—"എന്തിനു്? കുതിരയ്ക്കു ധാരാളം തീററിയുണ്ടല്ലോ. താൻ ഇവിടെ കിടക്കൂ. ഇദ്ദേഹം അതിനു സമ്മതിക്കും."

മാർഗ്ഗദർശി—"അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുതിരയ്ക്കു സുഖമില്ലെന്നു തോന്നുന്നു. അദ്ദേഹം അതിനെ വന്നു നോക്കട്ടെ. അപ്പോൾ എന്തു ചെയ്യണമെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ കഴിയും."

അന്റോണിയോയ്ക്കു് എന്നോടു രഹസ്യമായി സംസാരിക്കുവാൻ മോഹമുണ്ടെന്നു ഞാൻ ഇതിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കി. പക്ഷെ, ഡാൻ ജോസെയിൽ സംശയം ജനിപ്പിക്കുന്നതിനു ഞാൻ തയ്യാറില്ലായിരുന്നു. അപ്പോഴത്തെ സ്ഥിതിയ്ക്കു വലിയ വിശ്വാസം കാണിക്കുന്നതാണു് ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ പ്രവൃത്തിയെന്നു എനിക്കറിയാമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് എനിക്കു കു

തിരകളെപ്പറ്റി ഒന്നും അറിഞ്ഞുകൂടെന്നും, എനിക്കു് ഉറക്കം വരുന്നു എന്നും ഞാൻ അന്റോണിയോയോടു പറഞ്ഞു. ഡാൻ ജോസെ അവന്റെ പുറകെ ലായത്തിലേയ്ക്കു പോയി വേഗം തനിച്ചു തിരിച്ചുവരികയും ചെയ്തു. കുതിരയ്ക്കു് ഒന്നുമില്ലെന്നും ആ മാർഗ്ഗദർശിക കുതിരയെ വലിയ കാര്യമായിരുന്നതിനാൽ തന്റെ വെസ്റ്റുകൊണ്ടു് അതിനെ തിരുമ്മി വിയർപ്പിക്കുകയാണെന്നും, രാത്രി മുഴുവനും അങ്ങിനെ ചെയ്യുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുകയാണെന്നും ജോസെ എന്നോടു പറഞ്ഞു. അയാളെ തൊടാതെ ആ കമ്പിളികളിൽ എന്റെ പുറംകോട്ടു് എടുത്തു പുതച്ചുകൊണ്ടു് ഞാൻ കിടന്നു എന്റെ സമീപത്തു കിടക്കുവാൻ അനുവാദം ചോദിച്ചുകൊണ്ടു് വാതലിനു മുമ്പിലായി ഡാൻജോസെയും ശയിച്ചു. കിടക്കുന്നതിനു മുമ്പു് തന്റെ തോക്കു നിറച്ചു താൻ തലയണയായി ഉപയോഗിച്ച സഞ്ചിക്കടിയിൽ അയാൾ വയ്ക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. കിടന്നു് അഞ്ചുമിനിട്ടു കഴിഞ്ഞയുടനെ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഗാഢനിദ്ര പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

എന്റെ അധികമായ ക്ഷീണംകൊണ്ടു് അതുപോലെയുള്ള ഒരു സ്ഥലത്തുപോലും എനിക്കു് ഉറക്കം വരുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ, ഒരു മണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞു് ഒരു അസുഖകരമായ ചൊറിച്ചിൽ മൂലം ഞാൻ ഉണർന്നു. ആ ചൊറിച്ചിലിന്റെ കാരണം മനസ്സിലാക്കിയ ഉടനെ ഇങ്ങിനെയുള്ള ഒരു വീട്ടിൽ കിടക്കുന്നതിനു പകരം രാത്രി മുഴുവനും ഒരു തുറന്ന സ്ഥലത്തു കിടക്കുന്നതാണു നല്ലതെന്നു ഞാൻ നിശ്ചയി

ച്ചു. ഞാൻ ശബ്ദമുണ്ടാക്കാതെ വാതിൽക്കലേയ്ക്കു ചെ ന്നു് സത്യസന്ധന്മാരെപ്പോലെ ഗാഢനിദ്ര ചെയ്യുന്ന ഡാൺ ജോസെയെ കവച്ചു കടന്നു് അയാളെ ഉണൎത്താതെ വീട്ടിനു പുറത്തിറങ്ങി. വാതിലിനു സമീപം ഒരു വലിയ മരബെഞ്ചുകിടന്നിരുന്നു. ഇതിൽ കിടന്നു ഞാൻ ഉറങ്ങുവാൻ തുടങ്ങി. ഞാൻ ഉറങ്ങുവാൻ തുടങ്ങിയയുടനെ ഒരു മനുഷ്യൻെറയും കുതിരയുടേയും ഛായ ശബ്ദമൊന്നുമുണ്ടാക്കാതെ എൻെറ മുമ്പിൽക്കൂടി പോകുന്നതുപോലെ എനിക്കു തോന്നി. ഞാൻ ചാടി എഴുന്നേററു. അതു് അൻറോണിയൊ ആണെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു. ഈ അസമയത്തു ലായത്തിൽനിന്നും അവൻ പുറത്തുപോകുന്നതു കണ്ടു് ആശ്ചൎയ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു ഞാൻ അവൻെറ സമീപത്തേയ്ക്കു ചെന്നു. ഞാൻ സമീപിക്കുന്നതുകണ്ടു് അവൻ അവിടെ നിന്നു.

അൻേറാണിയോ (താണസ്വരത്തിൽ):— "അയാൾ എവിടെ?"

ഞാൻ.—"അതു വീട്ടിലുണ്ടു്. അയാൾ ഉറങ്ങുകയാണു്. അയാൾക്കു മൂട്ടയെ ഭയമില്ല. താനെന്തിനാ കുതിരയെ പുറത്തുകൊണ്ടുവന്നതു്?"

അപ്പോൾ, ലായത്തിൽനിന്നു് ഇറങ്ങുമ്പോൾ ശബ്ദമുണ്ടാക്കാതെ ഇരിക്കുവാനായി അൻേറാണിയോ കുതിരയുടെ കുളമ്പുകളിൽ പഴന്തുണി ചുററിയിരുന്നു എന്നു ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി.

അൻേറാണിയോ.—"ദൈവത്തെ വിചാരിച്ചു പതുക്കെപ്പറയണം. ആ മനുഷ്യൻ ആരാണെന്നു അങ്ങേ

ങ്കു് അറിഞ്ഞുകൂടാ. ആൻഡലൂഷിയായിലെ ഏററ വും പ്രസിദ്ധ കൊള്ളക്കാരനായ ജോസെ നവാറോ ആണു് അയാൾ. ഞാൻ പകൽ മുഴുവനും അങ്ങേയോടു് ആംഗ്യം കാണിക്കുകയായിരുന്നു. പക്ഷെ, അങ്ങു് അതു വകവച്ചില്ല."

ഞാൻ:—"കൊള്ളക്കാരനായാലും ശരി, അല്ലെങ്കിലും ശരി, അതുകൊണ്ടു് എനിക്കെന്താ? അയാൾ നമ്മെ കൊള്ള ചെയ്തിട്ടില്ല. അങ്ങനെ ചെയ്യണമെന്ന അയാൾക്കു് ഉദ്ദേശമില്ലെന്നു ഞാൻ ഉറപ്പു പറയുന്നു."

അൻേറാണിയോ:—"അതെല്ലാം ശരിതന്നെ. പക്ഷെ, അയാളെ പിടിച്ചുകൊടുത്താൽ ഇരുനൂറു് ഡക്കററു് സമ്മാനം കിട്ടും. ഇവിടെ നിന്നു് ഒരു നാലരനാഴിക ദൂരെയായി കുറെ കുതിരപ്പട്ടാളക്കാരുണ്ടു്. നേരം വെളുക്കുന്നതിനു മുമ്പു് അവരിൽ ചിലരെ ഞാൻ ഇവിടെ വിളിച്ചുകൊണ്ടു വരും. അയാളുടെ കുതിരയെ ഞാൻ കൊണ്ടുപോകുമായിരുന്നു. പക്ഷേ നവാറോ ഒഴിച്ചു് മററാക്കും അതിൽ കയറി സവാരി ചെയ്യുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല."

ഞാൻ:—"താനെന്താണു ചെയ്യാൻ പോകുന്നതു്. അയാളെ ചതിക്കത്തക്കവണ്ണം ആ സാധു തനിക്കു് എന്തു് ദോഷം ചെയ്തു? കൂടാതെ അയാൾ താൻ പറയുന്ന കൊള്ളക്കാരനാണെന്നു് തനിക്കു നിശ്ചയമുണ്ടോ?"

അൻേറാണിയോ:—"നല്ല നിശ്ചയമുണ്ടു്. കുറെ മുമ്പു് അയാൾ എൻെറ പുറകെ ലായത്തിൽ വന്നു് ഇങ്ങനെ എന്നോടു പറഞ്ഞു:—"നിനക്കു് എന്നെ അ

റിയാമെന്നു തോന്നുന്നു. ഞാൻ ആരാണെന്നു് ആരുനല്ല മനുഷ്യനോടു പറഞ്ഞാൽ ഞാൻ നിന്നെ കൊല്ലും., അയാളോടുകൂടി ഇവിടെ കിടക്കണം. സാർ, അങ്ങെയ്ക്കു പേടിക്കാനൊന്നുമില്ല. അങ്ങു് ഇവിടെ ഉള്ളിടത്തോളം കാലം അയാൾ സംശയിക്കയില്ല."

ഇങ്ങനെ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഞങ്ങൾ ആ വീട്ടിൽ നിന്നും കുറെ ദൂരത്തു് എത്തിയിരുന്നു. കുതിരയുടെ കുളമ്പിന്റെ ശബ്ദം വീട്ടിൽ ഉള്ള ഒരുത്തർക്കും കേൾക്കുവാൻ പാടില്ലായിരുന്നു. പെട്ടെന്നു് അന്റോണിയോ കുതിരയുടെ കുളമ്പിൽ നിന്നു് തുണിയെടുത്തിട്ടു് അതിന്റെ പുറത്തു കയറുവാൻ തുടങ്ങി. അപേക്ഷകൾ കൊണ്ടും,. ഭയപ്പെടുത്തൽകൊണ്ടുപോലും ഞാൻ അവനെ തടുക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു.

അന്റോണിയോ:—"ഞാൻ ഒരു പാവപ്പെട്ടവനാണുസാറേ. എനിക്കു് ഇരുനൂറു ഡക്കററുകളയുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല. പ്രത്യേകിച്ചു് അവനെപ്പോലെയുള്ള ഒരു ദുഷ്ടനെ ഈ നാട്ടിൽ നിന്നു ഇതുകൊണ്ടു് അകററുകയും ചെയ്യാം. പക്ഷെ, സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളണേ! നവാറോ ഉണരുമ്പോൾ അയാൾ തോക്കെടുക്കുവാൻ ശ്രമിക്കും. അതു കരുതിക്കൊള്ളണം. എനിക്കിനി പിന്മാറാൻ നിവൃത്തിയില്ല. അങ്ങു് ബോധിച്ചതുപോലെ ചെയ്തുകൊള്ളണം."

ആ ചതിയൻ അപ്പോൾ കുതിരപ്പുറത്തു കയറിയിരുന്നു. അയാൾ കുതിരയെ ഓടിച്ചുകൊണ്ടു് വേഗത്തിൽ ഇരുട്ടിൽ മറഞ്ഞു.

എനിക്ക് എന്റെ മാർഗ്ഗദർശിയോട് കോപവും, കുറെ ഭയവും തോന്നി. അല്പനേരത്തെ ആലോചനയ്ക്കു ശേഷം എന്തു ചെയ്യണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടു ഞാൻ ആ വീട്ടിനകത്തു കേറി. കഴിഞ്ഞ കുറെ ദിവസങ്ങളിലെ ക്ഷീണത്താലും ഉറക്കമില്ലായ്മയാലും ഡാൺജോസെ അപ്പോഴും ഉറങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അയാളെ ഉണർത്തുന്നതിന് എനിക്കു ബലം പ്രയോഗിക്കേണ്ടി വന്നു. ഞാൻ ദൂരെ മാററിവെച്ചിരുന്ന തോക്ക് എടുക്കാനായി അയാൾ കാണിച്ച ബദ്ധപ്പാടും അയാളുടെ ഭയങ്കര മുഖഭാവവും ഞാൻ ഒരിക്കലും മറക്കുന്നതല്ല.

ഞാൻ:—"നിങ്ങളെ ഉണർത്തിയതിന് മാപ്പു തരണം. എനിക്ക് ഒരു ചോദ്യം ചോദിക്കുവാനുണ്ട്. അരഘസൻ തുറപ്പുകാർ ഇവിടെ വരുന്നതു് നിങ്ങൾക്കു സന്തോഷകരമായിരിക്കുമോ?"

ജോസെ (ചാടി എഴുന്നേററ് ഭയങ്കര സ്വരത്തിൽ):—"അതാരു പറഞ്ഞു?"

ഞാൻ:—"അതു എങ്ങനെ അറിഞ്ഞു എന്ന് നിങ്ങൾ അറിഞ്ഞിട്ടു കാര്യമെന്തു്?"

ജോസെ:—"നിങ്ങളുടെ മാർഗ്ഗദർശി എന്നെ ചതിച്ചു. അതിന് അവനെ പഠിപ്പിച്ചേക്കാം. അവൻ എവിടെ?"

ഞാൻ:— "എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. ലായത്തിൽ ഉണ്ടായിരിക്കാം. ഒരാൾ എന്നോട് ആ വിവരം പറഞ്ഞു."

ജോസെ:—"ആരുപറഞ്ഞു? ആ കിഴവിയോ?"

ഞാൻ:—എനിക്കു പരിചയമില്ലാത്ത ഒരാൾ.

അധികം പറഞ്ഞിട്ടു കാൎയ്യമില്ല. പട്ടാളക്കാരെ കണ്ടു മുട്ടാതെയിരിക്കുവാൻ നിങ്ങൾക്കു വല്ല കാരണങ്ങളും ഉണ്ടോ? ഉണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നു പറയണം. ഉണ്ടെങ്കിൽ സമയം കളയരുതു്. ഇല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ നിങ്ങളെ ഉണൎത്തിയതിനു മാപ്പു ചോദിച്ചുകൊള്ളുന്നു."

ജോസെ:— "ഹാ, നിങ്ങളുടെ മാൎഗ്ഗദൎശി—നിങ്ങളുടെ മാൎഗ്ഗദൎശി! അവനെ ഞാൻ ആദ്യമെ സംശയിച്ചു. അവന്റെ കഥ കഴിച്ചേക്കാം. ഞാൻ പോകട്ടെ സാറേ. എനിക്കു ചെയ്ത ഉപകാരത്തിനു് ദൈവം അങ്ങേയ്ക്കു പ്രതിഫലം തരും. അങ്ങു വിചാരിക്കുന്നതുപോലെ അത്ര ചീത്തയല്ല ഞാൻ. ഒരു ധീരപുരുഷന്റെ അനുകമ്പ അൎഹിക്കത്തക്കവണ്ണം എന്തോ ഒന്നു് എന്നിൽ ഇപ്പോഴും ഉണ്ടു്. ഞാൻ പോകുന്നു. എനിക്കു് പശ്ചാത്താപമേയുള്ളു. അങ്ങയോടു് കൃതജ്ഞത കാണിക്കുവാൻ വഴിയില്ലല്ലോ എന്നുള്ളതാണു് അതു്."

ഞാൻ:—"ഞാൻ ചെയ്ത ഉപകാരത്തിനു പകരം ആരെയും സംശയിക്കുന്നില്ലെന്നു് എനിക്കു വാക്കുതരണം, ഡാൺ ജോസെ. പ്രതികാരവിചാരം കളയണം. നില്ക്കു—ഇതാ, കുറെ ചുരുട്ടു്."

ഞാൻ എന്റെ കൈയ് നീട്ടി. അയാൾ മറുപടി പറയാതെ അതു പിടിച്ചു കുലുക്കി. അനന്തരം അയാളുടെ തോക്കും സഞ്ചിയും എടുത്തു് എനിക്കറിയുവാൻ പാടില്ലാത്തതായ ഒരു പ്രാകൃതഭാഷയിൽ ആ കിഴവിയോടു് ഒന്നു രണ്ടു വാക്കുപറഞ്ഞുകൊണ്ടു് അയാൾ കുതിരപ്പുരയിലേയ്ക്കു പോയി. അല്പനിമിഷം

കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അയാൾ കുതിരയെ ഓടിച്ചുപോകുന്ന ശബ്ദം ഞാൻ കേട്ടു.

ഞാൻ എന്റെ ബഞ്ചിൽ തിരിച്ചു പോയി കിടന്നു എങ്കിലും എനിക്കു് ഉറക്കം വന്നില്ല. ഒരു കൊള്ളക്കാരനെ—പക്ഷേ, ഒരു കൊലപാതകിയെ—അയാളോടുകൂടി ഞാൻ ആഹാരം കഴിച്ചു എന്നുള്ള കാരണത്താൽ കഴുകിൽ നിന്നു രക്ഷപ്പെടുത്തുന്നതു് ന്യായമാണോ എന്നു് ഞാൻ എന്നോടു തന്നെ ചോദിച്ചു. നിയമത്തെ പിന്താങ്ങുന്ന എന്റെ മാർഗ്ഗദർശിയെ ഞാൻ ചതിച്ചില്ലേ? ഒരു ദുഷ്ടന്റെ പ്രതികാരത്തിനു് എന്നെത്തന്നെ പാത്രമാക്കിയില്ലേ? പക്ഷേ, ആതിഥ്യകർത്തവ്യമോ? "അപരിഷ്കൃതരുടെ ഒരു ചീത്ത പതിവ്." ആ കൊള്ളക്കാരൻ ഇനി മേലാൽ ചെയ്യുന്ന സകല കുറ്റങ്ങൾക്കും ഞാൻ ഉത്തരവാദിയായിരിക്കും. എന്നാലും യുക്തിയെ തൃണവൽഗണിക്കുന്ന മനഃസാക്ഷിയുടെ ഈ തള്ളൽ ഒരു ചീത്തപ്പതിവാണോ? ഒരു പക്ഷേ, എന്റെ പ്രത്യേക സ്ഥിതിക്കു് എനിക്കു പശ്ചാത്താപം കൂടാതെ രക്ഷപ്പെടുവാൻ സാധിക്കുമോ?

അന്റോണിയോ പുറകിലായി ഒരു അരഡസൻ കുതിരപ്പട്ടാളക്കാർ അവിടെ വരുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ, എന്റെ പ്രവൃത്തിയെ സന്മാർഗ്ഗദൃഷ്ട്യാ ന്യായീകരിക്കാമോയെന്നു് എനിക്കു വലുതായ സംശയം തോന്നി. ഞാൻ മുൻപോട്ടു ചെന്നു് ആ കൊള്ളക്കാരൻ രണ്ടു മണിക്കൂറിനു മുമ്പു് അവിടെനിന്നു് ഓടിപ്പോയിയെന്നു് ആ പട്ടാളക്കാരോടു പറഞ്ഞു. പട്ടാളക്കാരുടെ

നായകൻ ആ കിഴവിയോട് ചോദ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ നവാറോയെ തനിക്ക് അറിയാമെന്നും പക്ഷെ, തനിച്ച് താമസിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അവൻ വന്നിട്ടുള്ള വിവരം അറിയിച്ച് തന്റെ ജീവനെ അപായപ്പെടുത്തുവാൻ തനിക്ക ധൈര്യം വന്നില്ലെന്നും അവൾ അയാളെ ധരിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. അയാൾ അവളുടെ വീട്ടിൽ വരുമ്പോഴെല്ലാം അർദ്ധരാത്രി എഴുന്നേററു പോകുക പതിവാണെന്നും അവൾ അവരെ അറിയിച്ചു. എന്റെ പാസ്പോർട്ട കാണിക്കുന്നതിനും അൽകാൾഡ് എന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ മുമ്പിൽവച്ച് ഒന്നെഴുതി ഒപ്പിട്ടുകൊടുക്കുന്നതിനുമായി എനിക്ക് പട്ടാളക്കാരോട്ടുകൂടി കുറെ നാഴിക ദൂരം പോകേണ്ടതായി വന്നു. അതിനുശേഷം എന്റെ പുരാതനവസ്തു അന്വേഷണങ്ങൾ തുടന്നു കൊള്ളുന്നതിന് അവർ എന്നെ അനുവദിച്ചു. തനിക്ക് ഇരുന്നൂറു ഡക്കററു കിട്ടുന്നതിനെ തടഞ്ഞതു ഞാനാണെന്ന് സംശയിച്ചതിനാൽ അന്റോണിയോയ്ക്ക് എന്നോട വിരോധം തോന്നി. എന്നാലും കൊർഡോവായിൽ വച്ച് സ്നേഹത്തോടുകൂടിയാണ് ഞങ്ങൾതമ്മിൽ പിരിഞ്ഞുപോയതു്. അവിടെ വച്ച് എന്റെ ക്ഷേമസ്ഥിതി അനുവദിക്കുന്നിടത്തോളം വലുതായ ഒരു സംഖ്യ ഞാൻ അവനു സമ്മാനമായി കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

അദ്ധ്യായം 2.

ഞാൻ കുറേ ദിവസം കൊർഡോവായിൽ താമസിച്ചു അവിടെയുള്ള ഡോമിനിക്കൻ സന്യാസിമാരുടെ ഗ്രന്ഥശാലയിൽ ചില കൈയെഴുത്തു ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഉണ്ടെന്ന് എനിക്ക് അറിവുകിട്ടിയിരുന്നു. പ്രാചീനമുണ്ടയെ സംബന്ധിച്ച് ഇവയിൽനിന്നു വല്ല അറിവും കിട്ടിയേയ്ക്കുമെന്ന് ഞാൻ വിചാരിച്ചു. അവിടത്തെ സന്യാസിമാർ എന്നെ വേണ്ടതുപോലെ സൽക്കരിച്ചതിനാൽ കുറേ ദിവസം ഞാൻ അവിടെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. വൈകുന്നേരംതോറും ഞാൻ പട്ടണത്തിലേക്കു സവാരി പോയിരുന്നു. ഗ്വാഡൽക്വിവർ നദിയുടെ വലത്തെക്കരയിലുണ്ടായിരുന്ന കൊർഡോവായിലെ ജട്ടിയിൽ സന്ധ്യതോറും അനേകം തൊഴിലില്ലാത്തവർ കൂടാറുണ്ടായിരുന്നു. തോലുണ്ടാക്കുന്നതിനു പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട ആ രാജ്യത്തിലുള്ള ഒരു തോൽശാലയുടെ ഗന്ധം അവിടെ ശ്വസിക്കാമായിരുന്നു. പക്ഷേ, അവിടത്തെ കാഴ്ച മനോഹരമാണെന്നു പറഞ്ഞേ തീരൂ. വളരെ പൊക്കിയിട്ടുള്ള ആറുവക്കത്തു സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ജട്ടിയുടെ ഭാഗത്ത് ഏൻജലസ് പ്രാർത്ഥനയ്ക്കുള്ള മണി അടിക്കുന്നതിന് അല്പം മുമ്പ് കുറെ സ്ത്രീകൾ അവിടെ കൂടാറുണ്ടായിരുന്നു. ഇവരെ ഒരു പുരുഷനും സമീപിക്കാറില്ല. ഏൻജലസ് മണി അടിച്ചതോടുകൂടി രാത്രി തുടങ്ങി എന്നാണു വയ്പ്പ്. ഒടുവിലത്തെ മണി അടിച്ചയുടനെ ആ സ്ത്രീകളെല്ലാം ത

ങ്ങളുടെ വസ്ത്രമഴിച്ചുവെച്ച് ആററിലേക്ക ചാട്ടം. പി ന്നീട്ട വിളിയും, ചിരിയും, വല്യതായ ബഹളവും തന്നെ. ജട്ടിയുടെ മുകളിൽനിന്ന് പുരുഷന്മാർ കുളിക്കുന്ന ആ സ്ത്രീകളെ തുറിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കും. പക്ഷേ, അവൎക്ക് അധികമൊന്നും കാണാൻ കഴിയുകയില്ല. എന്നാലും നദിയുടെ കട്ടനീലജലത്തിൽ കാണാവുന്ന ഈ അവ്യക്തങ്ങളായ വെളുത്ത രൂപങ്ങൾ കവിഹൃദ യങ്ങളിൽ കവിത ജനിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ആക്ടി യോണിൻെറ അനുഭവം വരുമെന്നു ഭയപ്പെടാതെ ഡയാ നയും അവളുടെ ദാസിമാരും കുളിക്കുന്നതു്, അല്പം ഭാവ നാശക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ ഒരാൾക്ക് അതിൽ നിന്ന് മന സ്സിൽ കാണാവുന്നതാണ്.

ഒരിക്കൽ ചില അധികപ്രസംഗികൾ ഭദ്രാസന പ്പള്ളിയിലെ മണിയടിപ്പുകാരനു കൈയ്ക്കൂലികൊ ടുത്തു് പതിവുസമയത്തിന് ഇരുപതു മിനിററിന് മു മ്പ് മണി അടിപ്പിച്ചുവെന്ന് ഞാൻ അറിഞ്ഞു. നേ രം ഇരുട്ടിയില്ലെങ്കിലും ഗാഡൽക്യുവറിലെ കന്യക മാർ സൂൎയ്യനെക്കാൾ ഏൻജലസ് മണിയെ അധികം വിശ്വസിച്ചുകൊണ്ടു് തങ്ങളുടെ പരിശുദ്ധതയെ കുളി

---

* പ്രാചീന യവനപുരാണകഥകളിലെ ഒരു നായാ ട്ടുകാരൻ. ഒരു ദിവസം അയാൾ നായാട്ടു നടത്തിക്കൊണ്ടി രിക്കുമ്പോൾ ഡയാന (ചന്ദ്രൻ)എന്ന ദേവി കുളിക്കുന്നതു് അ യാൾ കണ്ടു. ഉടനെ ആ ദേവി അയാളെ ഒരു മാനാക്കി ത്തീൎക്കുകയും അയാളുടെ നായാട്ടു പട്ടികൾതന്നെ അയാളെ വേട്ടയാടി കൊല്ലുകയും ചെയ്തു.

വസ്ത്രമാക്കി ആററിലേക്കു ചാടുകയും ചെയ്തു. അന്നു ഞാൻ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. എൻെറ കാലത്തു മണിയടിപ്പുകാരൻ കൈയ്ക്കൂലി വാങ്ങിച്ചിരുന്നില്ല. അന്നു സന്ധ്യയും ഉരുണ്ടിരുന്നു. കൊർഡോവായിലെ ഏററവും വൃദ്ധയായ ആറാഞ്ച്പടം വില്പനക്കാരിയെ അതിസുന്ദരിയായ ഒരു യുവതിയിൽനിന്നു തിരിച്ചറിയുവാൻ ഒരു പൂച്ചയ്ക്കു മാത്രമേ അന്നു സാധിച്ചിരുന്നുള്ളു.

ഒരു ദിവസം വൈകുന്നേരം കാണുവാൻ പ്രത്യേകിച്ചൊന്നുമില്ലാത്ത സമയത്തു് ജെട്ടിയുടെ മതിലിൽ ചാരിനിന്നു് ഞാൻ ചുരുട്ട് കുടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അപ്പോൾ ഒരു സ്ത്രീ ആററിലേയ്ക്കുള്ള പടി കയറി എൻെറ സമീപത്തു് വന്നിരുന്നു. ധാരാളമായി പരിമളം പൊഴിക്കുന്ന ഒരു വലിയ മുല്ലമാല അവൾ കേശത്തിൽ ധരിച്ചിരുന്നു. വൈകുന്നേരം മിക്ക യുവതികളും ധരിക്കാറുള്ള ആഡംബരരഹിതമായ കറുത്ത വസ്ത്രമാണു് അവൾ ധരിച്ചിരുന്നതു്. ആ നാട്ടിലുള്ള പരിഷ്കാരികളായ സ്ത്രീകൾ രാവിലെ കറുത്ത വസ്ത്രങ്ങളും വൈകുന്നേരം ഫ്രഞ്ചുരീതിയിലുള്ള വസ്ത്രങ്ങളും മാത്രമേ ധരിക്കാറുള്ളു. എന്നെ സമീപിച്ചപ്പോൾ കുളികഴിഞ്ഞിരുന്ന ആ സ്ത്രീതലയിൽക്കൂടിയിട്ടിരുന്ന സാരിയെ തോളിൽ എടുത്തിട്ടു. ആ മങ്ങിയ വെളിച്ചത്തിൽ അവൾ ഒരു സൗന്ദര്യമുള്ള യുവതിയാണെന്നും, അവൾക്കു വലുതായ നയനങ്ങളുണ്ടെന്നും എനിക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. ഞാൻ എൻെറ ചുരുട്ട് വേഗത്തിൽ

വലിച്ചെറിഞ്ഞു. ഒരു പ്രത്യേകം ഫ്രഞ്ചുമാതൃകയായ ഇതിനെ അവൾ അഭിനന്ദിച്ചു. പുകയിലയുടെ മണം തനിക്ക് ഇഷ്ടമാണെന്നും വളരെ ലഹരിയില്ലാത്ത സിഗററു് കിട്ടുമ്പോഴെല്ലാം താൻ കുടിച്ചിരുന്നു എന്നും അവൾ എന്നെ ധരിപ്പിച്ചു. ഭാഗ്യവശാൽ അത്തരം സിഗററു് എന്റെ പെട്ടിയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ അതെടുത്തു് അവൾക്കു നീട്ടി. അവൾ അതിൽ ഒന്നെടുത്തു് അര പെനികൊടുത്തു് ഞങ്ങൾ ഒരു കുട്ടിയുടെ കൈയിൽ നിന്നും വാങ്ങിച്ച ഒരു എരിയുന്ന കാക്കിന്റെ അററത്തു കത്തിച്ചു് വലിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. പുക വലിച്ചുകൊണ്ടു് ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും വളരെ നേരം സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒടുക്കം ആ ജെട്ടിയിൽ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും തനിച്ചായിത്തീൎന്നു. ഒരു ഹോട്ടലിൽ ചെന്നു കുറെ ഐസ്സ് തിന്നാമെന്നു് ഞാൻ അവളോടു പറഞ്ഞതിൽ അവിവേകം ഒന്നും ഉണ്ടെന്നു എനിക്കു തോന്നിയില്ല. അല്പം മടിച്ചതിനു ശേഷം അവൾ അതിനു സമ്മതിച്ചു. പക്ഷെ, അതിനുമുമ്പു മണി എത്രയായി എന്നു് അവൾ എന്നോടു ചോദിച്ചു. മണി അടിക്കുന്ന എന്റെ വാച്ചെടുത്തു് ഞാൻ മണി അടിപ്പിച്ചു് അവളെ സമയം അറിയിച്ചു. ഇതു കണ്ടു അവൾ വളരെ അത്ഭുതപ്പെട്ടു.

സ്ത്രീ:—"എന്തെല്ലാം കണ്ടുപിടിത്തങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ നാട്ടിലുണ്ടു്! നിങ്ങൾ ഏതു നാട്ടുകാരനാണു്? ഇംഗ്ലീഷുകാരനായിരിക്കാം. അല്ലേ?"

ഞാൻ:—"ഞാൻ ഒരു ഫ്രഞ്ചുകാരനാണ്. നിങ്ങൾ കൊർഡോവാക്കാരി ആയിരിക്കും ഇല്ലേ?"

സ്ത്രീ:—"അല്ല."

ഞാൻ —"ആൻഡലൂഷിയാക്കാരിയാണോ? നിങ്ങളുടെ മൃദുവായ ഉച്ചാരണത്തിൽ നിന്ന് അങ്ങനെയാണെന്നു തോന്നുന്നു."

സ്ത്രീ:—"ആളുകളുടെ ഉച്ചാരണരീതി ഇത്ര സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിക്കുന്ന നിങ്ങൾക്ക് ഞാൻ ആരാണെന്നു പറയുവാനും സാധിക്കുമല്ലൊ."

ഞാൻ:—"സ്വർഗ്ഗത്തിനടുത്തുള്ള പരിശുദ്ധ രാജ്യക്കാരിയാണ് നിങ്ങളെന്നു തോന്നുന്നു."

ആൻഡലൂഷിയായെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഈ ഉപമ എന്റെ സ്നേഹിതനായ കാളപ്പോരുകാരൻ ഫ്രാൻസിസ് കോസവില്ലായിൽ നിന്നാണു ഞാൻ പഠിച്ചത്.

സ്ത്രീ:—ഹൊ! സ്വർഗ്ഗമോ! ഞങ്ങളെപ്പോലെയുള്ളവർക്ക് അവിടെ പ്രവേശനമില്ലെന്ന് ഇവിടത്തുകാർ പറയാറുണ്ട്."

ഞാൻ:—"എങ്കിൽ പിന്നെ നിങ്ങൾ മൂർവർഗ്ഗക്കാരിയോ" (മടിയോട്):—"ഒരു യഹൂദസ്ത്രീയോ ആയിരിക്കണം."

സ്ത്രീ:—"മതി, മതി. ഞാൻ ഒരു ജിപ്സിയാണെന്നു നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലൊ. നിങ്ങളുടെ ഭാഗ്യം പറയട്ടേ? ലാ കാർമെൻസിററാ എന്ന പേരു് നിങ്ങൾ കേട്ടിട്ടുണ്ടോ? അവളാണു ഞാൻ."

അന്നു ഞാൻ ഒരു അവിശ്വാസിയായിരുന്നതു കൊണ്ടു്—ഇതു് പതിനഞ്ചു വർഷത്തിനു മുമ്പു് നടന്നതാണെന്നു് ഓർമ്മിക്കണം—ഒരു മന്ത്രവാദിയുടെ സമീപത്തു നില്ക്കുന്നു എന്നു് അറിഞ്ഞപ്പോൾ ഞാൻ ഭയന്നു പിന്മാറിയില്ല. "കൊള്ളാം. കഴിഞ്ഞയാഴ്ച ഒരു വലിയ കൊള്ളക്കാരനോടുകൂടി ഞാൻ അത്താഴം കഴിച്ചു. ഇന്നു ചെയിത്താന്റെ ദാസിയോടുകൂടി ഞാനിതാ ഐസ്ക്രീം തിന്നുവാൻ പോകുന്നു! സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ എല്ലാം കാണേണ്ടതാണു്." അവളോടു് അടുത്തു പരിചയമാകുന്നതിനു് എനിക്കു് മറ്റൊരു കാരണം കൂടിയുണ്ടായിരുന്നു. സർവ്വകലാശാലാവിദ്യാഭ്യാസം പൂർത്തിയാക്കിയ ഉടനെ ഞാൻ ജ്യോതിഷം, മന്ത്രവാദം, മുതലായവ പഠിക്കുന്നതിനു കുറേ സമയം കളഞ്ഞുവെന്നു് സലജ്ജം സമ്മതിച്ചുകൊള്ളുന്നു. ഇങ്ങിനെയുള്ള പഠിത്തങ്ങളിലുള്ള എന്റെ ഭ്രമം ഇപ്പോൾ നശിച്ചിരുന്നു. എങ്കിലും അന്ധവിശ്വാസങ്ങളെക്കുറിച്ചു് ഒരു കൌതുകം എന്നിൽ നിന്നു വിട്ടുമാറിയിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു് ജിപ്സികളുടെ ഇടയിൽ മന്ത്രവാദം ഏതു സ്ഥിതിയിൽ ഇരിക്കുന്നു എന്നു് അറിയുന്നതിനു എനിക്കു് പ്രത്യേകമായ കൌതുകം തോന്നി.

ഞങ്ങൾ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു് ആ ഹോട്ടലിൽ ചെന്നെത്തി. കണ്ണാടിച്ചിമ്മിനിയുള്ള ഒരു മെഴുകുതിരി വച്ചിരുന്ന ഒരു ചെറിയ മേശയുടെ മുമ്പിൽ ഞങ്ങൾ ഇരുന്നു. അവളെ പരിശോധിക്കുന്നതിനു് എനിക്കപ്പോൾ നല്ല അവസരം കിട്ടി. അവിടെയിരുന്നു്

ഐസ് തിന്നുകൊണ്ടിരുന്ന മാന്യജനങ്ങൾ ഞാൻ അവരോടു സംസർഗ്ഗം ചെയ്യുന്നതു കണ്ടു് ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു.

മാഡ്മാസൽ കാർമെൻ ഒരു തനി ജിപ്സിയാണോയെന്നു് എനിക്കു വളരെ സംശയമുണ്ടായിരുന്നു. ഏതായാലും ഞാൻ കണ്ടിട്ടുള്ള ജിപ്സിസ്ത്രീകളിൽ വച്ചു് അതിസുന്ദരിയായിരുന്നു അവൾ. ഒരു സ്ത്രീക്കു് സൗന്ദര്യം വേണമെങ്കിൽ മുപ്പതു ഗുണങ്ങൾ അവളിൽ ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നു സ്പാനിഷുകാർ പറയാറുണ്ടു്. ഒരു സ്ത്രീയുടെ ശരീരത്തിന്റെ മൂന്നു ഭാഗങ്ങൾക്കു ചേർക്കാവുന്ന പത്തു വിശേഷഗുണങ്ങൾ കൊണ്ടു അവയെ വിവരിക്കാവുന്നതാണു്. ഉദാഹരണമായി അവൾക്കു മൂന്നെണ്ണം കറുത്തിരിക്കണം. നയനങ്ങളും. പക്ഷ്മങ്ങളും, പുരികങ്ങളും. മൂന്നു ലളിതമായിരിക്കണം—അംഗുലികൾ, അധരം, കേശം, ഇത്യാദി. ശേഷം അറിയണമെങ്കിൽ ബ്രൻേറാമിന്റെ പുസ്തകം നോക്കുക. എന്റെ കൂട്ടുകാരിക്കു് ഈ ഗുണങ്ങൾ എല്ലാം തികഞ്ഞിരുന്നില്ല. അവളുടെ തൊലിക്കു് മാർദ്ദവമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും അതു കുറഞ്ഞൊന്നു ചെമ്പിച്ചിരുന്നു. അവളുടെ വലുതായ തുറന്ന കണ്ണുകൾ കോണിച്ചാണു് ഇരുന്നിരുന്നതു്. അവളുടെ തടിച്ച, എന്നാലും ഭംഗിയുള്ള, അധരങ്ങൾ വെള്ള ആൽമണ്ടുകുരുപോലെ വെളുത്ത അവളുടെ ദന്തങ്ങളെ കാണിച്ചു. അവളുടെ തലമുടിക്കു് അല്പം മാർദ്ദവം കുറഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിലും ഒരു കാക്കയുടെ ചിറകിൽ കാണുന്ന നീല പ്രകാശത്തോടു കൂടിയതും മിനുസമുള്ളതും നീണ്ടതും സമൃദ്ധമായി വളർന്നതും ആയിരു

ന്നു. അതു് വിസ്തരിച്ചുള്ള വർണ്ണനകൊണ്ടു് ഞാൻ വായനക്കാരെ മുഷിപ്പിക്കുന്നില്ല. അവൾക്കു് ഒരു കുറവുണ്ടെങ്കിൽ ഒരു ഗുണവും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും ഈ താരതമ്യം മൂലം ഗുണത്തിനു പ്രാമുഖ്യം വന്നുവെന്നും ചുരുക്കിപ്പറയാം. ഒരാളെ ആദ്യം ആശ്ചര്യപ്പെടുത്തുന്നതും എന്നാൽ ഒരിക്കലും മറക്കുവാൻ കഴിയാത്തതും ആയ ഒരു വിശേഷ അപരിഷ്കൃത സൌന്ദര്യം അവളിൽ കുടികൊണ്ടിരുന്നു. ഒരുത്തരുടേയും കണ്ണിൽ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ലാത്തതായ കാമസംപൂർണ്ണവും തൽസമയത്തു തന്നെ ഭയങ്കരവും ആയ ഒരു ഭാവം അവളുടെ നേത്രങ്ങളിൽ കാണാമായിരുന്നു. "ജിപ്സിയുടെ കണ്ണു് ചെന്നായുടെ കണ്ണു്" എന്ന സൂക്ഷ്മനിരീക്ഷണം കാണിക്കുന്ന ഒരു പഴഞ്ചൊല്ലു് സ്പാനിഷുകാരുടെ ഇടയിൽ നടപ്പുണ്ടായിരുന്നു. ചെന്നായുടെ കണ്ണിന്റെ ഭാവം കാണുന്നതിനായി കാഴ്ചബംഗ്ലാവിൽ പോകുന്നതിനു സൌകര്യമില്ലാത്തവർ ഒരു പക്ഷിയെ പിടിക്കുവാൻ പൂച്ച പതുങ്ങിയിരിക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ കണ്ണിൽ നോക്കിയാൽ മതി.

ഒരാളുടെ ഭാഗ്യം പറയുന്നതു് ഒരു ഹോട്ടലിൽവച്ചായാൽ നല്ലതല്ലെന്നു വിചാരിച്ചു ആ സുന്ദരിയായ മന്ത്രവാദിയോടു് അവളുടെ വീട്ടിലേക്കു് എന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകുവാൻ ഞാൻ അപേക്ഷിച്ചു. തടസ്സം പറയാതെ അവൾ അതിനു സമ്മതിച്ചു. പക്ഷേ, അവൾ പിന്നെയും മണി എത്രയായെന്നു എന്നോടു ചോദിക്കുകയും ആ വാച്ചു് അടിപ്പിച്ചു കാണിക്കുവാൻ എന്നോടു അപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിൽ സൂക്ഷി

ച്ച നോക്കികൊണ്ടു് "അതു് വാസ്തവത്തിൽ സ്വർണ്ണമാണോ?" എന്നു് അവൾ ചോദിച്ചു.

ഞങ്ങൾ ഹോട്ടലിൽനിന്നിറങ്ങി നടന്നു തുടങ്ങിയപ്പോൾ നേരം വളരെ ഇരുട്ടിയിരുന്നു. പീടികകളിൽ ഭ്രരിപക്ഷവും അടച്ചിരുന്നു. തെരുവുകൾ ജനശൂന്യമായി കാണപ്പെട്ടു. ഗ്വാഡൽക്വിവർനദി കടക്കുവാനുള്ള ഒരു പാലം കടന്നു ഞങ്ങൾ നഗരപരിസരത്തിൻെറ അററത്തുള്ള ഒരു സാധാരണ ഭവനത്തിൽ എത്തി. ഒരു ബാലിക വന്നു വാതിൽ തുറന്നു. ആ ജിപ്സി എനിക്കറിയാൻ പാടില്ലാത്ത ഒരു ഭാഷയിൽ എന്തോ പറഞ്ഞു. അതു് ജിപ്സിയുടെ ഭാഷയായ റൊമാനിയാണെന്നു പിന്നീടു് ഞാൻ അറിഞ്ഞു. ആ ബാലിക ഉടനെ തന്നെ അവിടെ നിന്നു മറയുകയും ചെയ്തു. ഒരു ചെറിയ മേശയും, രണ്ടു സ്റ്റൂളുകളും, ഒരു അൽമാരിയും, ഒരു ഭരണി വെള്ളവും, കുറേ ഓറഞ്ചുപഴവും, കുറേ ഉള്ളിയും ഉണ്ടായിരുന്ന സാമാന്യം വലുതായ ആ മുറിയിൽ അപ്പോൾ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും തനിച്ചായി.

ഞങ്ങൾ തനിച്ചായയുടനെ ആ ജിപ്സി അൽമാരയിൽ നിന്നു് തൻെറ തൊഴിലിനു അവശ്യം വേണ്ടതായ ഒരു പഴയപെട്ടി ചീട്ടും, ഒരു കാന്തക്കല്ലും, ഒരു ഉണങ്ങിയ ഓന്തും മററു ചില സാധനങ്ങളും എടുത്തു. അനന്തരം എൻെറ വലത്തുകയ്യിൽ ഒരു വെള്ളിനാണയം എടുത്തു വയ്ക്കുവാൻ അവൾ പറഞ്ഞു. ഉടനെ തന്നെ ഭാഗ്യം പറയുന്നതിനു വേണ്ട കർമ്മങ്ങളും അവൾ തുടങ്ങി. അവൾ പറഞ്ഞതു് ഇവിടെ ആവർത്തിച്ചി

ട്ട് ആവശ്യമില്ല. അവൾ ഒരു മിടുക്കിയായ മന്ത്രവാദിയാണെന്ന് അവളുടെ രീതിയിൽനിന്നും ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി.

നിർഭാഗ്യവശാൽ അധികം താമസിയാതെ ഞങ്ങളുടെ സമാഗമത്തിനു തടസ്സമുണ്ടായി. പെട്ടെന്നു ബലത്തോടുകൂടി ആ വാതിൽ ഒരാൾ തള്ളിത്തുറന്നു. തവിട്ടുനിറമുള്ള ഒരു പുറംകോട്ട് മുഖത്തിൻെറ പകുതി ഭാഗം വരെ മറയത്തക്കവണ്ണം ധരിച്ചിരുന്ന ഒരു പുരുഷൻ അവിടെ പ്രവേശിച്ച് കോപഭാവത്തോടെ ആ ജിപ്സിയോട് സംസാരിച്ചു തുടങ്ങി. അയാൾ പറഞ്ഞത് എന്താണെന്ന് എനിക്കു മനസ്സിലായില്ല. പക്ഷേ, അയാളുടെ സ്വരം കോപത്തെ സൂചിപ്പിച്ചു. അവളാകട്ടെ, അയാളുടെ വരവു കണ്ടു ആശ്ചര്യമോ കോപമോ പ്രദർശിപ്പിക്കാതെ അയാളെ സമീപിച്ച് അസാധാരണമായ വാഗ്മിത്വത്തോടുകൂടി മുൻപ് അവൾ ഉപയോഗിച്ച ഗഹനഭാഷയിൽ ചില വാക്കുകൾ അയാളോടു പറഞ്ഞു. അവൾ ആവർത്തിച്ചു പറഞ്ഞ "പൈല്ലൊ" എന്ന ഒരു വാക്കിൻെറ അർത്ഥം മാത്രമേ എനിക്കു മനസ്സിലായുള്ളു. ജിപ്സിഭാഷയിൽ ഒരു അന്യനെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഒരു പദമായിരുന്നു അത്. അതു എന്നെപ്പററി ആണെങ്കിൽ അതിനു സമാധാനം പറയുവാൻ പ്രയാസമുണ്ടാകുമായിരുന്നു. അതിനു തയ്യാറായി സ്റ്റൂളിൻെറ ഒരു കാലിൽ പിടിച്ച് ആ അന്യൻെറ തലയിലേയ്ക്കു് അതു് എറിയുവാനുള്ള നിമിഷം നോക്കി ഞാൻ നിലകൊണ്ടു. അ

പ്പോൾ അയാൾ ആ യുവതിയെ ഒരു വശത്തു പിടിച്ചു തള്ളി എന്റെ സമീപത്തേയ്ക്കു നടന്നു വന്നു. ഉടനെ പുറകോട്ടു മാറി "ഹാ,സാറോ!" എന്നു് ആശ്ചര്യപുരസ്സരം അയാൾ പറഞ്ഞു.

ഞാൻ അയാളെ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി. ആയാൾ എന്റെ പരിചയക്കാരൻ ഡാൺ ജോസെയായിരുന്നു. അപ്പോൾ അയാളെ കഴുവിൽ കേറാതെയിരിക്കുവാൻ സഹായിച്ചതിനെപ്പററി എനിക്കു പശ്ചാത്താപംതോന്നി. ഞാൻ(എന്റെ ഇച്ഛാഭംഗം കഴിയുന്നിടത്തോളം അടക്കി ചിരിച്ചുകൊണ്ടു്):—"അതു നിങ്ങളായിരുന്നോ, എന്റെ ചങ്ങാതി? ഈ യുവതി വളരെ രസകരമായ ചില സംഗതികൾ എന്നോടു പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴാണു് നിങ്ങൾ ഇവിടെ വന്നു് അതു തടസ്സപ്പെടുത്തിയതു്."

"എന്നാ ഒരുപോലെ—ഇതുകൊണ്ടു് അവസാനിക്കും" എന്നു് ഭയങ്കരമായ ഒരു നോട്ടം അവളിൽ പതിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് അയാൾ മുറുമുറുത്തു.

അവളാകട്ടെ, അവളുടെ ഭാഷയിൽ അയാളോടു് പിന്നെയും ഓരോന്നു പറയുവാൻ തുടങ്ങി. അവൾ ക്രമേണ ക്ഷോഭം കാണിച്ചു. അവളുടെ കണ്ണിൽ നിന്നു് തീപ്പൊരി പറന്നു; മുഖം ചുവന്നു ഭയങ്കരവുമായി; മുഖം ചുളുക്കി അവൾ നിലത്തു ചവുട്ടി. അയാൾ മടി കാണിച്ചു ഏതോ ഒരു കാര്യം ചെയ്യുവാൻ അവൾ അയാളെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നി. തന്റെ കഴുത്തിനു കുറുകെയായി അവളുടെ ചെറിയ കയ്യു് അ

ങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും വലിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ അതെന്താണെന്ന് എനിക്കു നല്ലപോലെ മനസ്സിലായി. ആരുടേയൊ കഴുത്തറുക്കുവാനാണ് അവൾ പ്രേരിപ്പിച്ചതെന്ന് ഞാൻ അറിഞ്ഞു. ആ കഴുത്ത് എന്റേതാണെന്നും എനിക്കു ശങ്ക തോന്നാതെയിരുന്നില്ല.

അവളുടെ ഈ വാഗ്ധോരണിക്കു മറുപടിയായി കർക്കശമായ സ്വരത്തിൽ അല്പം വാക്കുകൾ മാത്രമേ ഡാൺജോസെ പറഞ്ഞുള്ളു. ഉടനെ ആ സ്ത്രീ അത്യധികമായ പുച്ഛരസം നിറഞ്ഞ ഒരു നോട്ടം അയാളിൽ പതിപ്പിച്ചിട്ട് ആ മുറിയുടെ ഒരു മൂലയിൽ കുത്തിയിരുന്ന് ഒരു ഓറഞ്ചുപഴം എടുത്ത് തോട്ട കളഞ്ഞ് തിന്നുവാൻ തുടങ്ങി.

ഡാൺ ജോസെ എന്റെ കയ്യിൽ പിടിച്ച് വാതിൽ തുറന്ന് എന്നെ തെരുവിലേയ്ക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയി. ഒന്നും മിണ്ടാതെ ഒരു ഇരുന്തുറടി ഞങ്ങൾ നടന്നു. അപ്പോൾ അയാളുടെ കൈ നീട്ടിക്കൊണ്ട് "നേരെ പോയാൽ മതി, എങ്കിൽ പാലത്തിൽ ചെല്ലും" എന്ന് അയാൾ പറഞ്ഞു. ഉടനേതന്നെ അയാൾ വേഗത്തിൽ തിരിച്ചുപോയി. ലജ്ജയോടും കോപത്തോടും കൂടി ഞാൻ എന്റെ ഹോട്ടലിൽ തിരിച്ചെത്തി. ഞാൻ ഉടുപ്പഴിച്ചിട്ടപ്പോൾ അതിൽ എന്റെ വാച്ച് കണ്ടില്ല.

പല കാരണങ്ങൾകൊണ്ടും രാവിലെ അതു തിരിച്ചു വാങ്ങുവാനോ, പോലീസ്സുകാരുടെ സഹായസഹിതം ആ മോഷണം തെളിയിക്കുവാനോ ഞാൻ ശ്രമിച്ചില്ല. ആ സന്യാസിമഠത്തിലുള്ള കയ്യെഴുത്തുബുക്കിൽ

നിന്ന് എനിക്കു അറിയുവാനുള്ള വിവരമെല്ലാം അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു് ഞാൻ സെവില്ലിലേയ്ക്കു തിരിച്ചു. ആൻഡലൂഷ്യയിൽ കുറെ മാസം സഞ്ചരിച്ചതിനു ശേഷം എനിക്കു് കൊർഡോവാ കടന്നു് മാഡ്റിഡിലേയ്ക്കു പോകേണ്ടിവന്നു. കൊർഡോവാ നഗരത്തോടും അതിലുള്ള കുളിക്കാരികളോടും എനിക്കു നീരസം തോന്നിയിരുന്നതിനാൽ ആ നഗരത്തിൽ അധികം ദിവസം താമസിക്കണമെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല. എനിക്കു ചില സ്നേഹിതന്മാരെ കാണുകയും ചില കാര്യങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്യേണ്ടിയിരുന്നതുകൊണ്ടു് മുസൽമാൻ രാജാക്കന്മാരുടെ ഈ പ്രാചീന തലസ്ഥാന നഗരത്തിൽ എനിക്കു മൂന്നോ നാലോ ദിവസം താമസിക്കേണ്ടിവന്നു.

ഡൊമിനിക്കൻ സന്യാസിമാരുടെ മഠത്തിൽ ഞാൻ ചെന്നയുടനെ, മുണ്ടയുടെ സ്ഥാനത്തെപ്പററി ഞാൻ നടത്തുന്ന അന്വേഷണങ്ങളിൽ വളരെ താല്പര്യം കാണിച്ചിരുന്ന ഒരു സന്യാസി എന്നെ ഹൃദയംഗമമായി സ്വാഗതം ചെയ്തു.

സന്യാസി:—"ഈശ്വരനോടു നന്ദി പറയുന്നു. എന്റെ പ്രിയസ്നേഹിതാ, നിങ്ങൾക്കു സ്വാഗതം. നിങ്ങൾ മരിച്ചുപോയി എന്നാണു് ഞങ്ങൾ വിചാരിച്ചിരുന്നതു്. നിങ്ങളുടെ ആത്മാവിന്റെ നിത്യശാന്തിക്കായി ഞാൻ തന്നെ പ്രാർത്ഥനകൾ നടത്താറുണ്ടായിരുന്നു. അപ്പോൾ നിങ്ങളെ കൊന്നില്ല. നിങ്ങളെ കൊള്ള ചെയ്തു എന്നു ഞങ്ങൾ അറിഞ്ഞു."

ഞാൻ(ആശ്ചൎയ്യപൂൎവ്വം):—"എങ്ങിനെ അറിഞ്ഞു?"

സന്യാസി:—"ഞങ്ങൾക്കു സമയമറിയേണ്ടി വരുമ്പോൾ ഗ്രന്ഥശാലയിൽ വച്ചു് നിങ്ങൾ അടിപ്പിച്ചു കാണിക്കാറുള്ള ആ മനോഹരമായ വാച്ചു് നിങ്ങൾ മറന്നിരിക്കുകയില്ലല്ലോ. അതിനെ കണ്ടുപിടിച്ചു. അതു നിങ്ങൾക്കു തിരിച്ചു കിട്ടുന്നതാണു്."

ഞാൻ (അല്പം നീരസത്തോടെ):—"ഞാൻ അതു കളഞ്ഞു എങ്കിൽ മാത്രമേ അതു് തിരിച്ചു തരേണ്ടതായിട്ടുള്ളുവല്ലൊ."

സന്യാസി:—"ആ ദുഷ്ടനെ പിടികൂടിയിട്ടുണ്ടു്. അല്പമായ ഒരു സാധനം എടുക്കുന്നതിനു പോലും അവൻ ഒരാളെ കൊല്ലാൻ മടിക്കാത്തതിനാൽ നിങ്ങളെ അവൻ കൊന്നു എന്നാണു് ഞങ്ങൾ വിചാരിച്ചുപോയതു്. നമുക്കു് ഒരുമിച്ചു് മജിസ്ത്രേട്ടിന്റെ അടുക്കൽ പോയി നിങ്ങളുടെ ആ ഭംഗിയുള്ള വാച്ചു് തിരിച്ചു വാങ്ങിക്കാം. സ്പെയിനിൽ ന്യായം നടത്തുന്നില്ലെന്നു നിങ്ങൾ വിചാരിക്കരുതു്."

ഞാൻ:—"എന്റെ വാച്ചു പോയാലും ഞാൻ ഒരു സാധുവിനെ കഴുകിൽ കേററാൻ കാരണമായിത്തീരുകയില്ല. എന്തെന്നാൽ—എന്തെന്നാൽ—"

സന്യാസി:—"ഓ, പേടിക്കേണ്ട അയാളെ അതുകൊണ്ടല്ല തൂക്കിക്കൊല്ലാൻ പോകുന്നതു്. ഒരാളെ രണ്ടു തവണ തൂക്കാൻ സാധിക്കുകയില്ലല്ലോ. തൂക്കിക്കൊല്ലുക എന്നു ഞാൻ പറയുമ്പോൾ കഴുത്തിൽ പിച്ചള കാളർ ഇട്ടു് അതു മുറുക്കിക്കൊല്ലുന്ന സ്പാനിഷ് സമ്പ്രദായമാണു് ഞാൻ വിവക്ഷിക്കുന്നതു്. ഈ കൊ

ളളക്കാരൻ ഒരു കലീനനാണു്. അതുകൊണ്ടു് സംശയം കൂടാതെ അയാളെ മററനാൾ കഴുത്തുഞെക്കികൊല്ലും. ഒരു കൊള്ള കൂടി ചെയ്തതുകൊണ്ടു് അയാളുടെ ശിക്ഷയ്ക്കു യാതൊരു വ്യത്യാസവും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. അയാൾ കൊള്ള മാത്രം ചെയ്തിരുന്നെങ്കിൽ വേണ്ടില്ലായിരുന്നു. പക്ഷെ, അനേകം കൊലപാതകങ്ങൾ ആണു് അയാൾ ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. ഓരോ കൊലപാതകവും അതിനുമുമ്പുള്ളതിനെക്കാൾ അധികം ഭയങ്കരവുമാണു്."

ഞാൻ:—"അയാളുടെ പേരെന്താണു്?"

സന്യാസി—"ഈ നാട്ടിൽ അയാളെ ജോസെ നവാറോ എന്നാണു വിളിച്ചുവരുന്നതു്. എന്നാൽ നിങ്ങൾക്കോ എനിക്കോ ഒരിക്കലും ശരിയായി ഉച്ചരിക്കുവാൻ സാധിക്കാത്തതായ ഒരു ബാസ്ക്ക്പേരും കൂടി അയാൾക്കുണ്ടു്. അയാൾ കാണേണ്ട മനുഷ്യൻതന്നെ. ഈ നാട്ടിലെ വിശേഷ സ്വഭാവങ്ങളെപ്പററി പഠിക്കുവാൻ താല്പര്യമുള്ള നിങ്ങൾ ഇത്തരം ദുഷ്ടന്മാരെ എങ്ങിനെ മരണശിക്ഷ അനുഭവിപ്പിക്കുന്നു എന്നു പഠിക്കുവാനും ഉപേക്ഷ കാണിക്കരുതു്. അയാൾ ഇവിടത്തെ പള്ളിയിൽ ഉണ്ടു്. ഫ്രാമാർട്ടിനെസ്സ് നിങ്ങൾക്കു അയാളെ കാണിച്ചുതരും."

എൻെറ സ്നേഹിതനായ ആ ഡൊമിനിക്കൻ സന്യാസി മരണശിക്ഷ അനുഭവിപ്പിക്കുന്നയന്ത്രം ഞാൻ കാണണമെന്നു ശഠിച്ചതുകൊണ്ടു് എനിക്കു് അതു തടയുവാൻ ശേഷിയുണ്ടായിരുന്നില്ല. പിന്നീടു് ഒരു പെട്ടി ചുരുട്ടോടുകൂടി ഞാൻ ആ തടവുകാരനെ കാണാൻ

പോയി; ആ ചുരുട്ടുകൾ എന്റെ പ്രവേശനത്തിനു സ മാധാനമായിത്തീരുമെന്ന് ഞാൻ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു.

ഞാൻ അവിടെ ചെന്നപ്പോൾ ഡാൺ ജോസെ ഭക്ഷണം കഴിച്ചവസാനിക്കാറായിരുന്നു. ഉത്സാഹര ഹിതനായി എനിക്ക് കുമ്പിട്ടുകൊണ്ടു അയാൾ ഞാൻ കൊടുത്ത ചുരുട്ടിനു കൃതജ്ഞത പ്രകടിപ്പിച്ചു. അതിൽ കുറെ എണ്ണം തിരിഞ്ഞെടുത്തിട്ട് അതിൽ കൂടുതൽ ത നിക്ക് ആവശ്യമില്ലെന്ന് പറഞ്ഞ ശേഷം അയാൾ എനിക്കു തിരിച്ചുതന്നു. പണം കൊണ്ടോ മററു വല്ല വിധത്തിലോ എനിക്ക് അയാളുടെ സ്ഥിതി നന്നാ ക്കാൻ കഴിയുമോ എന്ന് ഞാൻ അയാളോടു ചോദിച്ചു. ആദ്യം വ്യസനകരമായ ഒരു പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി അ യാൾ തന്റെ തോൾ ചലിപ്പിച്ചതേയുള്ളു. എന്നാൽ ഒടുക്കം ആ നില മാററി അയാളുടെ ആത്മാവിനുവേ ണ്ടി ഒരു കുർബാന നടത്തണമെന്ന് അയാൾ എന്നോ ടു പറഞ്ഞു. അനന്തരം അല്പം മടിയോടുകൂടി "അങ്ങ യെ ഉപദ്രവിച്ച ആ സ്ത്രീക്ക് വേണ്ടിയും ഒരു കുർബാ ന നടത്തുമോ?" എന്നു ചോദിച്ചു.

ഞാൻ—"നിശ്ചയമായും നടത്താം. പക്ഷേ, ഈ രാജ്യത്തിൽ ഒരു സ്ത്രീയും എന്നെ ഉപദ്രവിച്ചിട്ടില്ല."

അയാൾ എന്റെ കൈയ് പിടിച്ച് ഗൗരവഭാ വത്തിൽ കുലുക്കി. അല്പനേരത്തെ മൌനത്തിനു ശേ ഷം അയാൾ ഇങ്ങനെ തുടന്നു:—"അങ്ങ് എനിക്കു ഒ രു ഉപകാരം ചെയ്തുതരുമോ? അങ്ങ് നാട്ടിലേക്കു തിരി ച്ചു പോകുമ്പോൾ നവാറിൽ കൂടി ഒരു പക്ഷേ അതിൽ

നിന്നു് അധികം ദൂരത്തു് അല്ലാത്തതായ വിറോറി യായിൽ കൂടി പോകുമായിരിക്കും."

ഞാൻ:—"അതേ, ഞാൻ വിറോറിയായിൽ കൂടി കടന്നു പോകും. പക്ഷേ, പാമ്പലൂണായിലേക്കു തിരിയുന്നതു് സംഭവ്യമല്ല. എന്നാൽ നിങ്ങൾക്കു വേണ്ടി ഞാൻ ആ വളഞ്ഞ വഴിയിൽ കൂടി പോകാം."

ജോസെ:—"അങ്ങു് പാമ്പലൂണായിൽ പോകുകയാണെങ്കിൽ അങ്ങയുടെ കൌതുകത്തെ ആകർഷിക്കുന്ന പല കാഴ്ചകളും അവിടെ കാണാവുന്നതാണു്. അതു് ഒരു മനോഹരമായ നഗരമാണു്" (അയാളുടെ കഴുത്തിൽ തൂക്കിയിരുന്ന ഒരു വെള്ളി മെഡൽ എന്നെ കാണിച്ചുകൊണ്ടു്) "ഞാൻ ഈ മെഡൽ അങ്ങയുടെ കയ്യിൽതരാം. അതു് കടലാസ്സിൽ പൊതിഞ്ഞു്"(അയാൾ തന്റെ വികാരം അടക്കുന്നതിനായി കുറേ നേരം മിണ്ടാതിരുന്നു.) "ഞാൻ തരുന്ന മേൽവിലാസത്തിൽ താമസിക്കുന്ന ഒരു ഗുണവതിയായ സ്ത്രീക്കു് കൊണ്ടുപോയി കൊടുക്കുകയോ അയച്ചുകൊടുക്കുകയോ ചെയ്യണം. ഞാൻ മരിച്ചുപോയി എന്നു് അവളോടു പറയണം. പക്ഷേ എങ്ങനെ മരിച്ചു എന്നു് പറഞ്ഞുപോകരുതു്."

അയാളുടെ ആഗ്രഹം അനുസരിച്ചു്, ഞാൻ ചെയ്യാമെന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തു. പിറേറദിവസവും ഞാൻ അയാളെ കാണുകയും കുറേ നേരം അയാളോടുകൂടി കഴിച്ചുകൂട്ടുകയും ചെയ്തു. അയാൾ അപ്പോൾ എന്നോടു പറഞ്ഞ അയാളുടെ വ്യസനകരമായ ജീവചരിത്രം ചുവടേ ചേർത്തുകൊള്ളുന്നു.

അദ്ധ്യായം 3.

ബററ്സാൻ താഴ്വരയിലുള്ള എലിസൊണ്ടോ എന്ന സ്ഥലത്താണ് ഞാൻ ജനിച്ചതു്. എന്റെ പേരു് ഡാൻ ജോസെ ലിസറാബംഗോവാ എന്നാണ്. ഞാൻ ബാസ്ക്ക രാജ്യത്തിലെ നാട്ടുകാരനും ഒരു പ്രാചീന ക്രിസ്ത്യാനി കുടുംബത്തിലെ ഒരു അംഗവും ആണെന്നു് മനസ്സിലാക്കത്തക്കവണ്ണം അങ്ങേയ്ക്കു് സ്പെയിനിനെപ്പററി അറിയാമല്ലോ. ഡാൺ എന്ന സ്ഥാനപ്പേരു് ഞാൻ എടുത്തതു എനിക്ക അതിന്ന അവകാശമുള്ളതുകൊണ്ടാണ്. എനിക്കു് എലിസൊണ്ടോവിൽ പോകുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്ന എങ്കിൽ എന്റെ വംശാവലി അംങ്ങെ കാണിക്കാമായിരുന്നു. എന്നെ ഒരു പാതിരി ആക്കണമെന്നാണ് എന്റെ രക്ഷകൎത്താക്കന്മാർ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതു്. ഞാൻ അതിന്ന പഠിച്ചു എങ്കിലും ആ തൊഴിലിൽ പ്രവേശിച്ചില്ല. എനിക്കു് ടെന്നീസ് കളിയിൽ വലിയ ഭ്രമമായിരുന്നു. അതാണ് എന്റെ നാശത്തിന്ന കാരണവും. നവാറോ കുടുംബക്കാരായ ഞങ്ങൾ ടെന്നീസ് കളിക്കുമ്പോൾ മറെറല്ലാക്കാൎയ്യവും മറക്കുന്നു. ഒരു ദിവസം ഞാൻ ഒരു ടെന്നീസ് കളി ജയിച്ചപ്പോൾ അലാവായിലെ ഒരു യുവാവ് എന്നോടു ശണ്ഠകൂടി. ഞങ്ങൾ യുദ്ധം ചെയ്തു. എനിക്കതിൽ വിജയം കിട്ടി. പക്ഷേ അതിന്റെ ഫലമായി എനിക്കു് നാടുവിട്ടു് പോകേണ്ടതായി വന്നു. വഴിക്കുവച്ചു് ഞാൻ കുറെ കുതിരപ്പട്ടാളക്കാരെക്കണ്ടു് ഉടനെ

ഞാൻ അൽമൻസാ റെജിമെൻറിൽ ഒരു കുതിരപ്പട്ടാള ക്കാരനായി ചേരുകയും ചെയ്തു.

ഞങ്ങളുടെ ഭാഗത്തുള്ള ആളുകൾ വേഗത്തിൽ നല്ല പട്ടാളക്കാരായി തീരുന്നതാണു്. എനിക്കു് വേഗത്തിൽ ഒരു കാപ്പ്റ്റൽ ഉദ്യോഗം കിട്ടി. എനിക്കു് ക്വാർട്ടർ മാസ്റ്റർ ഉദ്യോഗവും കിട്ടുമായിരുന്നു. പക്ഷേ അപ്പോൾ എൻെറ നിർഭാഗ്യത്തിൻെറ ബലംകൊണ്ടു് സെവിലിലെ പുകയിലശാലയിൽ പട്ടാളജോലിക്കായി എന്നെ നിയമിച്ചു. നിങ്ങൾ സെവിലിൽ പോയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ഗ്വാഡൽക്വിവർ നദിയുടെ സമീപത്തു് നഗരക്കൊത്തളത്തിൻെറ പുറമേ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഒരു വലിയ എടുപ്പു് കണ്ടിരിക്കും. അതിൻെറ വാതിലും അതിനു സമീപത്തുള്ള ഗാട്ടപുരയും എനിക്കു് ഇപ്പോഴും മനസ്സുകൊണ്ടു് കാണുവാൻ കഴിയും.

ജോലിയില്ലാതിരിക്കുമ്പോൾ സ്പാനിഷ്കാർ ചീട്ടുകളിക്കുകയോ ഉറങ്ങുകയൊ ചെയ്യും. ഒരു സ്വതന്ത്രനവാറോ ആയ ഞാനാകട്ടെ എപ്പോഴും വല്ല ജോലിയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയേ പതിവുള്ളൂ. എൻെറ തോക്കു് നിറയ്ക്കുന്ന കമ്പിയെ താങ്ങുവാനായി ഒരു പിച്ചളച്ചങ്ങല ഞാൻ ഉണ്ടാക്കി. ഒരു ദിവസം "അതാ മണി അടിക്കുന്നു. പെണ്ണുങ്ങൾ അതാ ജോലിക്കു പോകുന്നു" എന്നു് എൻെറ കൂട്ടുകാർ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു. ആ ശാലയിൽ ചുരുട്ടുണ്ടാക്കുന്ന തൊഴിലിൽ ഏർപ്പെട്ടിരുന്ന നാനൂറോ അഞ്ഞൂറോ സ്ത്രീകളുണ്ടെന്നു അങ്ങേയ്ക്കു് അറിയാമല്ലൊ. നഗരമജിസ്ട്രേട്ടിൻെറ അനുവാദംകൂടാതെ

ഒരു പുരുഷനും കടന്നുകൂടാത്തതായ ഒരു വലിയ മുറിയിൽ ഇരുന്നാണ് അവർ ചുരുട്ട ചുരുട്ടുന്നതു്. ആ യുവതികൾ, പ്രത്യേകിച്ചു് ഉഷ്ണകാലത്തു് ലഘുവസ്ത്രം ധരിച്ചുകൊണ്ടു് വേലചെയ്യാറുള്ളതു മൂലമാണു് പുരുഷന്മാരെ അവിടെ കടത്തിവിടാതെയിരുന്നതു്. ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞു് ആ യുവതികൾ ജോലിക്കു് തിരിച്ചു വരുമ്പോൾ പല യുവാക്കന്മാരും അവരെ കാണുന്നതിനായി വരാറുണ്ടു്. ഇവർ പല തരത്തിലുമുള്ളവരുമായിരുന്നു. ഈ സ്ത്രീകളിൽ ഭൂരിപക്ഷവും ഒരു പട്ടുസാരി സമ്മാനം കൊടുത്താൽ അതു് നിഷേധിക്കുകയില്ല. ഈ മീൻപിടുത്തത്തിൽ പരിചയമില്ലാത്തവൎക്ക പോലും കുനിഞ്ഞാൽമത്സ്യം കിട്ടും. മറ്റുള്ള പുരുഷർ ഇതെല്ലാം നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ വാതിലിനു സമീപമുള്ള എൻെറ ബഞ്ചിൽ ഇരിക്കുക പതിവാണു്. അന്നു എനിക്കു് ചെറുപ്പമായിരുന്നു. വീട്ടുവിട്ടുപോന്നതുകൊണ്ടു് എനിക്കു് മനസ്താപവും തീൎന്നിട്ടില്ല. നീലപ്പാവാടകളും തോളിനു മീതെ വീണുകിടക്കുന്ന പിന്നിയ തലമുടിയും ഇല്ലാത്തവരായ സ്ത്രീകൾക്കു് സൌന്ദൎയ്യമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നായിരുന്നു എൻെറ വിചാരം. കൂടാതെ ഈ ആൻഡലൂഷ്യൻ സ്ത്രീകൾ എന്നെ ഭയപ്പെടുത്തിയുമിരുന്നു. അവരുടെ പെരുമാററരീതിയിൽ ഞാൻ പഴകിയിരുന്നില്ല. അവർ എല്ലായ്പോഴും ഹാസ്യരസത്തോടുമാത്രമേ സംസാരിച്ചിരുന്നുള്ളു. ഒരിക്കലും ഗൌരവമൊ യുക്തിയൊ അവരിൽ കാണുകയില്ല.

ഒരുദിവസം ഞാൻ എന്റെ ചങ്ങല പണിചെയ്തു കൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ, "അതാ, ആ ജിപ്സിപ്പെണ്ണിനെ നോക്കുക!" എന്നു നഗരവാസികളിൽ ചിലർ പറയുന്നതുകേട്ട് ഞാൻ തലപൊക്കി നോക്കി അവളെക്കണ്ടു. അന്ന് ഒരു വെള്ളിയാഴ്ചയായിരുന്നു. ഞാൻ അതു ഒരിക്കലും മറക്കുന്നതല്ല. കുറെ മാസങ്ങൾക്കു മുമ്പ് അങ്ങയെ ഞാൻ കണ്ടുമുട്ടിയ വീട്ടിന്റെ ഉടമസ്ഥയായ 'കാർമെൻ" ആയിരുന്നു അതു്. പല ദ്വാരങ്ങൾ നിറഞ്ഞ തന്റെ വെള്ളപ്പട്ടു സ്റ്റാക്കിംഗ്സും ചുവന്ന നാടകൾകൊണ്ടു കെട്ടിയിരുന്ന ചെറിയ മൊറാക്കോലെതർ ചെരിപ്പും കാണത്തക്കവണ്ണം നീളം കുറഞ്ഞ ഒരു ചുവന്ന പാവാട അവൾ ധരിച്ചിരുന്നു. തന്റെ തോളുകളും, ഉടുപ്പിൽ ധരിച്ചിരുന്ന ഒരു വലിയ കുല അക്കേസിയാ പുഷ്പവും കാണത്തക്കവണ്ണം അവൾ തന്റെ സാരി പുറകോട്ടു മാററിയിട്ടിരുന്നു. അവളുടെ വായിൽ ഒരു പൂവു പരിലസിച്ചു. ഒരു ചൊടിയുള്ള കൊച്ചു കൊർഡോവാ കുതിരയെപ്പോലെ ആയിരുന്നു അവളുടെ നടത്ത. എന്റെ നാട്ടിൽ ഈ വേഷത്തിലുള്ള ഒരു സ്ത്രീയെക്കണ്ടാൽ ജനങ്ങൾ ഭയന്നു കുരിശടയാളം വരയ്ക്കും. സെവില്ലിലാകട്ടെ, അവളെ കണ്ടയുടനെ എല്ലാവരും അവളോടു ഓരോ സ്തുതിവാക്കുകൾ പറഞ്ഞുതുടങ്ങും. ഒരു യഥാർത്ഥ ജിപ്സിയുടെ ധൈര്യത്തോടുകൂടി നിതംബത്തിന്റെ പുറകിൽ കൈവച്ച് ഇരുവശവും നോക്കി അവൾ നടന്നുപോകുമ്പോൾ ആ സ്തുതിവചനങ്ങൾക്കെല്ലാം അവൾ മറുപടി പറയുകയും ചെയ്യും. ആ

ദ്യം എനിക്കവളെ പിടിച്ചില്ല. ഞാൻ എന്റെ ജോലി തുടൎന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ഉടനെ വിളിക്കുമ്പോൾ വരാതേയും വിളിക്കാത്തപ്പോൾ വരുകയും ചെയ്യുന്ന സ്ത്രീവൎഗ്ഗത്തിന്റേയും പൂച്ചകളുടേയും സ്വഭാവം അനുസരിച്ച് അവൾ എന്റെ മുമ്പിൽ വന്നുനിന്നു. ആൻഡലൂഷ്യൻ രീതിയിൽ "ചങ്ങാതി, എന്റെ പണപ്പെട്ടിയുടെ താക്കോൽ തൂക്കുവാൻ നിങ്ങളുടെ ചങ്ങല തരുമോ?" എന്നു ചോദിച്ചു.

ഞാൻ:—"തോക്കു നിറയ്ക്കുന്ന എന്റെ സൂചി തൂക്കുവാൻ എനിക്കതുവേണം."

കാർമെൻ:—"നിങ്ങളുടെ സൂചിയോ! ഹാ, നിങ്ങൾ അപ്പോൾ റേന്ത തയ്ക്കുന്നുണ്ടോ? അതിനല്ലേ സൂചി?"

ഇതുകേട്ട് എല്ലാവരും ചിരിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. എന്റെ മുഖം ചുവന്നു. എനിക്കു് മറുപടി പറയുവാൻ ഒന്നും തോന്നിയില്ല.

കാർമെൻ –"കൊള്ളാം, സ്നേഹിതാ, എന്റെ പ്രിയതമാ, ഒരു സാരിക്കുവേണ്ടി ഏഴുഗജം കറുത്ത റേന്ത ഉണ്ടാക്കിത്തരണം."

അനന്തരം തന്റെ അധരങ്ങളുടെ ഇടയ്ക്കു നിന്നു് ആ പുഷ്പമെടുത്തു് അവൾ എന്റെ കണ്ണുകൾക്കു മദ്ധ്യേ അതുകൊണ്ടടിച്ചു. അപ്പോൾ നെററിയിൽ ഒരു വെടിയുണ്ട കൊണ്ടതുപോലെ എനിക്കു തോന്നി. എന്തുചെയ്യണമെന്നു് എനിക്കറിവാൻ പാടില്ലായിരുന്നു. ഒരു തടിപോലെ ജഡമായി ഞാൻ നിലകൊണ്ടു.

അവൾ ആ ശാലയിൽ പ്രവേശിച്ചയുടനെ എന്റെ കാൽക്കൽവീണുകിടന്നിരുന്ന ആ പുഷ്പം ഞാൻ കണ്ടു. എന്റെ കൂട്ടുകാർ കാണാതെ അതിനെയെടുത്തു് ഞാൻ പാക്കററിൽ ഇട്ടു. അതാണു് എന്റെ ആദ്യത്തെ മൂഢപ്രവൃത്തി.

രണ്ടുമൂന്നുമണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞു ഞാൻ ആ സംഭവത്തെപ്പററി വിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഓടി ഇരച്ചുകൊണ്ടും വലിയ അസ്വാസ്ഥ്യത്തോടുകൂടിയും ഒരു ദ്വാരപാലകൻ ആ ഗോപുരയിൽ വന്നു. ആ പുകയിലശാലയുടെ മുറിയിൽവച്ചു് ഒരു സ്ത്രീയെ കൊന്നിരിക്കുന്നു എന്നും ഉടനെ പട്ടാളക്കാർ അവിടെ ചെല്ലണമെന്നും അവൻ ഞങ്ങളെ അറിയിച്ചു. രണ്ടു പട്ടാളക്കാരോടുകൂടി അവിടെ പോയി കാര്യമെന്തെന്നു് അറിഞ്ഞു കൊണ്ടുവരാൻ സാർജൻറു് എന്നോടാജ്ഞാപിച്ചു. ഞാൻ രണ്ടുപേരേയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു അവിടെ ചെന്നു. ഞാൻ അവിടെ കണ്ട കാഴ്ച എന്തായിരുന്നു എന്നു നിങ്ങൾക്കു അറിയാമോ? അകത്തെ വസ്ത്രം മാത്രം ധരിച്ചു്, പോരാ പ്രായേണ വസ്ത്രരഹിതരായി മുന്നൂറോളം സ്ത്രീകൾ അവിടെ നിന്നു നിലവിളിക്കയും, കരയുകയും, ആംഗ്യങ്ങൾ കാണിക്കുകയും, ഇടിനാദം പോലും കേൾക്കുവാൻ പാടില്ലാത്ത വിധത്തിൽ ശബ്ദമുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഒരുവശത്തായി നിണമണിഞ്ഞും മുഖത്തു ഒരു കുരിശിന്റെ രൂപത്തിൽ പേനാക്കത്തിയാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട ഒരു മുറിവോടുകൂടിയും ഒരു സ്ത്രീ നിലത്തു കിടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ചില സ്ത്രീകൾ ശുശ്രൂഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ആ മുറിവേററ സ്ത്രീക്കു്

എതിരായി അഞ്ചോ ആറോ സ്ത്രീകളാൽ നിയന്ത്രിക്കപ്പെട്ട് കാർമെൻ നിൽക്കുന്നത് ഞാൻ കണ്ടു. താൻ മരിക്കുന്നു എന്നും ഒരു പാതിരിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരണമെന്നും ആ മുറിവേററ സ്ത്രീ വിളിച്ചുപറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. കാർമെൻ ഒന്നും പറഞ്ഞിരുന്നില്ല. അവൾ പല്ലുകടിച്ച് ഓന്തിനെപ്പോലെ തന്റെ കണ്ണുകൾ ഉരുട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നതേയുള്ളു.

"ഇതെല്ലാം എന്താണ്?" എന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചു. അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്ന സ്ത്രീകൾ എല്ലാം ഒരുമിച്ചു സംസാരിച്ചതുകൊണ്ട് അവിടെ നടന്ന സംഭവങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു വളരെ ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ടിവന്നു. ട്രയോണാ ചന്തയിൽ നിന്ന് ഒരു കഴുതയെ വാങ്ങിക്കുന്നതിനു വേണ്ട പണം തന്റെ പാക്കററിൽ ഉണ്ടെന്ന് ആ മുറിവേററ സ്ത്രീ വമ്പുപറഞ്ഞു. "മിണ്ടാതിരിക്ക്. നിനക്ക് ഒരു ബ്രഷ് വാങ്ങിക്കുന്നതിനു പോലും പണമില്ല" എന്നു നീണ്ട നാക്കുള്ള കാർമെൻ അപ്പോൾ മറുപടി നൽകി. ഈ ആക്ഷേപം കേട്ടു കുപിതയായി, താൻ ഒരു ജിപ്സിയോ ചെയിത്താന്റെ മകളോ അല്ലാത്തതിനാൽ തനിക്കു ബ്രഷ്കളെപ്പററി ഒന്നും അറിഞ്ഞുകൂടെന്നും ഒരു കഴുതയെ അതിലുള്ള രണ്ടു ഭൃത്യരുടെ അകമ്പടിയോടുകൂടി നടത്തിക്കുവാൻ മജിസ്ട്രേട്ടു പുറത്തുകൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ കാർമെൻ ആ കഴുതയുമായി പരിചയപ്പെട്ടുമെന്നും ആദ്യത്തെ സ്ത്രീ മറുപടി നൽകി. "എങ്കിൽ ഞാൻ നിന്റെ കവിളിനെ ഈച്ച അരിക്കത്തക്കവണ്ണം ആക്കും" എന്നു കാർമെൻ പറഞ്ഞു. ഉട

നെതന്നെ അവൾ ചുരുമുറിക്കുന്നതിനുള്ള പേനാക്ക ത്തികൊണ്ടു് ആ സ്ത്രീയുടെ മുഖത്തു സെൻറ് ആൻഡ്റു കുരിശുപോലെ ഒരു മുറിവുണ്ടാക്കി.

കേസ്സെല്ലാം തെളിഞ്ഞു. ഞാൻ കാർമെൻെറ കൈയ്ക്കുപിടിച്ചു.

ഞാൻ (മര്യാദയോടെ) —"സഹോദരീ, നിങ്ങൾ എന്നോടുകൂടി വരണം."

അവൾ എന്നെ അറിഞ്ഞു എന്നുഭാവിച്ചു് വിധി ക്കു് കീഴടങ്ങിയതുപോലെ "എങ്കിൽ നമുക്കു പോകാം. എൻെറ സാരി എവിടെ?" എന്നു പറഞ്ഞു് തൻെറ മനോഹരമായ കണ്ണുകളെ കാണിക്കത്തക്കവിധത്തിൽ അവൾ അതിനെ തലയ്ക്കു മീതെ ഇട്ടുകൊണ്ടു് ഒരു ആ ട്ടിൻ കുട്ടിയെപ്പോലെ എൻെറ രണ്ടുഭടന്മാരുടെ പുറകെ പോയി. ഞങ്ങൾ ഗാട്ടുപുരയിലെത്തിയപ്പോൾ കേ സു ഗൌരവതരമായ ഒന്നാണെന്നും അവളെ ജയിലില യയ്ക്കുന്നതാണെന്നും ക്വാർട്ടർ മാസ്റ്റർ പറഞ്ഞു. അവളെ ജയിലിൽ കൊണ്ടാക്കുന്നതിനു എന്നെ നിയോഗിച്ചു. രണ്ടു പട്ടാളക്കാരുടെ ഇടയ്ക്കു് അവളെ നടത്തിക്കൊണ്ടു ഒരു കാപ്പ്റൽ പോകേണ്ടതുപോലെ ഞാൻ പോയി. ഞങ്ങൾ നഗരത്തിലേയ്ക്കു തിരിച്ചു. ആദ്യം ആ ജി പ്സി ഒന്നും സംസാരിച്ചില്ല. എന്നാൽ വളവുതിരി വുകൊണ്ടു സപ്പ്ത്തെരുവ് എന്നു പേരു കേട്ടിട്ടുള്ള തെ രുവിൽ ചെന്നപ്പോൾ അവൾ അവളുടെ തന്ത്രങ്ങൾ തു ടങ്ങി. അവളുടെ മനോഹരമായ മുഖം എന്നെ കാണി ക്കത്തക്കവണ്ണം അവൾ ആ സാരി തോളിലേയ്ക്കു ഇറ

ക്കിയിട്ട പിന്നീട്ട എൻെറ നേക്ക് തിരിഞ്ഞു ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. "എവിടെയാണു് എന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകുന്നതു്, അങ്ങുന്നേ?"

"ജയിലിലേക്കു്, എൻെറ കുഞ്ഞേ" എന്ന ഒരു തടവുപുള്ളിയോട്ട, പ്രത്യേകിച്ചു ഒരു സ്ത്രീയോട്ടു്, ഒരു യഥാൎത്ഥ യോദ്ധാവു് പറയേണ്ട രീതിയിൽ ദയവായി ഞാൻ പറഞ്ഞു.

കാർമൻ:—"അയ്യോ! എൻെറ കഥ കഴിഞ്ഞു. എന്നിൽ ദയവു കാണിക്കണേ, അങ്ങുന്നേ. അങ്ങന്നു് ചെറുപ്പക്കാരനും ദയാശീലനും ആണല്ലോ" (പതുക്കെ) "എന്നെ ഓടിപ്പോകാൻ സമ്മതിക്കണേ. സ്ത്രീകൾ എല്ലാവരേയുംകൊണ്ടു അങ്ങെ സ്നേഹിപ്പിക്കുന്നതിനു് ശക്തിയുള്ള ഒരു കഷണം ബാർലാക്കി തരാം."

(ബാർലാക്കി ഒരു കാന്തക്കല്ലാണു്. അതുകൊണ്ടു് പല വശീകരണങ്ങളും സാധിക്കാമെന്നു് ജിപ്സികൾ വിശ്വസിക്കുന്നു. അതിൽ കുറച്ചുരച്ചു വെള്ളത്തിൽ ഇട്ട കലക്കി ഒരു സ്ത്രീക്കു കൊടുത്താൽ ആ സ്ത്രീക്കു നിങ്ങളെ തടുക്കുവാൻ സാധിക്കയില്ല)

ഞാൻ (ഗൌരവസ്വരത്തിൽ):—"ഇങ്ങനെ അസംബന്ധം പറയാനല്ല നാം ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്നതു്. നമുക്കു് ജയിലിലേക്കു പോകാം. അതാണുത്തരവു്. അതൊഴിയാൻ നിവൃത്തിയില്ല"

ബാസ്ക്ക്‌വർഗ്ഗക്കാരായ ഞങ്ങൾക്കു് സ്പാനിഷ്കാർക്കു മനസ്സിലാക്കാവുന്ന ഒരു പ്രത്യേക ഉച്ചാരണരീതിയുണ്ടു്. പക്ഷേ അവരിൽ ഒരുത്തക്കും 'ബൈയ

യോന" (അതെ, സാറെ് എന്ന പദം ഉച്ചരിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല. ഞാൻ ബാസ്ക്ക്വർഗ്ഗക്കാരുടെ നാട്ടിൽ നിന്നു വന്നവനാണെന്നു കാർമെൻ വേഗത്തിൽ മനസ്സിലാക്കി. ജിപ്സികൾക്കു് ഒരു രാജ്യവും പ്രത്യേകമായിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ അവർ എന്നും അങ്ങുമിങ്ങും അലഞ്ഞുനടന്നു് പല ഭാഷകളും സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അവൾക്കു പോർട്ടുഗലും, ഫ്റാൻസും, ബാസ്ക്ക്നാട്ടും, കാററലോണിയായും, ഒന്നുപോലെ തന്നെ. മൂർവർഗ്ഗക്കാരോടും ഇംഗ്ലീഷ്കാരോടും അവക്കു് സംസാരിക്കാൻ കഴിയുന്നതാണു്. അതുകൊണ്ടു കാർമെനു് ബാസ്ക്ക്ഭാഷ അറിയാമെന്നതുകൊണ്ടു് ആശ്ചര്യപ്പെടാനില്ല.

കാർമെൻ (പെട്ടെന്നു് ബാസ്ക്ക്ഭാഷയിൽ):—"എൻെറ ആത്മമിത്രമേ, നിങ്ങൾ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ നിന്നല്ലേ വരുന്നതു്?"

(ഞങ്ങളുടെ ഭാഷയുടെ മാധുര്യംകൊണ്ടു് അതു് ഒരു അന്യസ്ഥലത്തുവച്ചു് സംസാരിച്ചുകേൾക്കുമ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കു് ഒരു പ്രത്യേക സന്തോഷം തോന്നും. എനിക്കു് ബാസ്ക്ക്നാട്ടിൽനിന്നു് ഒരു കുമ്പസാരക്കാരനെ കിട്ടിയാൽകൊള്ളാം.)

ഞാൻ (ബാസ്ക്ക്ഭാഷയിൽ, ആ ഭാഷയിലുള്ള വാക്കുകേട്ട ഇളകി):—"ഞാൻ എലിസണ്ടോവിലുള്ളവനാണു്."

കാർമെൻ:—"എൻെറ ദേശം എച്ചലാർആണു്" (ഈ പ്രദേശത്തേക്കു് എൻെറ ദേശത്തു നിന്നു് നാലു

മണിക്കൂർ യാത്രവരും) "ജിപ്സികളാണ് എന്നെ സെവില്ലിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുവരുന്നതു്. നവാറിലുള്ള എന്റെ അമ്മയുടെ അടുക്കൽ തിരിച്ചുപോകുവാനായി വേണ്ട പണം ഉണ്ടാക്കുവാനാണു് ഞാൻ പുകയിലശാലയിൽ ജോലിചെയ്യുന്നതു്. എന്റെ അമ്മയ്ക്കു് സഹായമായി ഞാൻ ഒരുത്തിയേയുള്ളു. ഞങ്ങൾക്കു ഒരു ചെറിയ പറമ്പും അതിലുള്ള ഇരുപതു സിഡർ ആപ്പിൾ മരങ്ങളും ഉണ്ടു്. ഹാ, ആ വെള്ളമലകളുടെ സമീപത്തുള്ള അവിടെ പോയെങ്കിലോ! കള്ളന്മാരും, ചീത്ത ഓറഞ്ചുപഴം വില്ക്കുന്നവരും ആയ ഈ നാട്ടുകാരുടെ നാട്ടിൽ ഞാൻ ജനിക്കാത്തതുകൊണ്ടാണു് അവർ എന്നെ ആക്ഷേപിക്കുന്നതു്. ഇവിടത്തെ പുരുഷന്മാർക്കു് പേനാക്കത്തി ആയുധമായി ഉണ്ടെങ്കിലും കമ്പിളിത്തൊപ്പിമാത്രം ധരിച്ച നമ്മുടെ നാട്ടുകാരിൽ ഒരുത്തനേയും അവക്കു ഭയപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിക്കയില്ലെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞതുകൊണ്ടാണു് ഈ നികൃഷ്ടസ്ത്രീകൾക്കെല്ലാം എന്നോടു് വിരോധം തോന്നുന്നതു്."

അവൾ കള്ളം പറയുകയായിരുന്നു. അവൾ എല്ലായ്പ്പോഴും കള്ളമേ പറകയുള്ളു. അവളുടെ ജീവിതകാലത്തിൽ അവൾ ഒരിക്കലെങ്കിലും സത്യം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ എന്നുള്ള കാര്യം സംശയമാണു്. പക്ഷേ, അവൾ മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞപ്പോൾ ഞാൻ അവളെ വിശ്വസിച്ചുപോയി. അവൾക്കു എന്നേക്കാൾ മനക്കരുത്തുണ്ടു്. മുറിഞ്ഞ ബാസ്ക്കഭാഷ അവൾ സംസാരിച്ചു. അതുകൊണ്ടു് അവൾ നവാറിൽനിന്നു വ

നാവളാണെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിച്ചുപോയി. അവളുടെ കണ്ണും വായും നിറവും അവൾ ഒരു ജിസ്പ്പിയാണെന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തി. ഞാൻ വഞ്ചിതനായി. എനിക്കു ഭ്രാന്തുപിടിച്ചു. മറെറാന്നിലും ഞാൻ ശ്രദ്ധ പതിപ്പിച്ചില്ല. എന്നോടുകൂടെ ഉണ്ടായിരുന്ന ആ രണ്ടു സ്പാനിഷ് ഭടന്മാരും എന്റെ നാട്ടിനെപ്പററി ആക്ഷേപിച്ചു വല്ലതും പറഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിൽ അവൾ അവളുടെ കൂട്ടുകാരിയോടു പ്രവർത്തിച്ചതുപോലെ ഞാനും പ്രവർത്തിക്കുമായിരുന്നു എന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു. ചുരുക്കത്തിൽ ഞാൻ കുടിച്ചുമദിച്ചവനെപ്പോലെ ആയിത്തീർന്നു. ഞാൻ അസംബന്ധം പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. എന്തുമൂഢകൃത്യവും പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനു ഞാൻ സന്നദ്ധനായിരുന്നു.

"എന്റെ നാട്ടുകാരാ, ഞാൻ നിങ്ങളെ പിടിച്ചു തള്ളിയാൽ നിങ്ങൾ വീഴണം. അപ്പോൾ എന്നെ തടഞ്ഞുനിറുത്തുവാൻ ആ രണ്ടു കാസ്റ്റിലിയൻ പട്ടാളക്കാർ മാത്രമേ കാണുകയുള്ളൂ." വാസ്തവത്തിൽ എന്റെ മേലുദ്യോഗസ്ഥന്റെറ ഉത്തരവു ഞാൻ തീരെ മറന്നുപോയി. ഞാൻ ഇങ്ങനെ മറുപടി പറഞ്ഞു. "ആട്ടെ, എന്റെ നാട്ടുകാരി, അങ്ങിനെ ചെയ്യുനോക്കൂ. മലമേലുള്ള നമ്മുടെ ദിവ്യകന്യക നിങ്ങളെ രക്ഷിക്കട്ടെ".

അപ്പോൾ സെവില്ലിൽ ധാരാളമുള്ള ഇടുങ്ങിയ വഴികളിൽ ഒന്നിൽ കൂടി ഞങ്ങൾ പോകുകയായിരുന്നു. പെട്ടെന്നു കാർമെൻ തിരിഞ്ഞുനിന്നു കൈമുറുക്കി എന്റെ നെഞ്ചിൽ ഇടിച്ചു. ഞാൻ മനഃപൂർവ്വം നി

ലത്തുവീണു. ഒററ കുതിപ്പോടുകൂടി അവൾ എന്നെ ചാടിക്കടന്നു് അവളുടെ മനോഹരമായ കാലുകൾ കാണിച്ചുകൊണ്ടു ഓടിത്തുടങ്ങി. "ബാസ്ക്കൊരുടെ കാലുകൾ" എന്ന ചൊല്ലു് പ്രസിദ്ധമാണു്. അവയെല്ലാററിനേയുംകാൾ അധികം അവളുടെ കാലുകൾ മനോഹരങ്ങളായിരുന്നു. അവയുടെ ഭംഗിപോലെ അവയ്ക്കു വേഗവും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ ഉടനെ തന്നെ എഴുന്നേററു. എന്റെ കൂട്ടുകാർ അവളെ ഉടനെ തന്നെ പിന്തുടരാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം യാദൃച്ഛികമായി സംഭവിച്ചതുപോലെ ഞാൻ എന്റെ കുന്തംകൊണ്ടു ആ ഇടുങ്ങിയ വഴിക്കു കുറുകെ പിടിച്ചു. പിന്നീടു ഞാൻ ഓടിത്തുടങ്ങി. എന്റെ ഭടന്മാരും എന്നെ പിന്തുടൎന്നു. പക്ഷെ, ഞങ്ങളുടെ ബൂട്ട്സിലെ മുള്ളും വാളുകളും കുന്തങ്ങളും ഞങ്ങളുടെ വേഗത്തിലുള്ള ഗതിക്കു തടസ്സമായിത്തീൎന്നുകൊണ്ടു ഞങ്ങൾക്കു അവളുടെ സമീപത്തു ചെന്നെത്തുവാൻ സാധിച്ചില്ല. ഞാൻ ഇതെല്ലാം പറയുന്നതിനെടുത്ത സമയത്തെക്കാൾ കുറഞ്ഞ സമയം കൊണ്ടു അവൾ തിരോധാനം ചെയ്തിരുന്നു. കൂടാതെ ആ പ്രദേശത്തുള്ള എല്ലാ മനുഷ്യരും അവളെ സഹായിക്കുകയും ഞങ്ങളെ അവളുടെ ഗതി തെററിധരിപ്പിച്ചു വഞ്ചിക്കുകയും ചെയ്തു. കുറെനേരം അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും ഓടിയതിനുശേഷം അവളെ ജയിലിലെ ഗവർണ്ണരെ ഏൾപ്പിച്ചു രസീതു വാങ്ങിക്കാതെതന്നെ ഞങ്ങൾക്കു ഗാട്ടുപുരയിൽ തിരിച്ചു വരേണ്ടിവന്നു.

കാർമെനും ഞാനും ബാസ്ക്ക് ഭാഷയിൽ സംസാ

രിച്ചു എന്നും ആ കൊച്ചുപെണ്ണിന്റെ ഒരു ഇടികൊണ്ടു എന്നെപ്പോലെയുള്ള ഒരു തടിയൻ വീഴുന്നതു് അസംഭവ്യമാണെന്നും ശിക്ഷയിൽനിന്നു് രക്ഷപ്പെടുവാനായി എന്റെ ഭടന്മാർ മൊഴികൊടുത്തു. ഇതെല്ലാം എന്നിൽ സംശയം ജനിപ്പിച്ചു. ഞാൻ താഴത്തെ നിലയിൽ ചെന്നപ്പോൾ എന്നെ തരംതാഴ്ത്തി ഒരു മാസത്തെ തടവിനു വിധിക്കുകയും ചെയ്തു. പട്ടാളത്തിൽ ചേർന്നതിനുശേഷം ഞാൻ ആദ്യമായി ശിക്ഷ അനുഭവിക്കുന്നതു് അപ്പോഴാണു്. ഞാൻ ആശിച്ചിരുന്ന ക്വാർട്ടർമാസ്റ്റർ ഉദ്യോഗവും ഇതോടുകൂടി അവസാനിച്ചു.

ജയിലിലുള്ള എന്റെ ആദ്യത്തെ ദിവസങ്ങൾ ദുഃഖസംപൂർണ്ണങ്ങളായിരുന്നു. പട്ടാളത്തിൽ ചേർന്നപ്പോൾ എനിക്കു് കുറഞ്ഞപക്ഷം ഒരു ആഫീസരുടെ ഉദ്യോഗം വരെ കയററംകിട്ടുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നു. എന്റെ നാട്ടുകാരായ ലാംഗ്യൂം മിനയ്യും ക്യാപ്ററൻ ജനറൽ എന്ന ഉദ്യോഗം കിട്ടി. ഒരു നീഗ്രോയും മിനയെപ്പോലെ നിങ്ങളുടെ നാട്ടിൽ അഭയം പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ളവനുമായ ചാപലംഗര ഒരു കർണ്ണലായിത്തീർന്നു. എന്നെപ്പോലെ ഒരു ദാരിദ്ര്യവാസിയായ അയാളുടെ സഹോദരനോടു ഞാൻ ഇരുപതു തവണ ടെന്നീസു കളിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അപ്പോൾ ഞാൻ ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചു. "ശിക്ഷ വാങ്ങിക്കാതെ ഞാൻ കഴിച്ചുകൂട്ടിയ സമയമെല്ലാം ഇപ്പോൾ വെറുതെ ആയിപ്പോയല്ലോ. എനിക്കു് ഒരു ബ്ളാക്കുമാർക്കു കിട്ടിയിരിക്കുന്നു. എന്റെ മേലുദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ നല്ല അഭിപ്രായം വി

ണ്ടെടുക്കുന്നതിന് എനിക്ക് പണ്ടത്തെക്കാൾ പത്തിരട്ടി മുഷിഞ്ഞു ജോലി ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. എന്തിനാണ് എന്നെ ശിക്ഷിച്ചത്? എന്നെ പരിഹസിക്കുന്നവളും ഇപ്പോൾ ഈ നഗരത്തിന്റെ ഏതോ ഒരു മൂലയിൽ സ്വതന്ത്രയായിരിക്കുന്നവളുമായ ഒരു ജ പ്സിപെണ്ണിനുവേണ്ടി!" എന്നാലും അവളെപ്പററി വിചാരിക്കാതെയിരിക്കുവാൻ എനിക്കു സാധിച്ചില്ല. ഞാൻ പറയുന്നതു സാർ വിശ്വസിക്കുമോ എന്തോ! അവൾ രക്ഷപ്പെട്ടോടിയപ്പോൾ നല്ലപോലെ കാണാമായിരുന്ന അവളുടെ ആ കീറിയ സ്റ്റോക്കിങ്ങ്സ് എല്ലായ്പ്പോഴും എന്റെ മുമ്പിലായി ഞാൻ കണ്ടിരുന്നു. ഞാൻ എന്റെ തടവുമുറിയുടെ ജന്നലിലുള്ള അഴികൾക്കിടയിൽക്കൂടി പുറത്തേക്കു നോക്കി. തെരുവിൽക്കൂടി പൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്ന സ്ത്രീകളിൽ ഒരുത്തിപോലും അവളുടെ അടുത്തു വരുന്നതല്ലാ. ഉടനെ അവൾ എന്നെ എറിഞ്ഞതും ഉണങ്ങിയിരുന്ന എങ്കിലും അപ്പോഴും പരിമളം പൊഴിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നതുമായ ആ പുഷ്പത്തെ ഞാൻ മുറുകെപിടിച്ചു. മന്ത്രവാദികൾ എന്നു ഒരുവകക്കാർ ഉണ്ടെങ്കിൽ, അവൾ അവരിലൊരുത്തിതന്നെ സംശയമില്ല.

ഒരു ദിവസം ജയിലർ അവിടെവന്നു എനിക്കു ഒരു അൽകാലറൊട്ടി തന്നുകൊണ്ടു ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. "നോക്കു. ഇതാ നിങ്ങളുടെ സഹോദരി നിങ്ങൾക്കു അയച്ച സമ്മാനം." എനിക്കു സെവില്ലിൽ സഹോദരികളൊന്നും ഇല്ലാതിരുന്നതിനാൽ ആശ്ചര്യത്തോടു

ഞാൻ അതു വാങ്ങിച്ചു. അതുനോക്കി ആൾ തെററി പ്പോയിഎന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു. അതു വളരെ നല്ല താണെന്നു തോന്നിയതിനാൽ അതു എവിടെനിന്നു വ ന്നു എന്നോ ആർക്ക് അയച്ചിരുന്നു എന്നോ അന്വേഷി ക്കാതെ അതു തിന്മാൻ ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചു. എന്റെ കത്തികൊണ്ടു് അതു മുറിച്ചപ്പോൾ ആ കത്തി എന്തോ ഒരു കട്ടിയേറിയ സാധനത്തിൽ തട്ടി. അതെന്താണെ ന്നു നോക്കിയപ്പോൾ അതു് മാവുറയ്ക്കുന്നതിനുമുമ്പു് റൊട്ടിയിൽ ഇട്ടിരുന്ന ഒരു ചെറിയ ഇംഗ്ലീഷു് അരമാ ണെന്നു് എനിക്കു മനസ്സിലായി. ഒരു സ്വർണ്ണനാണ യവും (രണ്ടു പവിയാസ്ത്രേസ്) ഞാൻ അതിനകത്തു ക ണ്ടു. ഇപ്പോൾ സംശയത്തിനു വകയില്ല. അതു് കാ ർമെന്റെ സമ്മാനമായിരുന്നു. അവരുടെ വർഗ്ഗക്കാ ർക്കു സ്വാതന്ത്ര്യമാണു് ഏററവും വലുതായ കാര്യം. ഒ രു ദിവസം പോലും തടവിൽ കിടക്കാതിരിക്കുന്നതി നായി ഒരു പട്ടണം മുഴുവനും തീവയ്ക്കുവാനും അവർ മ ടിക്കുകയില്ല. ആ പെണ്ണിനു ക്രൂരമ്മബുദ്ധിയുണ്ടു്. ആ റൊട്ടികൊണ്ടു് അവൾ ജയിലറന്മാരെ കളിപ്പിച്ചു. ഒരു മണിക്കൂറിനകം ഏററവും കനത്ത ഇരുമ്പഴിപോലും ആ ചെറിയ അരംകൊണ്ടു രാവി മുറിക്കാം. ആ സ്വ ർണ്ണ നാണയംകൊണ്ടു് അടുത്തുള്ള വസ്ത്രഷാപ്പിൽനി ന്നു് എന്റെ പട്ടാളയൂണിഫാറത്തിനു പകരം സാധാ രണ വസ്ത്രങ്ങൾ എനിക്കു വാങ്ങിച്ചു ധരിക്കാം. ഞങ്ങ ളുടെ മലകളുടെ മുകളിൽ കൂടി കഴുകന്മാരെ പിടിക്കുന്ന തിനായി പലതവണ പോയിട്ടുള്ള ഒരുത്തനു നിലത്തു നിന്നു മുപ്പതടിയിൽ കുറഞ്ഞ പൊക്കമുള്ള ജനാലിൽ

നിന്നു തെരുവിലേക്കിറങ്ങുവാൻ അധികം പ്രയാസം കാണുകയില്ല. പക്ഷെ, എനിക്കു രക്ഷപ്പെടണമെന്നു മോഹമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരു ഭടന്റെ അഭിമാനം അപ്പോൾ എനിക്കുണ്ടായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ഒളിച്ചോടിപ്പോകുന്നതു് ഗൗരവതരമായ ഒരു കുററമായി ഞാൻ കരുതി. കാർമെൻ എന്നെ മറന്നില്ലെന്നു കാണിക്കുന്ന ഈ സംഗതി എന്നിൽ വികാരമുളവാക്കി. തടവിൽ കിടക്കുന്നവർ പുറമെയുള്ള ആർക്കെങ്കിലും തങ്ങളോടു താല്പര്യമുണ്ടെന്നു് അറിയുമ്പോൾ സന്തോഷിക്കുന്നു. ആ സ്വർണ്ണനാണയം കൊടുത്തയച്ചതു് എനിക്കു രസിച്ചില്ല. അതു തിരിച്ചു കൊടുക്കുവാൻ എനിക്കു മോഹവുമുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ, അവൾ എവിടെയാണെന്നു് എങ്ങിനെ കണ്ടുപിടിക്കും? അതൊരു പ്രയാസമേറിയ കാര്യമാണു്.

എന്നെ തരംതാഴ്ത്തിയതുകൊണ്ടു എനിക്കു കൂടുതലായി ഒരു അപമാനവും അനുഭവിക്കേണ്ടിവരികയില്ലെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ, കാര്യം നേരെ മറിച്ചാണു് സംഭവിച്ചതു്. ജയിലിൽനിന്നു വിട്ടതിനു ശേഷം ഒരു സാധാരണ ഭടനെപ്പോലെ ഗാട്ടു നിൽക്കുവാൻ എന്നെ അയക്കുകയുണ്ടായി. ഞാൻ അപ്പോൾ എത്രമാത്രം സങ്കടപ്പെട്ടു എന്നു നിങ്ങൾക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല. എന്നെ വെടിവയ്ക്കുന്നതു ഇതിലും ഭേദമായിരുന്നു. അപ്പോൾ ഭടന്മാരുടെ മുമ്പിലാണു് എനിക്കു നടക്കേണ്ടിവരുന്നതു്. എല്ലാവരും എന്നിൽ ദൃഷ്ടിപതിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് എന്റെ പ്രാധാന്യം അപ്പോൾ പ്രത്യക്ഷമാകും. ഞ

ങ്ങളുടെ കർണ്ണലിന്റെ വീടിന്റെ പടിക്കലുള്ള ഗാട്ടിനാണ് എന്നെ നിയോഗിച്ചതു്. അദ്ദേഹം ഒരു യുവാവും ധനികനും സുഖജീവിതം നയിക്കുന്ന ഒരുത്തനുമായിരുന്നു. എല്ലാ ചെറുപ്പക്കാരായ പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും അവിടെ വന്നിരുന്നു. പല പൗരന്മാരും സ്ത്രീകളും, നടികളും കൂടി അവിടെ വരാറുണ്ടായിരുന്നു എന്നാണു ജനസംസാരം. നഗരത്തിലുള്ള എല്ലാവരും എന്നെ കാണുന്നതിനായി അവിടെ യോജിച്ചുവന്നിരുന്നതുപോലെ എനിക്കു തോന്നി. ആ കർണ്ണലിന്റെ വണ്ടി കോച്ചുപെട്ടിയിൽ ഇരുന്നിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ വേലക്കാരനോടുകൂടി അവിടെ വന്നുനിന്നു. ആരാണു അതിൽ നിന്നിറങ്ങിയതെന്നു് അറിയാമോ ' അതു കാർമെൻ ആയിരുന്നു. വളരെ മോടിയിൽ വസ്ത്രം ധരിച്ചു് ആഭരണങ്ങളോടും മററും കൂടിയാണു അവൾ അവിടെ വന്നതു്. മിന്നുന്ന വസ്ത്രങ്ങൾ, മിന്നുന്ന നീലച്ചെരുപ്പുകൾ, ദേഹമാസകലം പുഷ്പങ്ങളും തൊങ്ങലുകളും. അവളുടെ കയ്യിൽ ഒരു ബാസ്ക് തംബുറിൻ വാദ്യമുണ്ടായിരുന്നു. ഒരു വൃദ്ധയും, ഒരു യുവതിയും, ഇങ്ങനെ രണ്ടു സ്ത്രീകൾ അവളുടെ കൂടെയുണ്ടായിരുന്നു. ഈ വർഗ്ഗക്കാരെ നയിക്കുന്നതിനു് ഒരു കിഴവി എപ്പോഴും കാണും. അവരെ ആടിക്കുന്നതിനു് ഒരു ഗയിററർവാദ്യത്തോടു കൂടിയ ഒരു കിഴവൻ ജിപ്സിയും അവരുടെകൂടെയുണ്ടായിരിക്കും. ആഘോഷവേളയിൽ ജനങ്ങൾ ജിപ്സികളെ ക്ഷണിച്ചു അവരുടെ പ്രത്യേക നൃത്തം ആടിക്കും. മററു ചില ഉദ്ദേശങ്ങളോടുകൂടിയും ഇവരെ ക്ഷണിക്കാറുണ്ടു്.

കാർമെൻ എന്നെ കണ്ടറിഞ്ഞു. ഞങ്ങൾ അന്യോന്യം നോക്കി. അപ്പോൾ ഭൂമിക്കു നൂറടി താഴെ ഞാൻ ആയിരുന്നെങ്കിലോ എന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു.

കാർമെൻ—"എന്റെ അങ്ങുന്നേ, നിങ്ങൾ ഒരു സാധാരണ പട്ടാളക്കാരനെപ്പോലെ ഗാട്ടു നിൽക്കുന്നല്ലോ." ഞാൻ മറുപടി പറയുന്നതിനു മുമ്പു അവൾ വീട്ടിനകത്തു പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്തു.

അതിഥികളെല്ലാം മുററത്തു് കൂടിയിരുന്നു. അവർ തിങ്ങിക്കൂടിയിരുന്നെങ്കിലും അഴികളുടെ ഇടയിൽ കൂടി അവിടെ നടക്കുന്ന സംഭവങ്ങൾ മിക്കതും എനിക്കു കാണാമായിരുന്നു. കാസ്റ്റനററു് വാദ്യത്തിന്റേയും തംബുറിൻ വാദ്യത്തിന്റേയും ശബ്ദവും ചിരിയും കൈകൊട്ടലും എനിക്കു കേൾക്കാമായിരുന്നു. തംബുറിൻ വാദ്യത്തോടുകൂടി അവൾ ചാടി എഴുന്നേൽക്കുമ്പോൾ അവളുടെ ശിരസ്സു ഞാൻ കണ്ടിരുന്നു. അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്ന പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ എന്റെ മുഖം ചുവപ്പിക്കുന്ന വാക്കുകൾ അവളോടു പറയുന്നതും ഞാൻ കേട്ടു. അതിനു് അവൾ പറഞ്ഞ മറുപടി മാത്രം എനിക്കു് കേൾക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അന്നു മുതൽ എനിക്കു് അവളിൽ ഗാഢമായ അനുരാഗം ജനിച്ചു. ആ മുററത്തേക്കു ഓടിച്ചെന്നു് അവളോടു് കുഴയുന്ന ആ മൂഢന്മാരെ കുത്തിക്കൊല്ലണമെന്നു് എനിക്കു് മൂന്നുനാലു തവണ തോന്നി. ഈ നരകം ഒരു മണിക്കൂർ നേരം നിലനിന്നു.

അതു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ജിപ്സികൾ പുറത്തുവന്നു. അവരെ കൊണ്ടുപോകാനായി വണ്ടി അവിടെ വരികയും ചെയ്തു. എന്നെ കടന്നുപോകുമ്പോൾ നിങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുള്ള അവളുടെ വിചിത്രമായ കണ്ണുകൾ എന്നിൽ പതിപ്പിച്ച് താഴ്ന്നസ്വരത്തിൽ അവൾ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു. "എന്റെ നാട്ടുകാരാ, ഒരാൾക്ക് പൊരിച്ച മത്സ്യം ഇഷ്ടമുണ്ടെങ്കിൽ അയാൾ അതിനായി ട്രയാനായിലുള്ള ലില്ലാസ് പാസ്റ്റിയായുടെ ഹോട്ടലിലേയ്ക്കു പോകും." ഒരാട്ടിൻകുട്ടിയെ പോലെ അവൾ വണ്ടിയിൽ ചാടിക്കയറി. കോച്ചുമാൻ കവഞ്ചികൊണ്ടു കുതിരയെ അടിച്ചു. വണ്ടി പോകുകയും ചെയ്തു. എവിടെയാണെന്ന് എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു.

എന്റെ ഗാർഡുജോലി തീർന്നപ്പോൾ ഞാൻ ട്രയാനായിലേക്കു പോയിയെന്ന് പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. പോകുന്നതിനു മുമ്പ് ഞാൻ മുഖക്ഷൗരം ചെയ്തു സുമുഖനായിട്ടാണ് പോയത്. അവൾ ലില്ലാസ് പാസ്റ്റിയായുടെ ഹോട്ടലിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവൻ പഴം വില്പനക്കാരനായ ഒരു കറുത്ത വൃദ്ധജിപ്സിയായിരുന്നു. അവന്റെ ഹോട്ടലിൽ ആ നഗരവാസികളിൽ പലരും പൊരിച്ച മത്സ്യം തിന്നുവാൻ ചെല്ലുക പതിവായിരുന്നു. കാർമെൻ അവിടെ താമസമാക്കിയതിൽ പിന്നീടാണ് ഇവർ അധികമായി അവിടെ ചെന്നിരുന്നത്.

കാർമെൻ (എന്നെ കണ്ടയുടനെ):–ലില്ലാസ്, ഇന്നിനി എനിക്ക് ഒന്നും ചെയ്യുവാൻ കഴിയുകയില്ല. അ

തെല്ലാം നാളെയാകട്ടെ." (എന്നോട്) "വരണം നമുക്ക് ഒരു സവാരി പോകാം."

അവൾ അവളുടെ സാരി തലയ്ക്കു മീതെയിട്ടു. ഉടനെതന്നെ ഞങ്ങൾ തെരുവിലേക്ക് ഇറങ്ങുക കയും ചെയ്തു.

ഞാൻ—"ഞാൻ ജയിലിൽ കിടക്കുമ്പോൾ നിങ്ങൾ അയച്ച സമ്മാനത്തിനു ഞാൻ നന്ദി പറഞ്ഞു കൊള്ളുന്നു. അതിലുള്ള റൊട്ടി ഞാൻ തിന്നു. അ അരം എന്റെ കുന്തത്തിന്റെ അഗ്രം മൂർച്ചിക്കുവാൻ ഉപകരിച്ചു. നിങ്ങളുടെ ഓമ്മക്കായി ഞാൻ അതു വച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിലുണ്ടായിരുന്ന പണം ഇതാ."

കാർമെൻ (പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ടു)—"എന്തു്! പണം ചെലവാക്കിയില്ലേ! കൊള്ളാം എങ്കിൽ അത്രയും നന്നായി. എന്റെ കയ്യിൽ ഇപ്പോൾ പണം അധികമില്ല. അതു സാരമില്ല. ഒരു തെണ്ടിപ്പട്ടി വിശപ്പുകൊണ്ടു് ചാവുകയില്ല. വരണം; അതുകൊണ്ടു് നമുക്കു തിന്നാനുള്ളതു് വാങ്ങിക്കാം. അതെല്ലാം നിങ്ങളുടെ കണക്കാകട്ടെ."

ഞങ്ങൾ സെവില്ലിലേക്കുള്ള റോഡിൽ കൂടിപ്പോയി. സർപ്പത്തെരുവു് തുടങ്ങുന്നിടത്തുവച്ചു് അവൾ പന്ത്രണ്ടു് ഓറഞ്ചുപഴം വാങ്ങിച്ചു. എന്റെ കൈലേസിൽ കെട്ടി ഞാൻ അതു ചുമക്കേണ്ടിവന്നു. കുറേ ദൂരം പോയതിനു ശേഷം കുറെ റൊട്ടിയും സാസേജ് എന്ന ഇറച്ചിപ്പലഹാരവും ഒരു കുപ്പി മാൻസനില്ല വീഞ്ഞും അവൾ വാങ്ങിച്ചു. ഒടുക്കം അവൾ ഒരു പ

ലഹാരക്കടയിൽ കയറി കടക്കാരന്റെ മേശപ്പുറത്ത് ഞാൻ അവൾക്ക് തിരിച്ചുകൊടുത്ത സ്വർണ്ണനാണയവും അവളുടെ പാക്കററിലുണ്ടായിരുന്ന മറെറാരു സ്വർണ്ണനാണയവും കുറെ വെള്ളിനാണയങ്ങളും വച്ചു. ഒടുക്കം എന്റെ കയ്യിലുള്ള പണമെല്ലാം വേണമെന്ന് അവൾ പറഞ്ഞു. എന്റെ കയ്യിൽ കുറെ ചില്ലറ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. കൂടുതൽ കൊടുക്കുന്നതിന് സാധിച്ചില്ലല്ലോ എന്നു ലജ്ജിച്ചുകൊണ്ട്, ഞാൻ അതു് അവൾക്കു കൊടുത്തു. പണമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ അവൾ അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന പലഹാരം മുഴുവനും വാങ്ങിക്കുമായിരുന്നു. പഞ്ചസാര ചേർത്ത മുട്ടയുടെ മഞ്ഞക്കരുവ്, ആൽമണ്ടുകുരു അകത്തു വച്ചിട്ടുള്ള ഒരു തരം മധുരപലഹാരം, ഉണക്കിയ പഴങ്ങൾ എന്നിവ വിലകയറിയതും ഒന്നാന്തരവുമായ പലഹാരങ്ങളാണ് അവൾ വാങ്ങിച്ചതു്. ഇതെല്ലാം കടലാസ്സു സഞ്ചികളിൽ ഞാൻ ചുമക്കേണ്ടിവന്നു. ജസ്റ്റീസിയറി ആയ ഡോൺപീഡ്റോയുടെ ശിരസ്സിന്റെ പ്രതിമയുള്ള കണ്ടിലേയോ തെരുവ് അങ്ങേയ്ക്കു അറിയാമായിരിക്കാം. ഈ തെരുവിലുള്ള ഒരു പഴയ ഭവനത്തിനു മുമ്പിൽ ഞങ്ങൾ ചെന്നു നിന്നു. അവൾ അതിനകത്തുള്ള റോഡിൽ കൂടി അടിയിലത്തെ നിലയിലുള്ള വാതിൽക്കൽ ചെന്നു തട്ടി. ചെയിത്താന്റെ ഒരു യഥാർത്ഥ ശിഷ്യത്തിയായ ഒരു ജിപ്സി വന്നു വാതിൽ തുറന്നു. കാർമെന്റെ റൊമാനി (ജിപ്സി)ഭാഷയിൽ അവൾ എന്തോ അവളോടു പറഞ്ഞു. ആ കിഴവി ആദ്യം മു

വന്നു. അവളെ സമാധാനപ്പെടുത്തുവാനായി അ വൾക്ക രണ്ടു ഓറഞ്ചുപഴവും കുറേ പലഹാരങ്ങളും കു റെ വീഞ്ഞും കാർമെൻ കൊടുത്തു. പിന്നീടു അവളു ടെ പുറംകോട്ട് എടുത്തു അവളെ ധരിപ്പിച്ച് അവളെ പടിക്ക പുറത്താക്കി കാർമെൻ വാതിൽ സാക്ഷായിട്ടു. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും തനിച്ചായയുടനെ "നിങ്ങൾ എ ൻെറ കാമുകനും ഞാൻ നിങ്ങളുടെ വധുവുമാണ്" എന്നു പാടിക്കൊണ്ടു് ഭ്രാന്തുപിടിച്ചതുപോലെ കാർ മെൻ ആടിത്തുടങ്ങി.

ആ പലഹാരസഞ്ചികളെല്ലാം വഹിച്ചുകൊണ്ടു് അവ എവിടെ വയ്ക്കണമെന്നറിയാതെ ഞാൻ ആ മുറി യുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ നിൽക്കുകയായിരുന്നു. അതെല്ലാം വാങ്ങി നിലത്തെറിഞ്ഞിട്ട് അവൾ എൻെറ കഴുത്തി നു ചുററും കൈയിട്ടുകൊണ്ടു് പറഞ്ഞു. "ഞാൻ എ ൻെറ കടം വീട്ടും. ഞാൻ എൻെറ കടം വീട്ടും. അ താണ് കലസ്സുകാരുടെ (ജിപ്സികളുടെ) നിയമം."

ഹാ, എൻെറ സാറെ, ആ ദിവസം! ആ ദിവസം അതു് ഞാൻ ഓർമ്മിക്കുമ്പോൾ നാളത്തെ സംഭവം മറ ന്നുപോകുന്നു.

(ആ കൊള്ളക്കാരൻ കുറെനേരം മൌനം അവലം ബിച്ചു. പിന്നീട് അണഞ്ഞുപോയ ചുരുട്ട് കൊളുത്തി ക്കൊണ്ടു് ഇങ്ങനെ തുടന്നു.) ഞങ്ങൾ ആ പകൽ മുഴുവ നും തിന്നും കുടിച്ചും മററു പലതും ചെയ്തും . കഴിച്ചുകൂ ട്ടി. അവൾ ആറുവയസ്സുള്ള ഒരു കുട്ടിയെപ്പോലെ ആ പലഹാരങ്ങൾ തിന്നു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ "ഇനി നമുക്ക്

ഷർബത്തുണ്ടാക്കാം." എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ആ കിഴവിയുടെ വെള്ളം വച്ചിരിക്കുന്ന ഭരണിയിൽ കൈയ്യിട്ടു. പഞ്ചസാരയിട്ട ആ മുട്ടപ്പലഹാരത്തെ ചുമരിൽ എറിഞ്ഞു് അവൾ പൊട്ടിച്ചു. "ഈച്ച നമ്മെ ഉപദ്രവിക്കാതിരിക്കും." എന്നാണു് അതിനു സമാധാനമായി അവൾ പറഞ്ഞതു്. അവൾ കാണിച്ച വിഡ്ഢിത്തരങ്ങൾക്കു് കയ്യും കണക്കുമില്ല. അവൾ ആടുന്നതു് കാണണമെന്നു് ഞാൻ പറഞ്ഞു. പക്ഷേ, അതിനു വേണ്ട കാസ്റ്റനെററ് വാദ്യം അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. മടിക്കാതെ അവൾ ആ കിഴവിയുടെ വക ഏകതട്ടമെടുത്തു പൊട്ടിച്ച് അതിന്റെ കഷണങ്ങളെ അവ കരുന്താളിലോ ദന്തമോ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കാസ്റ്റനററ് എന്നപോലെ കിലുക്കിക്കൊണ്ടു് ജിപ്സികളുടെ ആട്ടം ആടി. അവളെപ്പോലെയുള്ള ഒരു പെണ്ണിനോടു് ഒരിക്കലും മുഷിവു തോന്നുകയില്ല.

സന്ധ്യയായി. പട്ടാളക്കാരുടെ മദ്ദളം അടിക്കുന്നതു് ഞാൻ കേട്ടു.

ഞാൻ:—"ഞാൻ പട്ടാളപാളയത്തിലേക്കു പോകുന്നു. അവിടെ ഹാജരു വയ്ക്കുവാനുണ്ടു്."

കാർമെൻ (പുച്ഛസ്വരത്തിൽ) :—"പട്ടാളക്കാരുടെ പാളയത്തിലോ! അപ്പോൾ നിങ്ങളും ഒരു നീഗ്രോ അടിമയാണു്. കവുഞ്ചികൊണ്ടു നിങ്ങളെ അടിച്ചോടിക്കുവാനും നിങ്ങൾ സമ്മതിച്ചുകൊടുക്കും, ഇല്ലേ? ഭാവത്തിലും സ്വഭാവത്തിലും നിങ്ങൾ ഒരു കാനറിപക്ഷിയെപ്പോലെ ഇരിക്കുന്നു. നിങ്ങൾക്കു് ബോധിച്ചതുപോലെ ചെയ്തുകൊള്ളു. നിങ്ങൾ ഒരു ഭീരുവാണു്."

ശിക്ഷകൾ തയ്യാറായിക്കൊണ്ടു ഞാൻ അവിടെത്തന്നെ ആ രാത്രി താമസിച്ചു. പിറേറ ദിവസം രാവിലെ ഞങ്ങളുടെ വേർപാടിനെപ്പററി അവളാണു് ആദ്യമായി സംസാരിച്ചതു്.

കാർമെൻ:—"കേൾക്കണം, ജോസിററ. ഞാൻ നിങ്ങളുടെ കടം വീട്ടി, ഇല്ലേ? ഞങ്ങളുടെ നിയമം അനുസരിച്ചു് നിങ്ങൾ ഒരു അന്യനായതുകൊണ്ടു് നിങ്ങൾക്കു ഞാൻ ഒന്നും ചെയ്യേണ്ടതില്ലായിരുന്നു. പക്ഷേ, നിങ്ങൾ ഒരു നല്ലവനാണു്. നിങ്ങളെ എനിക്കു പിടിച്ചു. ഇപ്പോൾ എൻെറ കടം വീട്ടിയിരിക്കുന്നു ഇനി പിരിയാം."

ഇനി അവളെ എപ്പോൾ കാണുമെന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചു.

കാർമെൻ (ചിരിച്ചുകൊണ്ടു്)—"നിങ്ങളുടെ മടത്തരം കുറയുമ്പോൾ." (പിന്നീടു് ഗൌരവസ്വരത്തിൽ ഇങ്ങനെ തുടർന്നു.) "ഞാൻ നിങ്ങളെ കുറച്ചു സ്നേഹിക്കുന്നു എന്നു നിങ്ങൾക്കു് അറിയാമോ? എൻെറ സ്നേഹിത! പക്ഷേ അതു് എന്നും നിലനിൽക്കുകയില്ല. പട്ടിക്കും ചെന്നായ്ക്കും അധികം കാലം ഒരുമിച്ചു താമസിക്കുവാൻ സാധിക്കയില്ല. ജിപ്സി നിയമം നിങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുമെങ്കിൽ നിങ്ങളുടെ ഭാര്യയായിരിക്കുന്നതിനു് ഒരു പക്ഷേ ഞാൻ സമ്മതിച്ചേക്കാം. പക്ഷേ അതെല്ലാം ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞിട്ടു കാര്യമെന്തു്. അതൊന്നും നടക്കുകയില്ല. കേട്ടോ, എൻെറ കുഞ്ഞേ, ഈ ഇടപാടിൽ നിന്നു് നിങ്ങൾക്കാണു് അധികം ഉണ്ടാ

ണ്ടായിട്ടുള്ളതു് നിങ്ങൾ ചെയിത്താന്റെ കൂടെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. ചെയിത്താൻ അത്ര ചീത്തയല്ല. അയാൾ നിങ്ങളുടെ കഴുത്തുപിടിച്ചു് തിരിച്ചില്ലയോ? ഞാൻ കമ്പിളി ഉടുപ്പു് ധരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഞാൻ ഒരു ആശ്രമകന്യകയല്ല. നീങ്ങൾ പോയി നിങ്ങളുടെ ദിവ്യകന്യകയ്ക്കു ഒരു മെഴുകുതിരി നേർച്ചവയ്ക്കുക. അവർ അതു് അർഹിക്കുന്നുണ്ടു്. ഞാൻ പോകട്ടെ. കാർമെൻസിററയെ ഇനി മറന്നുകളയണം. അല്ലെങ്കിൽ നിങ്ങളെ കൊണ്ടു് അവൾ മരക്കാലുള്ള വിധവയെ കല്യാണം കഴിപ്പിക്കും."

ഇതു് പറഞ്ഞയുടനെ അവൾ വാതിൽ തുറന്നു തെരുവിലേക്കിറങ്ങി പോകുകയും ചെയ്തു.

അവൾ പറഞ്ഞതു് വാസ്തവമാണു് എനിക്കു് ബുദ്ധിയുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിൽ ഞാൻ അവളെ മറക്കുമായിരുന്നു പക്ഷേ, കണ്ടിലെയോതെരുവിലുള്ള ആ ഒരു ദിവസത്തെ സംഭവത്തിനു ശേഷം എനിക്കു് അങ്ങിനെ ചെയ്യുവാൻ മനസ്സുവന്നില്ല. അവളെ കണ്ടുമുട്ടമെന്നു വിചാരിച്ചു് ഞാൻ പകൽ മുഴുവനും അലഞ്ഞു നടന്നു. ആ കിഴവിയോടും പൊരിച്ച മത്സ്യം വിൽക്കുന്നവനോടും അവളെപ്പററി ഞാൻ അന്വേഷിച്ചു. അവൾ ലലോറൊയ്ക്കു അതായതു് പോർട്ടുഗലിലേക്കു പോയി എന്നു് അവർ രണ്ടുപേരും പറഞ്ഞു. കാർമെന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചായിരിക്കാം അവർ അങ്ങിനെ പറഞ്ഞതു്. താമസിയാതെ അവർ കള്ളമാണു പറഞ്ഞതെന്നു ഞാൻ കണ്ടുപിടിക്കുകയും ചെയ്തു.

കണ്ടിലെയോതെരുവിൽ വച്ചു നടന്ന സംഭവം

കഴിഞ്ഞു കുറെ ആഴ്ചകൾക്കുശേഷം നഗരത്തിന്റെ കോട്ട വാതിലുകളിൽ ഒന്നിൽ എനിക്കു ഗാട്ടുനിൽക്കേണ്ടതായി വന്നു. അതിനു കുറെ ദൂരെയായി കോട്ടമതിൽ ഇടിഞ്ഞു കിടന്നിരുന്നു. അതിൽക്കൂടി പകൽ ആളുകൾ നടന്നിരുന്നു. വ്യാജച്ചരക്കുകാർ അതിൽക്കൂടി കടന്നു പോകാതെയിരിക്കുന്നതിനായി രാത്രിയിൽ അവിടെ ഒരു ഭടനെ ഗാട്ടനിറുത്തുക പതിവാണ്. അന്നു പകൽ മുഴുവനും ലില്ലാസ് പാസ്റ്റിയാ, അവന്റെ പൊരിച്ച മത്സ്യം തിന്നാറുള്ള എന്റെ കൂട്ടുകാരുമായി ഗാട്ടപ്പുരയിൽവച്ച് സംസാരിച്ച് രസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു ഞാൻ കാണുകയുണ്ടായി. അയാൾ എന്നെ സമീപിച്ച് കാർമെനെപ്പററി വല്ലതും കേട്ടോ എന്നു ചോദിച്ചു. "ഇല്ല" എന്നു ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

പാസ്റ്റിയ:—"എങ്കിൽ അവളെപററിയുള്ള വർത്തമാനം നിങ്ങൾ അധികം താമസിയാതെ കേൾക്കും, എന്റെ ചങ്ങാതി."

അവൻ പറഞ്ഞതു ശരിയായിരുന്നു. ആ ഇടിഞ്ഞ സ്ഥലത്ത് അന്നുരാത്രി എനിക്കാണു ഗാട്ടു നിൽക്കേണ്ടി വന്നത്. കാർപ്പറൽ അവിടെ വന്നിട്ടുപോയ യുടനെ ഒരു സ്ത്രീ എന്നെ സമീപിക്കുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു. അത് കാർമെൻ ആണെന്നു എന്റെ ഹൃദയം പറഞ്ഞു. എന്നാലും "ഈ വഴിക്കു പോകാൻ പാടില്ല," എന്നു ഞാൻ അവളെ അറിയിച്ചു.

കാർമെൻ (എന്നെ ആൾ മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടു്):—"ശുണ്ഠിപിടിക്കരുത്."

ഞാൻ:—"എന്തു്, അതു കാർമെനാണോ?"

കാർമെൻ:—"ഞാൻതന്നെ. എന്റെ നാട്ടുകാരാ. നമുക്കു് ഒരുമിച്ചു് കുറെ സംസാരിക്കാനുണ്ടു്. ഒരു ഡ്യൂറോ നിങ്ങൾക്കു കിട്ടണമെന്നു മോഹമുണ്ടോ? ചിലർ കുറെ സാമാനവുമായി ഈ വഴിക്കു വരും. അവരെ കടത്തി വിടണം."

ഞാൻ:—"നിവൃത്തിയില്ല. അവരെ ഞാൻ തടയും. അങ്ങിനെയാണു് എനിക്കു് ഉത്തരവു തന്നിട്ടുള്ളതു്."

കാർമെൻ:—"ഉത്തരവോ! ഉത്തരവോ! കണ്ടിലെയോ തെരുവിൽ വച്ചു നിങ്ങൾ അതിനെപ്പററി ഒന്നും വിചാരിച്ചില്ലല്ലോ."

ഞാൻ (ആ സ്മരണകൊണ്ടുണ്ടായ സംഭ്രമത്തോടു്):—"ഹാ! അന്നു് എന്റെ കർത്തവ്യം മറന്നതിനു മതിയായ പ്രതിഫലം എനിക്കു കിട്ടി. എനിക്കു വ്യാജച്ചരക്കുകാരിൽ നിന്നു പണം വേണ്ട."

കാർമെൻ:—"നിൽക്കണം. വ്യാജച്ചരക്കുകാരിൽ നിന്നു നിങ്ങൾക്കു പണം വേണ്ടെങ്കിൽ വീണ്ടും ആ കിഴവി ഡൊറോത്യായുടെ വീട്ടിൽ ഭക്ഷണം കഴിക്കാൻ പോകുന്നതിനു് നിങ്ങൾക്കു വിരോധമുണ്ടോ?"

ഞാൻ (എന്റെ ആത്മനിയന്ത്രണശ്രമംകൊണ്ടു ശ്വാസം മുട്ടി):—"ഉണ്ടു്. എനിക്കു വരാൻ നിവൃത്തിയില്ല."

കാർമെൻ:—"കൊള്ളാം. നിങ്ങൾ ഇളകുകയില്ലെങ്കിൽ വേറെ ആണുങ്ങളെ ഞാൻ ചെന്നു കാണും.

നിങ്ങളുടെ മേലുദ്യോഗസ്ഥനോട് ഡൊറോത്യായുടെ വീട്ടിൽവരാൻ പറയും. അയാൾ ഒരു നല്ലവനാണെന്നു തോന്നുന്നു. വലിയ കണിശക്കാരനെ അയാൾ ഗാട്ടിനു നിയമിക്കയില്ല. ഞാൻ പോകുന്നു, ഹേ, കാനറിപ്പക്ഷി. നിങ്ങളെ തൂക്കിക്കൊല്ലുവാൻ കൊടുക്കുന്ന ഉത്തരവു കാണുമ്പോൾ ഞാൻ ചിരിക്കും."

എൻെറ ദൌർബല്യം മൂലം ഞാൻ അവളെ തിരിച്ചുവിളിച്ചു. എനിക്കു വേണ്ട പ്രതിഫലം കിട്ടിയാൽ ഞാൻ ആ ജിപ്സികളെയെല്ലാം കടത്തിവിടാമെന്ന് അവളോടു പറഞ്ഞു. പിറേറദിവസം എന്നെക്കാണണമെന്നു പറഞ്ഞു സത്യംചെയ്തുകൊണ്ടു സമീപത്തിൽ നിന്നിരുന്ന അവളുടെ സ്നേഹിതന്മാരെ വിവരം ധരിപ്പിക്കുന്നതിനായി അവൾ ഓടിപ്പോയി. അവർ അഞ്ചാളുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. പാസ്റ്റിയായേയും അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഞാൻ കണ്ടു. അവരെല്ലാവരും ഇംഗ്ലീഷ് ചരക്കുകൾ അടങ്ങിയ വലിയ ചുമടുകൾ എടുത്തിരുന്നു. കാർമെൻ വല്ലവരും വരുന്നോ എന്നു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. പട്ടാളക്കാർ വരുമ്പോൾ തൻെറ കാസ്റ്റനററ് വാദ്യംകൊണ്ടു് വിവരമറിയിക്കാമെന്ന് അവൾ പറഞ്ഞിരുന്നു. അതിനു ആവശ്യമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആ വ്യാജച്ചരക്കുകാർ വേഗത്തിൽ സാമാനം കടത്തിക്കൊണ്ടുപോയി.

പിറേറദിവസം ഞാൻ കണ്ടിലെയോ തെരുവിൽ ചെന്നു. കാർമെൻ എന്നെ അവിടെ കാത്തുനിൽക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ, അവളുടെ മുഖത്തുയാതൊരു പ്രസന്നതയും ഞാൻ കണ്ടില്ല.

കാർമെൻ:—"കഴിഞ്ഞതപേക്ഷിക്കേണ്ടവരെ എനിക്ക കണ്ടുകൂടാ. ആദ്യത്തെത്തവണ യാതൊരു പ്രതിഫലപ്പയും കൂടാതെയാണ നിങ്ങൾ എനിക്ക ഒരു വലിയ ഉപകാരം ചെയ്തത്. ഇന്ന നിങ്ങൾ പ്രതിഫലം വേണമെന്ന പറയുന്നു. ഞാൻ ഇവിടെ എന്തിന വന്നുവെന്ന് എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. എനിക്ക നിങ്ങളോടുണ്ടായിരുന്ന സ്നേഹമെല്ലാം പോയി. അതു കൊണ്ട പോകണം. ഇതാ നിങ്ങൾക്ക പ്രതിഫലമായി ഒരു ഡംവോറൊ."

ആ നാണയം അവളുടെ തലയിലേക്ക് വലിച്ചെറിയാനുള്ള മോഹം എനിക്ക തോന്നി. അവളെ അടിക്കാതിരിക്കുന്നതിന്ന തന്നെ എനിക്ക വളരെ പണിപ്പെടേണ്ടിവന്നു. ഒരു മണിക്കൂർനേരം ഞങ്ങൾ തക്കിച്ചതിന്നശേഷം കോപാന്ധനായി ഞാൻ അവിടെനിന്ന ഇറങ്ങിപ്പോയി. ഭ്രാന്തു പിടിച്ചവനേപ്പോലെ വളരെ നേരം ഞാൻ ആ നഗരത്തിൽ അങ്ങുമിങ്ങും അലഞ്ഞു നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒടുക്കം ഞാൻ ഒരു പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ച് അതിൻെറ ഏററവും ഇരുട്ടടഞ്ഞ മൂലയിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. പെട്ടെന്നു ആരോ ഇങ്ങനെ പറയുന്നതു ഞാൻ കേട്ടു. "ഒരു പട്ടാളക്കാരൻെറ കണ്ണുനീരോ! എനിക്ക അതുകൊണ്ട് ഒരു വശീകരണമരുന്നുണ്ടാക്കണം." ഞാൻ മേൽപോട്ടു നോക്കി. കാർമെൻ എൻെറ മുമ്പിൽ നിൽക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

കാർമെൻ:—"ഇപ്പോഴും എന്നെ മോഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണോ, എൻെറ നാട്ടുകാരാ? നിങ്ങൾ എ

ന്നെ പിരിഞ്ഞുപോയതിനുശേഷം എന്തു ചെയ്യണമെന്ന് എനിക്ക് അറിയാൻ പാടില്ലാതെ വന്നതിനാൽ എനിക്ക് ഇപ്പോഴും നിങ്ങളോട് അനുരാഗമുണ്ടെന്ന വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. നോക്കണം, ഞാനാണു ഇപ്പോൾ നിങ്ങളോടപേക്ഷിക്കുന്നത്. കണ്ടിലെയൊ തെരുവിലേയ്ക്കു നിങ്ങൾ വരണം"

ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ ഇഷ്ടമായിത്തീന്നു. പക്ഷെ, കാർമെൻെറ ഭാവം ഞങ്ങളുടെ ശീതോഷ്ണാവസ്ഥപോലെ മാറിക്കൊണ്ടിരുന്നു. സൂര്യൻ അതിനായ തേജസ്സോടു കൂടി പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴാണ് കാററും മഴയും ഉണ്ടാകുവാൻ അധികം ഇടയുള്ളത്. പിന്നെയും ഒരിക്കൽ ഡൊറോത്യായുടെ വീട്ടിൽ വച്ച് എന്നെ കാണണമെന്ന് അവൾ പറഞ്ഞിരുന്നു. പക്ഷെ അവൾ അവിടെ വന്നില്ല. അവൾ "ജിപ്സികളുടെ കാര്യത്തിനായി" ലാലോറയിൽ പോയിരിക്കുകയാണെന്നു ഡൊറോത്യ ക്ഷോഭംവിനാ എന്നോടു പറഞ്ഞു.

മുമ്പിലത്തെ അനുഭവത്തിൽ നിന്ന് ഒരു പാഠം പഠിച്ചതുകൊണ്ട് കാർമെൻ ഉണ്ടായിരിക്കാവുന്ന സ്ഥലങ്ങളിലെല്ലാം ഞാൻ അന്വേഷിച്ചു. ദിവസവും ഇരുപതു തവണ കണ്ടിലെയോ തെരുവിൽക്കൂടി ഞാൻ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും നടന്നുപോയിരുന്നു. ഒരു ദിവസം വൈകുന്നേരം ഞാൻ ഡൊറോത്യായുടെ വീട്ടിൽ ചെന്നുകയറി. അവൾക്കു ഞാൻ കൂടക്കൂടെ കശകശ വെള്ളം വാങ്ങിക്കൊടുക്കാറുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അവളെ

പ്രായമന്ന എന്റെ വശത്താക്കുവാൻ എനിക്കു സാധി ച്ചിരുന്നു. ഞാൻ അവിടെയിരിക്കുമ്പോൾ എന്റെ പട്ടാളത്തിലുള്ള ഒരു ലഫ്ടനൻറിനോടുകൂടി കാർമെൻ അവിടെ പ്രവേശിച്ചു.

"ഇവിടെനിന്നു ഉടനെ പോകണം" എന്നു അവൾ ബാസ്ക്ഭാഷയിൽ എന്നോടു പറഞ്ഞു. കോപംകൊണ്ടു സ്തംഭിച്ചു ഞാൻ അവിടെ നിലകൊണ്ടു.

ലഫ്ടനൻറു്:—"ഇവൻ ഇവിടെ എന്തുചെയ്യുന്നു? എടോ, പൊയ്ക്കൊള്ളു."

എനിക്കു് അനങ്ങുവാൻ ശക്തിയുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്റെ അവയവങ്ങളെല്ലാം തളന്നുപോലെ തോന്നി. ഞാൻ അനങ്ങാതെയിരുന്നതും ബഹുമാന സൂചകമായി എന്റെ തൊപ്പി എടുക്കാതെയിരുന്നതും കണ്ടു് ആ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ കഴുത്തിനുപിടിച്ചു് എന്നെ ഒന്നു കുലുക്കി. ഞാൻ എന്തു പറഞ്ഞു എന്നു് എനിക്കറിയുവാൻ പാടില്ല. അയാൾ വാൾ ഊരി. ഞാനും അങ്ങനെ ചെയ്തു. ആ കിഴവി എന്റെ കൈയ്ക്കു കയറിപ്പിടിച്ചു. അപ്പോൾ ആ ലഫ്ടനൻറു് എന്റെ നെററിയിൽ വെട്ടി. അതിന്റെ മുറിവു് ഇന്നും കാണാവുന്നതാണു്. ഞാൻ പുറകോട്ടുമാറി കിഴവി ഡൊറോത്യയെ നിലത്തേയ്ക്കു പിടിച്ചു തള്ളി. അപ്പോൾ ആ ലഫ്ടനൻറു എന്റെ നേരെ വന്നു. ഞാൻ എന്റെ വാൾ അയാളിൽ കുത്തിയിറക്കി. ഉടനെ കാർമെൻ വിളക്കണെച്ചുകൊണ്ടു ഡൊറോത്യായോടു അവിടെനിന്നു് ഓടിപ്പോകുവാൻ പറഞ്ഞു. ഞാൻ എങ്ങോട്ടു പോ

കന്നുവെന്നറിയാതെ തെരുവിലേയ്ക്കു് ഓടി അതോ എന്നെ പിന്തുടരുന്നു എന്നു തോന്നി. എന്റെ സംഭ്രമം തീൎന്നപ്പോൾ കാർമെൻ എന്റെ സമീപത്തു നില്ക്കുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു അവൾ എന്നെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞിരുന്നില്ല.

കാർമെൻ —"എന്റെ മണ്ടൻ കാനറി ക്കിളി നിങ്ങൾക്കു മൂഢപ്രവൃത്തി ചെയ്യുന്നതിനേ ശേഷിയുള്ളു. നിങ്ങൾക്കു ഞാൻ ഉപദ്രവം മാത്രമേ ഉണ്ടാക്കുകയുള്ളു എന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞിരുന്നതു് ഇപ്പോൾ ശരിയായില്ലേ? കൊള്ളാം, ഒരാൾക്കു് ഒരു ജിപ്സി മിത്രമായുണ്ടെങ്കിൽ അയാൾക്കു വരുന്ന അപകടങ്ങൾക്കെല്ലാം ഒരു പരിഹാരം കാണും. ഈ കൈലേസ്സു കൊണ്ടു് നിങ്ങളുടെ തലയിൽ കെട്ടണം. നിങ്ങളുടെ വാൾ ഇടുന്ന ബെൽട്ടു് ഇങ്ങുതരണം. എന്നിട്ടു് ആ മുടുക്കിൽ എന്നെ കാത്തുനിൽക്കണം. രണ്ടു മിനിട്ടിനകം ഞാൻ തിരിച്ചു വരാം."

അവൾ അവിടെനിന്നു പോയി. ഒരു വരയുള്ള പുറംകോട്ടും കൊണ്ടു് അവൾ വേഗത്തിൽ അവിടെ തിരിച്ചുവന്നു. അവൾക്കു് അതു എങ്ങനെ കിട്ടിയെന്നു് എനിക്കറിയാൻപാടില്ല. അവൾ എന്നെക്കൊണ്ടു എന്റെ യൂണിഫാറം അഴിപ്പിച്ചു് എന്റെ ഷർട്ടിനു മീതെ ആ പുറംകോട്ടു ധരിപ്പിച്ചു. ഈ വേഷവും എന്റെ തലയിലുള്ള മുറിവിൽ കെട്ടിയിരുന്ന കൈലേസും കൂടി കണ്ടാൽ സെവില്ലിൽ തങ്ങളുടെ ഓറഞ്ചുപാനീയം വിൽക്കുവാൻ കൊണ്ടുവരുന്ന വാലൻസിയായിലെ ഒരു കർഷകനാണു് ഞാൻ എന്നു

തോന്നും. പിന്നീടു ഒരു ഇടുങ്ങിയ തെരുവിന്റെ അറ്റത്തുള്ളതും ഡൊറോത്യായുടെ വീടിനോടു വളരെസാദൃശ്യമുള്ളതും ആയ ഒരു വീട്ടിലേക്കു അവൾ എന്നെക്കൂട്ടികൊണ്ടു പോയി. അവളും മറ്റൊരു ജിപ്സിസ്ത്രീയുംകൂടി എന്റെ മുറിവു തേച്ചുകഴുകി മരുന്നു വച്ചുകെട്ടി. ഒരു സർജൻ ഡ്രെസ്സ് ചെയ്യുന്നതിനേക്കാൾ അധികം ഭംഗിയായിട്ടാണു് അവർ അങ്ങിനെ ചെയ്തതു്. പിന്നീടു് അവർ എനിക്കു് എന്തോ കുടിക്കുവാൻ തന്നു. ഒടുക്കം അവർ എന്നെ എടുത്തു് ഒരു മെത്തയിൽ കിടത്തി ഉടനെ തന്നെ ഞാൻ ഗാഢനിദ്ര പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

ആ സ്ത്രീകൾ എനിക്കു കുടിക്കാൻ തന്നതിൽ എന്തോ ഉറക്കുവാനുള്ള ഒരു മരുന്നു ചേർത്തിരിക്കണം. എന്തെന്നാൽ പിറ്റേദിവസം നേരം വളരെ വൈകിയതിനുശേഷമേ ഞാൻ ഉണർന്നുള്ളു. അപ്പോൾ എനിക്കു ഭയങ്കരമായ തലവേദനയും അല്പം പനിയും ഉണ്ടായിരുന്നു. കുറെ നേരം കഴിഞ്ഞതിനുശേഷമേ തലേദിവസം നടന്ന ഭയങ്കര സംഭവങ്ങൾ എനിക്കു ഓർമ്മിക്കുവാൻ സാധിച്ചുള്ളു. എന്റെ മുറിവു തേച്ചുകഴുകി മരുന്നു വച്ചതിനു ശേഷം കാർമെനും അവളുടെ സഖിയും എന്റെ ശയ്യയ്ക്കു സമീപം കുത്തിയിരുന്നു എന്തോ ചില വാക്കുകൾ സംസാരിച്ചു. ചികിത്സയെ സംബന്ധിച്ചായിരുന്നു അതെന്നു തോന്നുന്നു. താമസിയാതെ എന്റെ മുറിവു് ഉണങ്ങുമെന്നു അവർ പറഞ്ഞു. പക്ഷേ, എന്നെ അറസ്റ്റുചെയ്താൽ എന്നെ വെടിവച്ചു

കൊല്ലുമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ലാത്തതിനാൽ ഞാൻ കഴിയുന്നതും വേഗത്തിൽ സെവില്ലിൽനിന്നു പോകണമെന്നും അവർ എന്നെ ധരിപ്പിച്ചു.

കാർമെൻ—:"എന്റെ കുഞ്ഞേ! നിങ്ങൾ ഒരു കാര്യം ചെയ്യണം. നിങ്ങൾക്കിപ്പോൾ സർക്കാർ ജോലിയില്ലാതായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു മററുവല്ല ഉപജീവനമാർഗ്ഗവും നിങ്ങൾ അന്വേഷിക്കണം. ഒരു കൊള്ളക്കാരനാകുവാൻ നിങ്ങളെക്കൊണ്ടു കൊള്ളുകയില്ല. പക്ഷേ, നിങ്ങൾക്കു ബലവും വീര്യവുമുണ്ടു്. നിങ്ങൾക്കു ധൈര്യമുണ്ടെങ്കിൽ നിങ്ങൾ കടൽ തീരത്തേക്കു പോയി ഒരു വ്യാജച്ചരക്കുകാരനായിത്തീരണം. നിങ്ങളെ തൂക്കുവാൻ ഞാൻ സഹായിക്കുമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ? അതു് വെടികൊണ്ടു ചാവുന്നതിനേക്കാൾ നല്ലതാണു്. കൂടാതെ നിങ്ങൾ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നു ചുങ്കപ്പുട്ടാളക്കാരുടെ കയ്യിൽ അകപ്പെടാതിരുന്നാൽ നിങ്ങൾക്കു ഒരു രാജാവിനെപ്പോലെ സുഖമായി ജീവിക്കാം.

എനിക്കു ആ പിശാചു നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന പുതിയ ജോലി ഇങ്ങനെ രസകരമായ വിധത്തിലാണു് അവൾ എന്നെ അറിയിച്ചതു്. വാസ്തവം പറയുകയാണെങ്കിൽ, ഞാൻ അപ്പോൾ മരണശിക്ഷയ്ക്കു അധീനനായിരുന്നതുകൊണ്ടു് എനിക്കിതല്ലാതെ മറെറാരു ഗതിയുമില്ലെന്നും പറഞ്ഞേതീരു. വളരെ പ്രയാസപ്പെടാതെ അവൾക്കു എന്നെക്കൊണ്ടു് അതു സ്വീകരിക്കുവാൻ സാധിച്ചു എന്നും ഞാൻ പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ, സാറെ. ഈ അപകടം നിറഞ്ഞതും നിയമവിരുദ്ധവു

മായ ജീവിതം നയിക്കുമ്പോൾ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേൎക്കും പൂൎവ്വാധികം അടുപ്പമുണ്ടാകുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു. അന്നുമുതൽ അവൾ എന്നെ ഗാഢമായി സ്നേഹിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുകയും ചെയ്തു. നല്ല കുതിരകളിൽ കയറി, തോക്കു കൈയിലേന്തി, തങ്ങളുടെ പ്രേമഭാജനങ്ങളെ പുറകെ ഇരുത്തിക്കൊണ്ടു ആൻഡലൂഷ്യയെ കടന്നുപോകുന്ന വ്യാജച്ചരക്കുകാരെ പററി ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ആ സുന്ദരിയായ ജിപ്സിപ്പെണ്ണിനെ എന്റെ പുറകിലിരുത്തിക്കൊണ്ടു് കന്നും താഴ്വരയും കടന്നുപോകുന്ന ചിത്രം ഞാൻ മനസ്സിൽ കണ്ടു. ഇതു ഞാൻ അവളോടു പറഞ്ഞപ്പോൾ തന്റെ രണ്ടുവശവും കരം കൊണ്ടു പിടിച്ചമൎത്തി ചിരിയടക്കാൻ ശ്രമിക്കേണ്ടതായി വരത്തക്കവണ്ണം അത്ര അധികം അവൾ ചിരിച്ചു. മൂന്നു വീപ്പച്ചുറുകളുടെ മീതെ ഒരു ജവുക്കാളം ഇട്ടുണ്ടാക്കുന്ന ചെറിയ കൂടാരത്തിൽ ഓരോ ഭൎത്താവും തന്റെ ഭാൎയ്യയോടുകൂടി ശയിക്കുന്ന പാളയസ്ഥലത്തുള്ള രാത്രിപോലെ ആനന്ദകരമായതു മററൊന്നുമില്ലെന്നു് അവൾ എന്നോടു പറയുകയും ചെയ്തു.

ഞാൻ:—"മലയിൽവച്ചു് നിന്നോടുകൂടി ഉണ്ടായിരുന്നാൽ നീ വഴിപിഴക്കാതെ ഞാൻ സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളാം. അവിടെ നിന്നെ എന്നോടുകൂടി പങ്കുകൊള്ളുവാൻ ലഫ്റ്റനന്റന്മാരൊന്നും കാണുകയില്ല."

കാർമെൻ:—"ഹാ! നിങ്ങൾ ജാരശങ്കയുള്ളവനാണോ അതുകൊണ്ടു നിങ്ങൾ സങ്കടപ്പെട്ടും നിങ്ങൾ

ഇത്രമാത്രം മടയനായിപ്പോയല്ലോ! നിങ്ങളോടു പറഞ്ഞ ചോദിക്കാത്തതുകൊണ്ടു് എനിക്കു് നിങ്ങളോട്ട് അനുരാഗമുണ്ടെന്നു നിങ്ങൾക്കു് അറിഞ്ഞു കൂടേ?"

അവൾ ഈ രീതിയിൽ സംസാരിക്കുമ്പോൾ അവളുടെ കഴുത്തു ഞെക്കിക്കൊല്ലുവാൻ എനിക്കു തോന്നും.

ചുരുക്കിപ്പറയാം, സാറെ. അവൾ എനിക്കു് ഒരു സാധാരണ പൌരൻെറ വസ്ത്രം കൊണ്ടുതന്നു. അതു് ധരിച്ചു് ഞാൻ ആരുമറിയാതെ സെവില്ലിൽ നിന്നു രക്ഷപെട്ടു. പാസ്റ്റിയായുടെ ഒരെഴുത്തുംകൊണ്ടു് ഞാൻ ജറസ്സിലേക്കു പോയി. വ്യാജച്ചരക്കുകാർ ഒന്നിച്ചുകൂടാറുള്ള ഒരു ഭവനത്തിൻെറ നാഥനും ഒരു കുതിരകളെ വില്പനക്കാരനും ആയ ഒരാൾക്കാണു പാസ്റ്റിയാ എഴുത്തു തന്നതു്. ഈ വ്യാജച്ചരക്കുകച്ചവടക്കാരോടു അയാൾ എന്നെ പരിചയപ്പെടുത്തി. ഡാൻകെയർ എന്നുപേരുള്ള അവരുടെ പ്രധാനി എന്നെ അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചേർത്തു. ഞങ്ങൾ ഗാസിൻ എന്ന സ്ഥലത്തു ചെന്നപ്പോൾ കാർമെൻ അവിടെയുണ്ടായിരുന്നു.

അവൾ അവിടെവച്ചു എന്നെ കാണാമെന്നു മുമ്പെ എന്നോടു പറഞ്ഞിരുന്നു. ഞങ്ങൾ അപ്പോൾ ഏർപ്പെട്ടിരുന്ന ജോലിയിൽ കാർമെൻ ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ചാരകൃത്യം നിർവഹിച്ചു. ഈ ജോലിയിൽ അവളോടു കിടനില്ക്കുവാൻ ഒരുത്തരും കാണുകയില്ല. അവൾ ജിബ്രാൾട്ടറിൽനിന്നു തിരിച്ചുവന്നു കടൽതീരത്തു വരുമെന്നു ഞങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്ന കുറെ ഇംഗ്ലീഷ് കച്ച

വടച്ചുരക്കകളെ കരയ്ക്കിറക്കുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച് ഒരു കപ്പലിലെ കപ്പിത്താനോട് ഏർപ്പാട് ചെയ്തിരുന്നു. അതുവന്നെത്തുന്നതിനു കാത്തു ഞങ്ങൾ എസ്റ്റെപ്പൊണ എന്ന സ്ഥലത്തിനു സമീപംചെന്നു താമസിച്ചു. പിന്നീട് അതിൽ ഒരു ഭാഗം മലകളിൽ ഒളിച്ചു വച്ചതിനുശേഷം ബാക്കി സാമാനംകൊണ്ടു റോണ്ടയിലേക്കു ഞങ്ങൾ തിരിച്ചു. ഞങ്ങൾക്കുമുമ്പുതന്നെ കാർമെൻ റോണ്ടയിലേയ്ക്കു പോയിരുന്നു. ആ പട്ടണത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനുള്ള സമയം അവൾ ഞങ്ങളെ അറിയിച്ചുതന്നു. ഈ ഒന്നാമത്തെ യാത്രയും മററുചിലതും വിജയത്തിൽ കലാശിച്ചിരുന്നു.

ഒരു വ്യാജച്ചുരക്കകാരന്റെ ജീവിതം ഒരു ഭടന്റെ ജീവിതത്തെക്കാൾ അധികം രസകരമാണെന്ന് എനിക്കു തോന്നി. ഞാൻ കാർമെന്നു സമ്മാനങ്ങൾ കൊടുത്തു. എനിക്കു പണവും, ഒരു പ്രിയതമയും അപ്പോൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. എനിക്കു പശ്ചാത്താപം പ്രായേണ ഇല്ലാതായി. ജിപ്സികൾ പറയുമ്പോലെ സുഖാനുഭവത്തിനുള്ള മോഹം ഒരു മോഹമേയല്ല. ഞങ്ങളെ എല്ലാവരും നല്ലപോലെ സൽക്കരിച്ചു. എന്റെ കൂട്ടുകാർ എന്നോട് ഉചിതമായ രീതിയിൽ പെരുമാറി. അവർ എന്നോടു അല്പം ബഹുമാനവും കാണിച്ചിരുന്നു. ഇതു ഞാൻ ഒരാളെ കൊന്നതുകൊണ്ടാണു് അവർ കാണിച്ചതു്. അവരുടെ ഇടയ്ക്കു ഇതുപോലെ ഒരു കൃത്യം ചെയ്തു എന്നു് അഭിമാനിക്കാതെയിരുന്നവർ ആരുംതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇവയെല്ലാററിലും വച്ച് എന്റെ പുതിയ ജീവിതത്തിൽ എനിക്കു സന്തോഷം

തോന്നിയതിനു കാരണം കാർമെൻറ കൂടക്കൂടെയുള്ള സാന്നിദ്ധ്യമായിരുന്നു. മുമ്പ ലത്തെക്കാൾ അധികം സ്നേഹം അവൾ എന്നോടു കാണിച്ചു. എന്നാലും അവളുടെ കൂട്ടുകാരുടെ മുമ്പിൽവച്ചു് താൻ എൻെറ വയ്പാട്ടിയാണെന്നുള്ള ഭാവം അവൾ കാണിച്ചില്ല. കൂടാതെ അവരോടു അതിനെപ്പററി ഒററവാക്കുപോലും പറഞ്ഞുപോകരുതെന്നു് അവൾ എന്നെക്കൊണ്ടു പലതരം സത്യങ്ങളും ചെയ്യിച്ചു. അവളുടെ താളത്തിനനുസരിച്ചു് തുള്ളത്തക്കവണ്ണം ദൌർബല്യം ഞാൻ അവളുടെ മുമ്പിൽവച്ചു കാണിച്ചിരുന്നു. കൂടാതെ ഒരു സന്മാർഗ്ഗബോധമുള്ള സ്ത്രീയുടെ ഗൌ്യ് ഇപ്പോൾ അവൾ അതൃദ്ദമായിട്ടാണു് കാണിച്ചതു്. തൻെറ പഴയ പതിവുകളെല്ലാം അവൾ പരിത്യജിച്ചു എന്നു വിശ്വസിക്കത്തക്കവണ്ണം ഒരു മടയനായിരുന്നു ഞാനും.

എട്ടോ പത്തോ പേർ മാത്രമുണ്ടായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ സംഘം പ്രധാന സന്ദർഭങ്ങളിലെല്ലാം ഒന്നിച്ചു കൂടിയിരുന്നു എങ്കിലും സാധാരണയായി രണ്ടോ മൂന്നോ പേർ ആയി പിരിഞ്ഞു് നഗരങ്ങളിലും ഗ്രാമങ്ങളിലും താമസിക്കുകയാണു് ചെയ്തിരുന്നതു്. ഞങ്ങളിൽ ഓരോരുത്തനും ഓരോ തൊഴിൽ പുറമേ സ്വീകരിച്ചിരുന്നു. ഒരുത്തൻ ഒരു തകരക്കാരനായിരിക്കും. മറെറാരുത്തൻ ഒരു കുതിരക്കച്ചവടക്കാരനായിരിക്കും. സാമാനങ്ങൾ സഞ്ചരിച്ചു വില്ക്കുന്ന തൊഴിലാണു് ഞാൻ പുറമേ സ്വീകരിച്ചിരുന്നതു്. സെവില്ലിലെ സംഭവം നിമിത്തം വലിയ പട്ടണങ്ങളിൽ ഞാൻ മിക്കപ്പോഴും

പോകാറുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരു ദിവസം, ശരിയായി പറയുകയാണെങ്കിൽ ഒരു രാത്രി, റൊംഗറിന്റെ കീഴ് ഭാഗത്തു് ഞങ്ങൾ ഒരുമിച്ചു കൂടുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. അവിടെ ഡാൻകെയറും ഞാനും മറ്റുള്ളവർ വരുന്നതിനു മുമ്പു് എത്തിയിരുന്നു. അയാൾ വളരെ ഉത്സാഹം കാണിച്ചു.

ഡാൻകെയർ.—"നമുക്കു് ഒരു പുതിയ കൂട്ടുകാരനെ കൂടി വേഗത്തിൽ കിട്ടും. കാർമെൻ അവളുടെ തന്ത്രങ്ങളിൽ വച്ചു് ഉത്തമമായ ഒന്നിനെ ചെയ്തു ഫലിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ടാരിഫായിലെ ജയിലിൽ നിന്നു് അവളുടെ ഭർത്താവിനെ അവൾ രക്ഷപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു."

എന്റെ കൂട്ടുകാരിൽ മിക്കവരും ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ജിപ്സിഭാഷ ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിത്തുടങ്ങിയിരുന്നതുകൊണ്ടു് അയാൾ ഉപയോഗിച്ച ഭർത്താവെന്ന പദം എന്നിൽ അസ്വാസ്ഥ്യം ജനിപ്പിച്ചു.

ഞാൻ:—"എന്തു്, അവളുടെ ഭർത്താവോ! അവൾ കല്യാണം കഴിച്ചിട്ടുണ്ടോ?"

ഡാൻകെയർ:—"ഉണ്ടു്. അവളെപ്പോലെ സാമർത്ഥ്യമുള്ള ഒരു ഒററക്കണ്ണൻ ജിപ്സിയായ ഗാർസിയായെയാണു് അവൾ കെട്ടിയിട്ടുള്ളതു്. ആ സാധു തടവിൽ കിടക്കുകയാണു്. കാർമെൻ ജയിൽ ഡാക്ടരെ വശത്താക്കി അവളുടെ ഭർത്താവിനെ രക്ഷപ്പെടുത്തി. ഹാ! ആ പെണ്ണിന്റെ സാമർത്ഥ്യം അത്ഭുതകരംതന്നെ. അയാളെ രക്ഷപ്പെടുത്തുവാൻ രണ്ടു വർഷമായി അവൾ പ്രയത്നിക്കുകയായിരുന്നു. ഡാക്ടർ മാറിവരുന്ന

ളുവരെ ഒന്നും ഫലിച്ചില്ല. പുത്തൻ ഡാക്ടരെ അവർ വേഗത്തിൽ പാട്ടിലാക്കുകയും ചെയ്തു.”

ഈ വർത്തമാനം ഞാൻ സന്തോഷത്തോടു കൂടിയല്ല കേട്ടതെന്നു പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. താമസിയാതെ ഒററക്കണ്ണൻ ഗാർസിയായെ ഞാൻ കണ്ടു. ഇത്ര വെറുപ്പു തോന്നിക്കുന്ന ഒരു അക്രമിയെ അപൂർവ്വമായിട്ടു മാത്രമേ കാണാൻ കഴിയുകയുള്ളു. അവന്റെ കറുത്ത നിറത്തേക്കാൾ അധികം കറുത്തതാണു അവന്റെ മനസ്സു്. എന്റെ ജീവിതത്തിൽ ഇവനെപ്പോലെ ഒരു ദുഷ്ടനെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. കാർമെൻ അവനോടുകൂടി വന്നു. എന്റെ മുമ്പിൽ വച്ചു് അവനെ ഭർത്താവെന്നു വിളിക്കുമ്പോൾ അവൾ എന്നോടു കണ്ണുകൊണ്ടു കാണിക്കുന്ന ആംഗ്യങ്ങളും അയാൾ മുഖം തിരിക്കുമ്പോൾ അയാളുടെ നേരെ അവൾ കാണിക്കുന്ന കൊഞ്ഞനങ്ങളും കാണേണ്ടതുതന്നെ. എനിക്കു കോപം വന്നു. ആ രാത്രി മുഴുവനും ഞാൻ അവളോടു സംസാരിച്ചില്ല. നേരം വെളുത്തയുടനെ ഞങ്ങളുടെ ചരക്കുകൾ എടുത്തുകൊണ്ടു് ഞങ്ങൾ യാത്ര തുടങ്ങി. താമസിയാതെ ഞങ്ങളുടെ പുറകിലായി പന്ത്രണ്ടുപേർ കുതിരപ്പുറത്തു് കയറിവരുന്നതു് കണ്ടു.

വളരെ ഭയങ്കരമായ വിധത്തിൽ എല്ലായ്പ്പോഴും ഭയങ്കരമായ വിധത്തിൽ, സംസാരിക്കുന്ന ആൻഡലൂഷിയായിലെ ആ വങ്കന്മാർ ധൈര്യസമേതം പൊരുതു. പൊതുവേ ഒരു സംഭ്രമം ഉണ്ടായി. ഡാൻകെയറും, ഗാർസിയായും, എസിയാ സ്വദേശിയായ റെമെൻഡാ

ഡോ എന്ന ധീരനായ ചെറുപ്പക്കാരനും കാർമെനും ഈ സംഭ്രമം കാണിച്ചില്ല. മററുള്ളവർ അവരുടെ കോവർ കഴുതകളെ ഉപേക്ഷിച്ച് കുതിർപ്പട്ടാളക്കാർക്ക് അനുഗമിക്കുവാൻ സാധിക്കാത്തതായ മലയിടുക്കുകളിലേയ്ക്കു ഓടിപ്പോയി. ഞങ്ങളുടെ കോവർകഴുതകളെ രക്ഷപ്പെടുത്തുവാൻ എനിക്കു സാധിച്ചില്ല. പക്ഷേ, അവയിൽനിന്നു ഏററവും വിലയേറിയ ചരക്കുകൾ അഴിച്ചെടുത്തു് അതു് ഞങ്ങൾ തന്നെ വഹിച്ചുകൊണ്ടു നടന്നു. മലയിലുള്ള ഏററവും ദുർഗ്ഗമവും തൂക്കായതുമായ ചരുവുകളിൽ കൂടി ഞങ്ങൾ രക്ഷപ്പെടുവാൻ ശ്രമിച്ചു. ഞങ്ങളുടെ ചരക്കു കെട്ടുകൾ മുമ്പെ എറിഞ്ഞതിനു ശേഷം കുത്തിയിരുന്നു നിരങ്ങിയാണു് ഞങ്ങൾ ഇറങ്ങിയതു്. ഈ സമയത്തെല്ലാം ശത്രുക്കൾ ഞങ്ങളെ ലാക്കാക്കി വെടിവെയ്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അപ്പോഴാണു് വെടിയുണ്ടകൾ ജനിപ്പിക്കുന്ന ചൂളം ഞാൻ ആദ്യമായി കേട്ടതു്. അതു് എന്നെ അസ്വസ്ഥനാക്കുകയും ചെയ്തു. ഒരാൾക്കു് ഒരു ഭാര്യ ഉണ്ടാകുവാൻ ഇടയുള്ളപ്പോൾ മരണം ഉണ്ടാക്കിയേയ്ക്കാവുന്ന അപകടത്തിൽ ചെന്നു ചാടുന്നതു് നല്ലതല്ല. സാധു റെമൻഡാഡോ ഒഴിച്ചു് ഞങ്ങളുടെ കൂട്ടുകാർ എല്ലാം രക്ഷപ്പെട്ടു. റെമെൻഡാഡോയുടെ അരയിൽ ഒരു വെടിയുണ്ട കൊണ്ടിരുന്നു. എൻെറ സാമാനക്കെട്ടു വലിച്ചെറിഞ്ഞു് ഞാൻ അയാളെ സഹായിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു.

ഗാർസിയാ:—"മറയാ, ആ ശവത്തെ പററി ഇനി അന്വേഷിക്കേണ്ട. നിങ്ങളുടെ ചുമടെടുത്തുകൊ

ള്ളു. അതിലുള്ള പരുത്ത തുണിസ്റ്റോക്കിങ്ങ്സ് കള യരുതേ."

കാർമെൻ(എന്നോട്):—"അയാൾ അവിടെ കി ടക്കട്ടെ"

ക്ഷീണംകൊണ്ടു് ആ യുവാവിനെ ഒരു പാറയുടെ തണലിൻ കീഴിൽ എനിക്കു് കിടത്തേണ്ടതായി വന്നു. ഗാർസിയാ മുമ്പോട്ടുചെന്നു ആ യുവാവിൻെറ ശിര സ്സിൽതൻെറ തോക്കുകൊണ്ടു വെടിവെച്ചു.

ഗാർസിയ (ഒരു ഡസൺ വെടിയുണ്ടകൾ നാശ മാക്കിയ അയാളുടെ മുഖത്തുനോക്കിക്കൊണ്ടു്):—"ഇ വനെ ആൾ തിരിച്ചറിയുവാൻ ഒരു സാധാരണക്കാരനു ഇപ്പോൾ സാധിക്കുകയില്ല."

ഞാൻ സ്വീകരിച്ച രസകരമായ ജീവിതം ഇത്ത രത്തിലുള്ളതാണു്. സായാഹ്നം വരെ കുന്നോരം ക്ഷീണിച്ചു് പട്ടിണികിടന്നു് ഞങ്ങളുടെ കോവർ കഴുതകളെ കൈ വിട്ടു കളഞ്ഞതുകൊണ്ടുള്ള ക്ഷീണമായ നടത്തോടുകൂടി ഞങ്ങൾ ഒരു കുററിക്കാട്ടിൽ ചെന്നുചേന്നു. ആ നശി ച്ച ഗാർസിയ അപ്പോൾ എന്തുചെയ്തു എന്നറിയാമോ? അവിടെ ഉണ്ടാക്കിയ തീക്കുണ്ഡത്തിൻെറ പ്രകാശ ത്തിൽ ഒരു പെട്ടി ചീട്ടു് തൻെറ പാക്കററിൽ നിന്നു എടുത്തു് അയാൾ ഡാൻകെയറുമായി കളിക്കുവാൻ തു ടങ്ങി. ഞാൻ അവിടെ കിടന്നു് നക്ഷത്രങ്ങളെ നോ ക്കിക്കൊണ്ടു് റെമൻഡാഡോയെ പററി വിചാരിക്കുക യും എനിക്കു് അവൻെറ അനുഭവം വരാനായി ആഗ്ര ഹിക്കുകയും ചെയ്തു. കാർമെൻ എൻെറ സമീപത്തു്

ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. ഇടയ്ക്കിടെ അവൾ തന്റെ ചി റ്റോലാക്കട്ട ശബ്ദിക്കുകയും ഒരു മൂളിപ്പാട്ട പാടുക യും ചെയ്തു. പിന്നീട എന്നോട് കുശുകുശുക്കുന്നതി നുള്ള ഉദ്ദേശമുള്ളതുപോലെ എന്നെ സമീപിച്ച് പ്രാ യേണ എന്റെ സമ്മതമില്ലാതെ അവൾ എന്നെ രണ്ടു മൂന്നു തവണ ചുംബിച്ചു.

ഞാൻ (അവളോട):—"നീ ചെയ്തിത്താനാണൊ."

കാർമെൻ:—"അതെ."

കുറേ മണിക്കൂർ നേരം വിശ്രമിച്ചതിനു ശേഷം അവൾ ഗാസിനിലേക്കു പോയി. പിറേറ ദിവസം രാവിലെ ഒരു ഇടയബാലൻ ഞങ്ങൾക്കു കുറേ റൊട്ടി കൊണ്ടുതന്നു. പകൽ മുഴുവനും ഞങ്ങൾ അവിടെ താ മസിച്ചതിനു ശേഷം രാത്രി ഗാസിനിലേക്കു തിരിച്ചു. കാർമെനെപ്പററിയുള്ള വിവരം അറിയുന്നതിനു ഞ ങ്ങൾ കാത്തിരുന്നു. പക്ഷെ, ഒരു വത്തമാനവും ഞ ങ്ങൾ അറിഞ്ഞില്ല. നേരം വെളുത്തപ്പോൾ ഒരു സ്ത്രീ നല്ല വസ്ത്രം ധരിച്ച് കയ്യിൽ ഒരു കുടയുമായി ഒരു കോ വർ കഴുതയിൽ കയറി ഒരു പുരുഷനാൽ നീതിയായി അവിടെ വരുന്നതു് ഞങ്ങൾ കണ്ടു. അവളുടെ വേല ക്കാരിയെന്നു തോന്നിക്കുന്ന ഒരു ചെറുബാലിക അവ ളോടുകൂടിയുണ്ടായിരുന്നു. ഉടനെ, "രണ്ടു കോവർകഴു തകളേയും രണ്ടു സ്ത്രീകളേയും നിക്കൊളസ് പുണ്യവാ ളൻ നമുക്കയച്ചുതന്നു. സ്ത്രീകൾക്കു പകരം നാലും കോവർ കഴുതകളായിരുന്നെങ്കിൽ നന്നായിരുന്നേനേ സാരമില്ല. ഞാൻ ഇതു ശരിയാക്കാം." എന്നു ഗാർസി യാ ഞങ്ങളോടു പറഞ്ഞു. അയാൾ തോക്കെടുത്തുകൊ

ണ്ടു് അവിടെ വളർന്നിരുന്ന കുററിച്ചെടിയിൽ പതുങ്ങി കീഴ്പ്പോട്ടിറങ്ങി. ഡാൻകെയറും ഞാനും കുറെ പു റകിലായി അയാളെ പിന്തുടൻ വെടികൊള്ളുന്ന ദൂര ത്തിലായപ്പോൾ ഞങ്ങൾ ആൾകാണിച്ചുകൊണ്ടു് ആ കോവർ കഴുതക്കാരനോടു് നിൽക്കാൻ ആജ്ഞാപിച്ചു. ഞങ്ങളുടെ വേഷം കണ്ടു ഭയപ്പെടാതെ ആ സ്ത്രീ പൊ ട്ടിച്ചിരിച്ചു. അതു കാർമെൻ ആയിരുന്നു. തന്നെ ഒ രിക്കലും തിരിച്ചറിയാത്ത വിധത്തിൽ അവൾ വേഷാ ന്തരം ചെയ്തിരുന്നു.

കോവർ കഴുതയിൽനിന്നു ചാടിയിറങ്ങി താഴ് ന്ന സ്വരത്തിൽ അവൾ ഗാർസിയായോടും ഡാൻകെ യറിനോടും കുറേ നേരം സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പിന്നീടു് അവൾ എന്നോടു ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: "കാ നറിപ്പക്ഷി, നിങ്ങൾ കഴുകിൽ കയറുന്നതിനു മുമ്പു് നമുക്കു തമ്മിൽ കാണാം. ജിപ്സിക്കാര്യങ്ങൾക്കായി ഞാൻ ജിബ്രാൾട്ടറിലേക്കു പോകുന്നു. ഞാൻ വേഗ ത്തിൽ പ്രസിദ്ധിനേടുന്നതു് നിങ്ങൾക്കു കാണാം."

കുറേ ദിവസത്തേക്കു് സ്വസ്ഥമായി താമസിക്കു വാൻ ഒരു സ്ഥലം ഞങ്ങൾക്കു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു തന്ന തിനു ശേഷം അവൾ ഞങ്ങളെ പിരിഞ്ഞു പോയി. ഞങ്ങളുടെ സംഘത്തെ ഈ പെണ്ണാണു രക്ഷിച്ചതു്. താ മസിയാതെ അവൾ കുറേ പണം ഞങ്ങൾക്കയച്ചു ത ന്നു. കൂടാതെ രണ്ടു ബ്രിട്ടീഷുപ്രഭുക്കന്മാർ ജിബ്രാൾട്ട റിൽനിന്നു ഗ്രാനഡയിലേക്കു ഇന്നവഴിക്കു പോകുന്നു ണ്ടെന്നുള്ള വിലയേറിയ വർത്തമാനവും അവൾ ഞങ്ങ

ളെ അറിയിച്ചു. ബുദ്ധിയുള്ളവരോടു ഒററവാക്കു മതി യല്ലോ. അവരുടെ കയ്യിൽ ധാരാളം പണമുണ്ടായിരു ന്നു. അവരെ കൊല്ലണമെന്നു ഗാർസിയാ ശഠിച്ചു. പക്ഷെ, ഡാൻകെയറും ഞാനും അതു സമ്മതിച്ചില്ല. അവരുടെ പണവും വാച്ചുകളും ഷർട്ടുകളും ഞങ്ങൾ എ ടുത്തു; ഷർട്ടുകൾക്കു പ്രത്യേകിച്ചും ഞങ്ങൾക്കു വളരെ ആവശ്യമുണ്ടായിരുന്നു.

വിചാരിക്കാതെ തന്നെ ഒരാൾക്കു ഒരു ഒരു കൊള്ള ക്കാരനാകാം, സാറെ. കണ്ടാൽ കൊള്ളാവുന്ന ഒരു പെ ണ്ണിനു് ഒരാൾ കീഴ്പെടുന്നു. അവൾക്കുവേണ്ടി അ യാൾ യുദ്ധം ചെയ്യുന്നു. ഒരു നിർഭാഗ്യം സംഭവിച്ചു തുകൊണ്ടു മലയിൽ താമസിക്കേണ്ടതായി വരുന്നു. അ വിടെവച്ചു അയാൾ അറിയാതെ തന്നെ ഒരു വ്യാജച രക്കുകാരനിൽ നിന്നു് ഒരു കൊള്ളക്കാരനായിത്തീരുന്നു. ആ ഇംഗ്ലീഷ്കാരുമായിട്ടുള്ള ഇടപാടു കഴിഞ്ഞതുകൊ ണ്ടു് ജിബ്രാൾട്ടറിനു സമീപം താമസിക്കുന്നതു് നല്ലത ല്ലെന്നു ഞങ്ങൾ വിചാരിച്ചു. അതിനാൽ സിറാ ഡെ റോണ്ട എന്ന മലയിൽ ചെന്നു് ഞങ്ങൾ ഒളിച്ചു താമ സിച്ചു. നിങ്ങൾ ജോസെ മറിയായെപ്പററി പറഞ്ഞ ല്ലോ. അവിടെവച്ചാണു് അയാളോടു് എനിക്കു പ രിചയമായതു്. ഈ സഞ്ചാരങ്ങളിൽ അയാൾ തന്റെ വയ്പാട്ടിയെ തന്നോടുകൂടി കൊണ്ടുപോകുകയും പ തിവായിരുന്നു. അവൾ മര്യാദക്കാരിയും വിനയമുള്ളവ ളും കാണാൻ കൊള്ളാവുന്നവളുമായ ഒരു പെണ്ണായിരുന്നു. ഒരു സ്ത്രീക്കു് ചേരാത്തതായ വാക്കു് അവൾ ഒരിക്കലും

പറഞ്ഞിരുന്നില്ല. അവളുടെ ഭർത്തൃഭക്തി ഹാ! ഇതിനു പരിഹാരമായിട്ടെന്നപോലെ അയാൾ അവളോട് വളരെ ക്രൂരമായിട്ടാണു് പെരുമാറിയതു്. എപ്പോഴും മററു ചെറുപ്പക്കാരിപ്പെണ്ണുങ്ങളുടെ പുറകെ അയാൾ നടന്നിരുന്നു. അവളുടെ നേർക്കു് അയാൾ ഭീഷണി പ്രയോഗിച്ചിരുന്നു. ചിലപ്പോൾ അയാൾക്കു് ജാരശങ്കയും ഉണ്ടാകും. ഒരിക്കൽ അയാൾ അവളെ പേനാക്കത്തികൊണ്ടു് കുത്തി. അതുകൊണ്ടു് അവളുടെ അനുരാഗം വർദ്ധിച്ചതേയുള്ളു. സ്ത്രീകളുടെ പ്രത്യേകിച്ചു് ആൻഡലൂഷ്യൻ സ്ത്രീകളുടെ സ്വഭാവമാണു് ഇതു്. ആ മുറിവുണ്ടാക്കിയ മുറകു് അവൾ അഭിമാനത്തോടു് ലോകത്തിൽവച്ചു് വളരെ മനോഹരമായ ഒരു വസ്തു എന്നപോലെ എല്ലാവരേയും കാണിക്കയും ചെയ്തു വന്നു. ഒരു ചങ്ങാതിയാക്കുവാൻ തീരെ കൊള്ളരുതാത്തവനായിരുന്നു മൊസ്യെ മറിയാ. ഞങ്ങൾ ഒരുമിച്ചു നടത്തിയ ഒരു കാര്യത്തിൽ ലാഭമെല്ലാം അയാൾ കൈക്കലാക്കുകയും കഷ്ടപ്പാടുകളെല്ലാം ഞങ്ങൾക്കു് അനുഭവിക്കേണ്ടി വരുകയും ചെയ്തു.

അതുപോകട്ടെ, ഞാൻ കഥ തുടരാം. കാർമെനെ കുറിച്ചു് ഒരു വർത്തമാനവും അറിയാത്തതുകൊണ്ടു് ഡാൻകെയർ പറഞ്ഞു: "നമ്മളിൽ ഒരാൾ അവളെ പററിയുള്ള വർത്തമാനമറിയുന്നതിനു ജിബ്രാൾട്ടറിലേക്കു പോകണം. അവൾ വല്ലതും തയ്യാറായിരിക്കും. എനിക്കു് പോകാൻ മനസ്സുണ്ടു്. പക്ഷെ എന്നെ അവിടെ എല്ലാവരും അറിയും.

ഗാർസിയാ:—"എൻെറ കാര്യം അങ്ങിനതന്നെ. ഞാൻ വളരെ സൂത്രങ്ങൾ അവിടെ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. എനിക്ക് ഒററക്കണ്ണു മാത്രമുള്ളതുകൊണ്ട് എന്നെ വേഗത്തിൽ തിരിച്ചറിയാം."

ഞാൻ (കാർമനെ വീണ്ടും കാണുമെന്നുള്ള സന്തോഷത്തോടുകൂടി)—"എങ്കിൽ ഞാൻ പോകാം. പോയി എന്തുചെയ്യണം?"

മററുള്ളവർ പറഞ്ഞു. "നിങ്ങൾക്ക് സെൻറ് റാക്കിലേക്ക പോകാം. ജിബ്രാൾട്ടറിൽ എത്തിയ ഉടനെ ചോക്കളേററുവിൽക്കുന്ന റോളോണ എന്ന സ്ത്രീ എവിടെ താമസിക്കുന്നു എന്ന് അന്വേഷിക്കണം. അവളെ കണ്ടുപിടിച്ചാൽ അവിടെ നടന്ന കാര്യമെല്ലാം അറിയാം."

ഞങ്ങൾ മൂന്നുപേരും ഒരുമിച്ച് സിറാഡെഗാസിനിലേയ്ക്ക് തിരിക്കണമെന്നും എൻെറ കൂട്ടുകാരെ അവിടെ വിട്ടതിനുശേഷം ഒരു പഴക്കച്ചവടക്കാരൻെറ വേഷത്തിൽ ഞാൻ തനിച്ച് ജിബ്രാൾട്ടറിലേയ്ക്ക പോകണമെന്നും ഞങ്ങൾ തീർച്ചയാക്കി. റൊണ്ടിയിൽവച്ച് ഞങ്ങളുടെ സംഘത്തിലുള്ള ഒരാൾ എനിക്ക് ഒരു പാസ്പോർട്ട് വാങ്ങിത്തന്നു. ഗാസിനിൽവച്ച് എനിക്ക് ഒരു കഴുത കിട്ടി. അതിൻെറ പുറത്തു കുറെ ഓറഞ്ചു പഴങ്ങളും തണ്ണിമത്തങ്ങയും കയററി ഞാൻ യാത്രയായി. ജിബ്രാൾട്ടറിൽ എത്തിയപ്പോൾ റൊളോണയെ എല്ലാവർക്കും പരിചയമുണ്ടെന്നും പക്ഷെ, അവൾ ഒന്നുകിൽ മരിച്ചിരിക്കണം, അല്ലെങ്കിൽ അവ

ളെ തടവു കപ്പലിലേക്കു് അയച്ചിരിക്കണമെന്നും ഞാൻ അറിഞ്ഞു. കാർമനെപ്പററി ഒരു വിവരവും അറിയാത്തതു് ഇതുകൊണ്ടാണെന്നു എനിക്കു അപ്പോൾ മനസ്സിലായി.

ഒരു ലായത്തിൽ എന്റെ കഴുതയെ തറച്ചതിനു ശേഷം ഓറഞ്ചുപഴം വിൽക്കുന്ന നാട്യത്തിൽ ഞാൻ ആ പട്ടണം മുഴുവനും ചുററിസ്സഞ്ചരിച്ചു. എനിക്കു പരിചയമുള്ള ഒരാളെയെങ്കിലും കണ്ടുപിടിക്കണമെന്നായിരുന്നു എന്റെ യഥാർത്ഥ ഉദ്ദേശം. ലോകത്തിന്റെ പലഭാഗങ്ങളുനിന്നും തെണ്ടിത്തിരിഞ്ഞു വരുന്നവർ ജിബ്രാൾട്ടറിൽ ധാരാളമുണ്ടു്. ബേബലിന്റെ ഗോപുരംപോലെയാണു് അതിന്റെ കഥ. തെരുവിൽക്കൂടി പത്തടി പോകുന്നതിനു മുമ്പ് പത്തു ഭാഷകൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതു കേൾക്കാം. ഞാൻ പല ജിപ്സികളേയും കണ്ടുമുട്ടി. പക്ഷെ അവരെ വിശ്വസിക്കുന്നതിനു് എനിക്കു ധൈര്യം വന്നില്ല. ഞാൻ അവരേയും അവർ എന്നെയും തിരിച്ചറിഞ്ഞു. ഞങ്ങൾ ഒരു വർഗ്ഗത്തിൽ പെട്ടവരാണെന്നു ഞങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കി. രണ്ടു ദിവസം മുഴുവനും ഇങ്ങനെ അന്വേഷണം നടത്തിയെങ്കിലും റൊഗ്ളണയേയോ കാർമെനേയൊ പററി എനിക്കു് ഒന്നും അറിയുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

കുറെ സാമാനങ്ങൾ വാങ്ങിച്ചുകൊണ്ടു് എന്റെ കൂട്ടുകാരുടെ അടുക്കൽ തിരിച്ചു പോകുന്നതല്ലയോ നല്ലതു് എന്നു വിചാരിച്ചു ഞാൻ ഒരു തെരുവിൽക്കൂടി സന്ധ്യയ്ക്കു നടന്നുപോകുമ്പോൾ "ഇവിടെ വരൂ, ഓറഞ്ചു

പഴക്കാരാ, എന്നു് ഒരു ജനൽക്കൽനിന്നു് ഒരു സ്ത്രീ പറയുന്നതു ഞാൻ കേട്ടു. മേല്പോട്ടു നോക്കിയപ്പോൾ ഉലവന്ന ഉടുപ്പും സ്വർണ്ണക്കാറുകളും ധരിച്ചുവനും ചുരുണ്ടതലമുടിയും ഒരു പ്രഭുവിന്റെ ഭാവവും ഉള്ളവനുമായ ഒരു പട്ടാളഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ സമീപത്തു കാർമെൻ ഒരു ബാൽക്കണിയുടെ കമ്പിയഴിയിൽ ചാഞ്ഞു നില്ക്കുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു. അവളുടെ തോളിൽ ഒരു കമ്പിളിയും തലമുടിയിൽ ഒരു സ്വർണ്ണച്ചീപ്പും ഉണ്ടായിരുന്നു. പട്ടുവസ്ത്രമാണു് അവൾ ധരിച്ചിരുന്നതു്. സൂത്രശാലിയായ അവൾ വളരെ ചിരിക്കുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു. ആ ഇംഗ്ലീഷ്കാരൻ തെററായ സ്പാനിഷ്ഭാഷയിൽ എന്നെ വിളിച്ചു തന്റെ കൂടെ ഉണ്ടായിരുന്ന സ്ത്രീക്കു കുറെ ഓറഞ്ചുപഴം വേണ്ടിയിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് മുകളിലേക്കു ചെല്ലുവാൻ എന്നോടു പറഞ്ഞു. "മുകളിലേയ്ക്കു വരണം. കാണുന്നതൊന്നും കണ്ടു ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു പോകരുതു്." എന്നു ബാസ്ക് ഭാഷയിൽ കാർമെൻ എന്നോടു പറഞ്ഞു. അവളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഞാൻ ഒന്നിലും അത്ഭുതപ്പെടുകയില്ല. അവളെ വീണ്ടും കാണുന്നതിനു ഇടയായതുകൊണ്ടു് എനിക്കു സന്തോഷമോ, അല്ല, ഇച്ഛാഭംഗമോ ഉണ്ടായതെന്നു എനിക്കു പറയുവാൻ സാധിക്കയില്ല.

പൗഡർ ഇട്ടു പൊക്കം കൂടിയ ഒരു വേലക്കാരൻ വാതിൽ തുറന്നു് ഒരു മനോഹരമായ മുറിയിലേക്കു എന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയി. ഉടനെതന്നെ കാർമെൻ എന്നോടു് ബാസ്ക് ഭാഷയിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"സ്പാനിഷ് ഒട്ടും അറിഞ്ഞുകൂടെന്നു ഭാവിച്ചുകൊള്ളണം. എന്നെ അറിയാമെന്നു് ഭാവിക്കരുതു്." പിന്നീടു് ആ ഇംഗ്ലീഷ്കാരന്റെ നേരേ തിരിഞ്ഞു അവൾ പറഞ്ഞു: "ഇവൻ ഒരു ബാസ്ക്കവർഗ്ഗക്കാരനാണെന്നു ഞാൻ ആദ്യമേ പറഞ്ഞില്ലേ. അതൊരു വിചിത്രഭാഷയാണു്. "ഇവൻ ഒരു ആനമണ്ടനാണെന്നു തോന്നുന്നു, അല്ലേ? കട്ടുതിന്നുന്ന പൂച്ചയെ കണ്ടുപിടിക്കുമ്പോൾ അതു കാണിക്കുന്ന ഭാവം ഇവനുണ്ടു്."

ഞാൻ (എന്റെ സ്വന്തം ഭാഷയിൽ)—"നിനക്കു് ഒരു നാണംകെട്ടവളുടെ ഭാവമാണുള്ളതു്. നിന്റെ ഇഷ്ടക്കാരന്റെ മുമ്പിൽവച്ചു് നിന്റെ മുഖം കുത്തിക്കീറാൻ എനിക്കു തോന്നുന്നു."

കാർമെൻ:—"എന്റെ ഇഷ്ടക്കാരനോ! അതു നിങ്ങൾ തന്നെത്താനെ കണ്ടുപിടിച്ചു ഇല്ലേ? ഈ മണ്ടനെ പ്പററി നിങ്ങൾക്കു ശങ്ക തോന്നുന്നുണ്ടോ? കണ്ടില്ലയോ തെരുവിൽവച്ചു് വൈകുന്നേരം നമ്മൾ ഒരുമിച്ചു കഴിക്കാറുള്ളതിനു മുമ്പു നിങ്ങൾക്കുണ്ടായിരുന്ന മണ്ടത്തരം ഇപ്പോൾ അതിൽ അധികമായി വർദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. എടോ, മൂഢശിരോമണി, ജിപ്സിക്കാരുടെ കൂട്ടങ്ങളിലാണു ഞാൻ ഏപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതെന്നും അതു വളരെ ക്ഷേമമായ രീതിയിലാണു് ഞാൻ ഇപ്പോൾ നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതെന്നും നിങ്ങൾക്കു കണ്ടുകൂടെ? ഈ വീടു എന്റേതാണു്. ഈ മണ്ടന്റെ പണവും എനിക്കു കിട്ടും. അയാൾ ഞാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ ചെയ്യും. രക്ഷ

പെട്ടവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത സ്ഥലത്തു ഞാൻ അയാളെ കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്യും.”

ഞാൻ:—“നീ ഇങ്ങനെ മേലാൽ ജിപ്സിക്കാര്യം നടത്തിയാൽ പിന്നെ അങ്ങിനെ ചെയ്യാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം ഞാൻ ചിലതെല്ലാം പ്രവൎത്തിക്കും.”

കാർമെൻ:—“ഓഹോ! എന്നോടാജ്ഞാപിക്കുന്നതിന്നു് നിങ്ങൾ എന്റെ ഭൎത്താവാണോ? ആ ഒററക്കണ്ണൻ അതിനു സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ടു്. നിങ്ങൾ ഇവിടെ എന്തു കണ്ടു? എന്റെ കാമുകനെന്നു പറയുവാൻ അർഹതയുള്ളവൻ നിങ്ങൾ മാത്രമേയുള്ളു എന്ന സംഗതി കൊണ്ടു നിങ്ങൾക്കു തൃപ്തിപ്പെട്ടുകൂടെ?”

ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ:—“അയാൾ എന്തുപറയുന്നു?”

കാർമെൻ:—“വെള്ളം ദാഹിക്കുന്നു എന്നും കുടിക്കാൻ വല്ലതും കൊടുത്താൽ കുടിക്കാമെന്നുമാണു് അയാൾപറയുന്നതു്.”

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ആ തജ്ജിമമൃലം പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു് അവൾ ആ സോഫായിലേയ്ക്കു വീണു. ആ പെണ്ണു ചിരിച്ചാൽ ഗൗരവം വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല, സാറേ. എല്ലാവരും അവളോടുകൂടി ചിരിച്ചു. ആ മൂഢനായ ഇംഗ്ലീഷ് കാരനും ചിരിച്ചുകൊണ്ടു വല്ലതും കുടിക്കാൻ കൊണ്ടു വരാൻ തന്റെ ഭൃത്യനോടു് ആജ്ഞാപിച്ചു.

ഞാൻ കുടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അവൾ പറഞ്ഞു. “ഇയാളുടെ വിരലിൽ കിടക്കുന്ന മോതിരം കണ്ടോ? വേണമെങ്കിൽ നിങ്ങൾക്കു് അതു തരാം.”

ഞാൻ:—"ഈ പ്രഭുവും ഞാനും കൂടി ഓരോ മാകചില (ഒരു ആയുധംപോലെ) മലയിലായിരുന്നെങ്കിലോ എന്ന ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു."

ഇംഗ്ലീഷ്കാരൻ:—"മാകചില? എന്താണ് അതിൻെറ അർത്ഥം?"

കാർമെൻ (ചിരി നിറുത്താതെ):—"മാകചിലയോ? മാകചിലയെന്നതു് ഒരു ആറഞ്ചുപഴമാണു്. അതു് ആറഞ്ചുപഴത്തിനുള്ള ഒരു വിശേഷപദമല്ലേ? നിങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ഒരു ആറഞ്ചു തീററിക്കണമെന്ന് അയാഠം പറയുന്നു.

ഇംഗ്ലീഷ്കാരൻ:—"ഓഹോ. കൊള്ളാം. എങ്കിൽ നാളെ കുറേക്കൂടി മാകചിലകൾ കൊണ്ടുവരട്ടെ."

ഞങ്ങൾ സംഭാഷണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഭക്ഷണം തയ്യാറായി എന്നു് ഭൃത്യൻ വന്നു പറഞ്ഞു. ഉടനെ കാർമെൻ തനിച്ചു പോകാൻ സാധിക്കാത്തതുപോലെ അയാൾ അവളുടെ കരം പിടിച്ചു. അയാൾ എനിക്കു് ഒരു പിസ്റ്റാൾ (ഒരു നാണയം) എറിഞ്ഞുതന്നു. കാർമെൻ ചിരിച്ചുകൊണ്ടു് ഇങ്ങനെ എന്നോടു പറഞ്ഞു. "എൻെറ കുഞ്ഞേ, നിങ്ങളെ ഭക്ഷണത്തിനു ക്ഷണിക്കുവാൻ എനിക്കു സാധിക്കുകയില്ല. പക്ഷെ, നാളെ പട്ടാളക്കാരുടെ കവാത്തിനായുള്ള പടഹധ്വനി മുഴക്കുമ്പോൾ ആറഞ്ചുപഴവുംകൊണ്ടു് ഇവിടെ വരണം. അപ്പോൾ കണ്ടിലെയോതെരുവിലെ മുറിയേക്കാൾ അധികം അലങ്കരിച്ച ഒരു മുറി ഇവിടെ നിങ്ങൾക്കു കാണാം. ഞാൻ എല്ലായ്പ്പോഴും നിങ്ങളു

ടെ കാൎമ്മെൻസിററയാണെന്നും അപ്പോൾ നിങ്ങൾക്കറിയാം. അപ്പോൾ ജിപ്സിക്കാൎയ്യത്തെപ്പററി നമുക്കു് സംസാരിക്കുകയും ചെയ്യാം"

ഞാൻ ഉത്തരമൊന്നും പറഞ്ഞില്ല. ഞാൻ തെരുവിൽ ഇറങ്ങിയപ്പോൾ "നാളെ മാകാപില കൊണ്ടുവരണം" എന്നു് ആ ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു ഉടനെ കാൎമ്മെൻ പിന്നെയും ചിരിക്കുന്നതു് ഞാൻ കേട്ടു.

എവിടേക്കു പോകുന്നു എന്നോ, എന്തു ചെയ്യുന്നു എന്നോ അറിയാതെ ഞാൻ അവിടെ നിന്നു പോയി. എനിക്കു തീരെ ഉറക്കം വന്നില്ല. നേരം വെളുത്തപ്പോൾ, ആ ദ്രോഹിയെ വീണ്ടും കാണാതെ ജിബ്രാൾട്ടർ വിട്ടു പോകുവാൻ വിചാരിക്കത്തക്കവണ്ണം എനിക്കു് അവളോടു കോപം തോന്നിയിരുന്നു. പക്ഷെ പ്രഭാതപടഹദ്ധ്വനി കേട്ടയുടനെ എന്റെ സ്ഥിരതയെല്ലാം അസ്തമിച്ചു. ആറഞ്ചുപഴക്കട്ട എടുത്തുകൊണ്ടു് ഞാൻ കാൎമ്മെനെ കാണുവാൻ പോയി. അവൾക്കു് പരനാരീശങ്ക തോന്നിയിരുന്നു. അവളുടെ വലിയ കണ്ണുകൾ എന്നിൽ സൂക്ഷിച്ചു പതിയുന്നതു് ഞാൻ കണ്ടു. പൌഡറിട്ട ഒരു ഭൃത്യൻ എന്നെ അകത്തു് കടത്തിവിട്ടു. അവനെ എന്തോ ഒരു കാൎയ്യത്തിനായി അവൾ പുറത്തു പറഞ്ഞയച്ചു. ഞങ്ങൾ തനിച്ചായയുടനെ അവൾ അവളുടെ ചീങ്കണ്ണിച്ചിരി ചിരിച്ചുകൊണ്ടു് എന്റെ കഴുത്തിൽ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു. ഇത്രമാത്രം സൌന്ദൎയ്യവതിയായി അവളെ ഞാൻ മുമ്പൊരിക്കലും

കണ്ടിരുന്നില്ല. ഒരു നവവധുവിനെ പോലെ വസ്ത്രം ധരിച്ച്, പരിമളം അണിഞ്ഞു് വിലയേറിയ സാമാനങ്ങളാലും പട്ടുകർട്ടൻസുകളാലും ചുററപ്പെട്ട് അവൾ വിലസി. ഹാ! ഞാനോ! ഞാൻ ഒരു കൊള്ളക്കാരനെപ്പോലെയും!

കാർമെൻ:—"പ്രിയതമാ, ഇവിടെയുള്ളതെല്ലാം തല്ലിപ്പൊട്ടിച്ച്, ഈ വീടിനു തീകൊളുത്തിയതിനു ശേഷം മലയിലേയ്ക്കു പോരുവാൻ എനിക്കു് മോഹമുണ്ട്."

പിന്നീടുണ്ടായ അവളുടെ ലാളനങ്ങളും ചിരിയുമോ! അവൾ ആടുകയും അവളുടെ വസ്ത്രം വലിച്ചുകീറുകയും ചെയ്തു. ഒരു കുരങ്ങ് അവളെക്കാൾ അധികം കളിക്കുകയോ ഗോഷ്ടി കാണിക്കുകയോ ചെയ്യുകയില്ല. വീണ്ടും ശാന്തയായി ഭവിച്ചു ഉടനെ അവൾ പറഞ്ഞു: "കേൾക്കണം. ഇതു് ഒരു ജിപ്സ സിക്കായ്യമാണു്. ഒരു കന്യാസ്ത്രീയായ എൻെറ സഹോദരി താമസിക്കുന്ന റോണ്ട എന്ന സ്ഥലത്തേയ്ക്കു് എന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകണമെന്നു് ഞാൻ അയാളോടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്." (അവൾ ചിരിച്ചു "ഞാൻ പറഞ്ഞുതരുന്ന ഒരു സ്ഥലത്തു കൂടി ഞങ്ങൾ കടന്നുപോകും. നിങ്ങൾ അവിടെ വച്ച് അയാളെ എതിരേറ്റു കൊള്ളയിടണം. അയാളെ കൊല്ലുന്നതാണു് നല്ലതു്. പക്ഷേ" (അവൾ ചിലപ്പോൾ കാണിക്കാറുള്ളതും മററൊരുത്തരും ഒരിക്കലും അനുകരിക്കാത്തതുമായ ഒരു പൈശാചികമായ പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി) "നിങ്ങൾ എന്തുചെയ്യണമെന്നു് അറിയാമോ? ആ ഒററക്കണ്ണൻ മുമ്പിലായി വരാൻ അനു

വദിക്കണം. നിങ്ങൾ കുറെ പ്രാകിലായി വന്നാൽ മതി. ആ ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ ധൈര്യമുള്ളവനും മിടുക്കനാണ്. അയാൾക്കു നല്ല കൈത്തോക്കുമുണ്ട്. മനസ്സിലായോ?"

അവൾ പിന്നെയും പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. ഇതു കേട്ട് ഞാൻ വിറച്ചു.

ഞാൻ:—"ഇല്ല. ഞാൻ ഗാർസിയായെ വെറുക്കുന്നുണ്ട്. പക്ഷെ, അയാൾ എൻ്റെ ചങ്ങാതിയാണ്. ഒരിക്കൽ ഞാൻ അയാൾ നിന്നു ഉപദ്രവിക്കാതെയാക്കും. പക്ഷെ ഞങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള ആ പോരു് നമ്മുടെ നാട്ടനടപ്പു് അനുസരിച്ചായിരിക്കും നടക്കുന്നതു്. ഞാൻ ഒരു ജിപ്സിയായതു് യാദൃച്ഛികമായിട്ടാണ്. ചില കാര്യങ്ങളിൽ ഞാൻ പഴഞ്ചൊല്ലിൽ പറയുന്നതുപോലെ ഒരു തനി നവാർകാരൻ തന്നെ ആയിരിക്കും"

കാർമെൻ:—"നിങ്ങൾ ഒരു മറയൻ, ഒരു ആനമണ്ടനാണ്. ദൂരെ തുപ്പാൻ സാധിച്ചതുകൊണ്ടു താൻ ഒരു വലിയ ആളാണെന്നു വിചാരിച്ച ഒരു മുണ്ടനെ പോലെയുള്ളവനാണ് നിങ്ങൾ. നിങ്ങൾക്കു് എന്നോടു ഇഷ്ടമില്ല. പോകണം, ഇവിടെനിന്നു്"

അവൾ "പോകണം" എന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ എനിക്കു പോകാൻ മനസ്സു വന്നില്ല. തിരിച്ചുപോയി എൻ്റെ കൂട്ടുകാരെ വിളിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു് അവൾ പറഞ്ഞ സ്ഥലത്തു് ആ ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ്റെ വരവു കാത്തിരിക്കാമെന്നു് ഞാൻ സമ്മതിച്ചു. റോണ്ടയിലേയ്ക്കു് ജിബ്രാൾട്ടറിൽ നിന്നു തിരിക്കുന്നതുവരെ സുഖക്കേടു നടിച്ചിരിക്കാമെന്നു് അവളും വാഗ്ദാനം ചെയ്തു. ഞാൻ

രണ്ടുദിവസം കൂടി ജിബ്രാൾട്ടറിൽ താമസിച്ചു. എന്റെ ഹോട്ടലിൽ വേഷപ്രച്ഛന്നനായി എന്നെ വന്നു കാണുന്നതിന് അവൾക്കു ധൈര്യം വന്നു.

ഞാൻ ആ ടൌണിൽനിന്നു പോയി. എനിക്കു ഒരു പ്രത്യേക ഉപായം ഉണ്ടായിരുന്നു. ആ ഇംഗ്ലീഷുകാരനും കാർമെനും ആ സ്ഥലം കടന്നുപോകുന്ന സമയം അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു് ഞാൻ എന്റെ കൂട്ടുകാരുടെ അടുക്കൽ തിരിച്ചുചെന്നു. ഡാൻകെയറും ഗാർസിയായും, അവിടെ എന്നെ കാത്തിരിക്കുകയായിരുന്നു. നല്ലപോലെ എരിഞ്ഞ ഒരു പൈൻവൃക്ഷത്തിനടുത്തിനു സമീപം ഒരു കാട്ടിൽ ആ രാത്രി ഞങ്ങൾ കഴിച്ചുകൂട്ടി. ഞാൻ ഗാർസിയായെ ചീട്ടുകളിക്കുവാൻ ക്ഷണിച്ചു. അയാൾ അതിനു സമ്മതിച്ചു. രണ്ടാമത്തെ കളിക്കു് അയാൾ കള്ളക്കളി കളിക്കുന്നു എന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞു. അയാൾ ചിരിച്ചതേയുള്ളൂ. ഞാൻ ചീട്ടു് അയാളുടെ മുഖത്തു വലിച്ചെറിഞ്ഞു. അയാൾ തോക്കെടുക്കുവാൻ ഭാവിച്ചു. പക്ഷെ ഞാൻ അതിൽ ചവിട്ടിക്കൊണ്ടു് "നിങ്ങൾക്കു മലാഗയിലുള്ള എല്ലാപേരേയും പോലെ കത്തിപ്രയോഗം ചെയ്യാനറിയാമെന്നു് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. അതൊന്നു എനിക്കു കാണിച്ചു് തരുമോ?" എന്നു ചോദിച്ചു.

ഡാൻകെയർ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരേയും വേർപെടുത്തുവാൻ ശ്രമിച്ചു. ഞാൻ മുഷ്ടിചുരുട്ടി ഗാർസിയാക്കു കുറെ ഇടികൊടുത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. കോപം മൂലം അയാൾക്കു ധൈര്യമുണ്ടായി. അയാളും ഞാനും ഞങ്ങ

ളുടെ കത്തികൾ ഊരി. ഡാൻകെയറിനോട് മദ്ധ്യസ്ഥ നായി അടുത്തു നിൽക്കുവാൻ ഞങ്ങൾ പറഞ്ഞു. ഞ ങ്ങളെ രഞ്ജിപ്പിക്കുന്നതിനു സാധിക്കുകയില്ലെന്നു ക ണ്ടതിനാൽ ഡാൻകെയർ മാറി നിലകൊണ്ടു. ഒരു ചുണ്ടെലിയെ പിടിക്കുവാൻ പോകുന്ന പൂച്ചയെപ്പോ ലെ ഗാർസിയാ പതുങ്ങി നിൽക്കുകയായിരുന്നു. ഇട ത്തെ കൈയ്യിൽ പരിചപോലെ തൊപ്പിയും വലത്തെ കൈയ്യിൽ കത്തിയുമായി ഗാർസിയാ നിലകൊണ്ടു. ഇതു് ആൻഡലൂഷ്യൻ രീതിയാണു്. അയാളുടെ മു മ്പിൽ ഇടത്തെ കൈയ് പൊക്കി, വലത്തെക്കാൽ മു മ്പോട്ടുവച്ചു വലത്തെ തുടയ്ക്കു സമീപം കത്തി പിടി ച്ചുകൊണ്ടു നവാറൊ ദേശവാസികളുടെ രീതിയിലാ ണു ഞാൻ നിന്നതു്. ഒരു രാക്ഷസനെക്കാൾ അധികം ശക്തി എനിക്കുണ്ടെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു. ഒരു മിന്നൽപിണരുപോലെ അയാൾ എന്നെ എതിർത്തു. എൻെറ ഇടത്തെ പാദം ഊന്നിക്കൊണ്ടു ഞാൻ തിരി ഞ്ഞു. അയാളിൽനിന്നു് എന്നെ ഒന്നും തടഞ്ഞില്ല. ഞാൻ അയാളുടെ കഴുത്തിൽ കുത്തി. എൻെറ കയ്യു് അയാളുടെ താടിയിൽ മുട്ടത്തക്കവണ്ണം കുത്തി അയാ ളിൽ താഴ്ന്നിരുന്നു. ഞാൻ കത്തി പെട്ടെന്നു വലി ച്ചെടുത്തതുകൊണ്ടു് അതു് ഒടിഞ്ഞുപോയി. എല്ലാം അവസാനിച്ചു. കത്തി ഊരിയപ്പോൾ എൻെറ കയ്യു ടെ വണ്ണത്തിൽ രക്തപ്രവാഹം ആ മുറിവിൽനിന്നുണ്ടാ യി. ഒരു തടിപോലെ അയാൾ കമഴ്ന്നു വീഴുകയും ചെയ്തു.

ഡാൻകെയർ:—"നിങ്ങൾ എന്താണു ചെയ്യുന്നതു്!"

ഞാൻ —"കേൾക്കണം. ഞങ്ങൾക്കു രണ്ടുപേക്കും ഒരുമിച്ചു ജീവിച്ചിരിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല ഞാൻ കാർമെനെ സ്നേഹിക്കുന്നു. മറെറാരുത്തരും അങ്ങനെ ചെയ്യരുതെന്നാണു് എന്റെ ആഗ്രഹം. കൂടാതെ, ഗാർസിയാ ഒരു മൃഗമാണു്. കൂടാതെ ആ സാധു റെമൻഡാഡോയോടു് അയാൾ കാണിച്ച ക്രൂരത ഞാൻ ഓർമ്മിച്ചു. ഇപ്പോൾ നാം രണ്ടുപേരും തനിച്ചായി. നമ്മൾ നല്ലവരുമാണു്: നോക്കണം, മരണം വരെ നിങ്ങളുടെ കൂട്ടുകാരനായിരിക്കുവാൻ എന്നെ അനുവദിക്കുമോ?"

ഡാൻകെയർ കയ്യു നീട്ടി. അയാൾക്കു് അമ്പതു വയസ്സു പ്രായം വരും.

ഡാൻകെയർ:— "നിങ്ങളുടെ അനുരാഗകഥകൾ നശിച്ചുപോട്ടെ. കാർമെനെ നിങ്ങൾക്കു വേണമെന്നു അയാളോടു ചോദിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ ഒരു കാശിനു് അയാൾ അവളെ നിങ്ങൾക്കു വിൽക്കുമായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ നാം രണ്ടുപേരും മാത്രമായി. നാളെ നാം എന്തുചെയ്യും?"

ഞാൻ:—"എല്ലാം ഞാൻ ഏററു. എനിക്കു് ഇപ്പോൾ ഒരുത്തരേയും വകവയ്ക്കാനില്ല."

ഞങ്ങൾ ഗാർസിയായെ കുഴിച്ചിട്ടതിനുശേഷം ഒരു ഇരുനൂറടി ദൂരത്തായി ഞങ്ങളുടെ പാളയമടിച്ചു. പിറേറദിവസം കാർമെനും അവളുടെ ഇംഗ്ലീഷുകാരനും രണ്ടു കോവർ കഴുതക്കാരോടും ഒരു ഭൃത്യനോടുംകൂ-

ടി അവിടെ വന്നു. "ഞാൻ ആ ഇംഗ്ലീഷുകാരനെ വകയാക്കിക്കൊള്ളാം. നിങ്ങൾ മററുള്ളവരെ പേടിപ്പെടുത്തണം. അവരുടെ കയ്യിൽ ആയുധമൊന്നുമില്ല!" എന്നു ഞാൻ അപ്പോൾ ഡാൻകെയറിനോടു പറഞ്ഞു.

ആ ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ ഒരു ധീരനായിരുന്നു. കാർമെൻ അയാളുടെ കയ്യു തട്ടിയില്ലെങ്കിൽ അയാൾ എന്നെ വെടിവച്ചു കൊല്ലുമായിരുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ, അന്നു ഞാൻ കാർമെനെ വീണ്ടും പാട്ടിലാക്കി. അവൾ ഒരു വിധവയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു എന്നാണു് ഞാൻ അവളോടു് ആദ്യമായി പറഞ്ഞതു്. അതു് എങ്ങനെ സംഭവിച്ചു എന്നു് അറിഞ്ഞയുടനെ അവൾ പറഞ്ഞു "നിങ്ങൾ എല്ലായ്പോഴും ഒരു മണ്ടനായിരിക്കുന്നു. ഗാർസിയാ നിങ്ങളെ കൊല്ലേണ്ടതായിരുന്നു. നിങ്ങളുടെ നാവാർകാരുടെ നില മണ്ടത്തരമാണു്. നിങ്ങളെക്കാൾ കേമന്മാരെ അയാൾ തോല്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അയാളുടെ കാലം വന്നു, അത്രേയുള്ളു. നിങ്ങളുടെ കാലവും വരും."

ഞാൻ—"നീ ഒരു നല്ല ഭാര്യയായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ നിന്റേറതും വരും."

കാർമെൻ:—"കൊള്ളാം, വരട്ടെ. നമ്മുടെ ഭാവി ഒരുമിച്ചാണു് കിടക്കുന്നതെന്നു ഞാൻ പല തവണയും കാപ്പിയുടെ മണ്ടിയിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ടു്. പക്ഷെ വിതയ്ക്കുന്നവൻ കൊയ്യും."

ഉടനെ, അസുഖകരമായ ചിന്തകൾ അകററുവാനായി അവൾ ചെയ്യാറുള്ള വിദ്യയായ ചപ്ളാക്കട്ട അടിക്കുകയും ചെയ്തു.

തന്നെപററി സംസാരിക്കുമ്പോൾ, ഒരുത്തൻ മററു ള്ളവരെ മറന്നുകളയുന്നതാണു്. ഞാൻ ഇങ്ങനെ വിസ്തരിച്ചു പറയുന്നതെല്ലാം അങ്ങേയ്ക്കു മുഷിവുണ്ടാക്കിയേക്കാം. ഇനി ഞാൻ വേഗം കഥ പറഞ്ഞു് അവസാനിപ്പിച്ചേയ്ക്കാം. നാം നയിക്കുന്ന ജീവിതം വേണ്ടിടത്തോളം ദീർഘമായിട്ടുള്ളതാണല്ലൊ! ഡാൻകെയറും ഞാനും മുമ്പുള്ള ഞങ്ങളുടെ കൂട്ടുകാരക്കാൾ അധികം വിശ്വസ്തരായവരെ ഞങ്ങളുടെ സംഘത്തിൽ ചേർത്തു ഞങ്ങൾ വ്യാജച്ചരക്കു കടത്തുകയാണു് പ്രധാനമായി ചെയ്തിരുന്നതു്. ചിലപ്പോൾ ഞങ്ങൾ യാത്രക്കാരെ പെരുവഴിയിൽ തടഞ്ഞുനിറുത്തി അവരെ കൊള്ളചെയ്യാതെയുമിരുന്നില്ല. പക്ഷേ, ഉപജീവനത്തിനു മററൊരു മാർഗ്ഗവുമില്ലാതാകുമ്പോൾ മാത്രമേ ഞങ്ങൾ ഇങ്ങിനെ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നുള്ളു. പിന്നെയും ഞങ്ങൾ യാത്രക്കാരെ ഹിംസിക്കാതെ അവരുടെ പണം പിടിച്ചുപറിക്കുക മാത്രമേ ചെയ്തിരുന്നുള്ളു.

അനേകം മാസം ഞാൻ കാർമെനോടുകൂടി സുഖമായിക്കാലം കഴിച്ചു. ഞങ്ങളുടെ തൊഴിലിനു് അവൾ ഒരു വലിയ സഹായമായിരുന്നു. ലാഭകരമായ വിധത്തിൽ അവൾ ഞങ്ങൾക്കു മുന്നറിവു തരുകയും ചെയ്തു. അവൾ ചിലപ്പോൾ മലാഗയിലും, ചിലപ്പോൾ കോർഡോവായിലും, ചിലപ്പോൾ ഗ്രാനഡയിലും താമസിച്ചിരുന്നു. പക്ഷേ, എൻെറ ഒരു സന്ദേശം കിട്ടിയാൽ അവൾ എന്നെ കാണുന്നതിനു് ഒരു വിജനമായ ഹോട്ടലിലോ, ഞങ്ങളുടെ പാളയസ്ഥലത്തോ വരുകയും ചെയ്യും ഒരിക്കൽമാത്രമേ—അതു മലാഗയിൽ

വച്ചാണു്—അവൾ എനിക്ക അസ്വാസ്ഥ്യത്തിനു് കാരണമായിത്തീൎന്നുള്ളു. ഒരു ധനികനായ കച്ചവടക്കാരനെ അവൾ പാട്ടിലാക്കിയിരുന്നു. ജിബ്രാൾട്ടറിൽവച്ചു നടത്തിയ പരീക്ഷണം അയാളോടുകൂടിയും നടത്തുവാൻ അവൾ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. ഡാൻകെയറുടെ ഉപദേശം വകവയ്ക്കാതെ ഞാൻ പകൽസമയത്തു മലാഗയിൽ അവളെ അന്വേഷിച്ചു പോയി. അവളെ കണ്ടുപിടിച്ചു് എന്നോടു ഞാൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോരുകയും ചെയ്തു. ഇതിനെ സംബന്ധിച്ചു ഞങ്ങൾതമ്മിൽ നീരസമുണ്ടായി. "നിങ്ങൾ എന്റെ ഭർത്താവായതിനുശേഷം, നിങ്ങൾ എന്റെ കാമുകനായിരുന്നപ്പോൾ എനിക്ക നിങ്ങളോടു് തോന്നിയിരുന്ന അനുരാഗത്തിനു കുറവുവന്നിട്ടുണ്ടെന്നു നിങ്ങൾക്കു് അറിയാമോ? എന്നെ ഒരുത്തരും ഉപദ്രവിക്കുന്നതും, അതു ചെയ്യുക, ഇതു ചെയ്യുക എന്നു് എന്നോടു് ആജ്ഞാപിക്കുന്നതും എനിക്ക രസിക്കുകയില്ല, എനിക്ക സ്വാതന്ത്ര്യം വേണം. എനിക്കു് ബോധിച്ചതു ചെയ്യുവാൻ സ്വാതന്ത്ര്യം വേണം. സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം. എന്നോടു അധികം കളിക്കരുതു്. നിങ്ങൾ എന്നെ അധികം ഉപദ്രവിച്ചാൽ നിങ്ങൾ ഗാർസിയായോടു പെരുമാറിയതുപോലെ നിങ്ങളോടും പെരുമാറുവാൻ ഞാൻ വല്ലവരേയും തേടിപ്പിടിക്കും." എന്നു കാർമെൻ അപ്പോൾ എന്നോടു പറയുകയും വച്ചു.

ഡാൻകെയർ ഞങ്ങളെ രഞ്ജിപ്പിച്ചു എങ്കിലും അന്നു ഞങ്ങൾ അന്യോന്യം ചൊരിഞ്ഞിരുന്ന ആക്ഷേപങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിൽ കിടന്നു പുകഞ്ഞു

കൊണ്ടിരുന്നതുകൊണ്ടു പണ്ടത്തെപ്പോലെ അടുപ്പം ഞങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ പിന്നീടുണ്ടായില്ല.

കുറെ കാലം കഴിഞ്ഞയുടനെ, ഞങ്ങളെ ഒരു നിർഭാഗ്യം പിടികൂടി. പട്ടാളക്കാർ ഞങ്ങളെ പെട്ടെന്നു വളഞ്ഞു. ഡാൻകെയപ്പേയും മററു രണ്ടുപേരെയും അവർ കൊന്നു. രണ്ടുപേരെ അവർ തടവുകാരായി പിടിച്ചു. എനിക്കു കഠിനമായ മുറിവുകൾ പററിയിരുന്നു. എൻെറ നല്ല കുതിരയില്ലായിരുന്നു എങ്കിൽ എന്നെയും അവർ തടവുകാരനായി പിടിക്കുമായിരുന്നു. ക്ഷീണിച്ചു തളർന്നും, ഒരു വെടിയുണ്ടകൊണ്ടു വേദനപ്പെട്ടും ഒരു ഒററ കൂട്ടുകാരനോടുകൂടി ഞാൻ കാട്ടിൽ ഒളിച്ചിരുന്നു. കുതിരയിൽ നിന്നിറങ്ങിയപ്പോൾ ഞാൻ ബോധംകെട്ടു വീണുപോയി. ആ കുററിക്കാട്ടിൽ ഒരു മുറിവേററ മുയലിനെ പോലെ കിടന്നു മരിക്കുവാനാണു് പോകുന്നതെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു. ഞങ്ങൾക്കു അറിയാവുന്ന ഒരു ഗുഹയിലേക്കു് എൻെറ കൂട്ടുകാരൻ എന്നെ എടുത്തു കൊണ്ടു കിടത്തിയതിനുശേഷം അയാൾ കാർമെനെ അന്വേഷിച്ചു പോയി.

അവൾ അപ്പോൾ ഗ്രാനഡായിലായിരുന്നു. ഉടനെ തന്നെ അവൾ അവിടെ വന്നു. പതിനഞ്ചു ദിവസം ഒരു നിമിഷംപോലും അവൾ എന്നെ വിട്ടു പിരിഞ്ഞില്ല. അവൾ ഉറങ്ങിയതേയില്ല. താൻ സ്നേഹിക്കുന്ന പുരുഷന്മാരെ അന്യസ്ത്രീകൾ ശുശ്രൂഷിക്കുന്നതിനേക്കാൾ അധികം ശ്രദ്ധയോടും സാമർത്ഥ്യത്തോടും കൂടി അവൾ എന്നെ ശുശ്രൂഷിച്ചു. എനി

ക്ക് എഴുന്നേററു നിൽക്കാൻ കഴിഞ്ഞ ഉടനെ അ വൾ എന്നെ രഹസ്യമായി ഗ്രാനഡയിലേക്കു കൂട്ടി ക്കൊണ്ടുപോയി. അവിടെയുള്ള ജിപ്സികൾ ഞ ങ്ങൾക്ക് ആരും കണ്ടുപിടിക്കാത്തതായ താമസസ്ഥല ങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിത്തന്നു. ആറു ആഴ്ചയിലധികം കാലം എന്നെ അന്വേഷിച്ചു നടക്കുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥൻ താ മസിക്കുന്ന വീടിനു രണ്ടു വീട് അകലെയുള്ള ഒരു ഭവ നത്തിൽ ഞാൻ നിവസിക്കുകയുണ്ടായി. ഒന്നിലധി കം തവണ ഒരു അടച്ച ജനാലിനു പുറകിൽ നിന്നു കൊണ്ടു് അയാൾ കടന്നുപോകുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു.

ഒടുക്കം എനിക്കു പൂർണ്ണമായ ആരോഗ്യം കിട്ടി. പക്ഷേ എന്റെ രോഗശയ്യയിൽ കിടന്നിരുന്ന കാല ത്തു് ഞാൻ പലതും ചിന്തിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു്, എ ന്റെ ജീവിതരീതി മാററുവാൻ ഞാൻ തീർച്ചപ്പെടു ത്തിയിരുന്നു. സ്പെയിനിൽ നിന്നു അമേരിക്കയി ലേക്കുപോയി അക്രമരഹിതമായ ഒരു ജീവിതം ന യിക്കണമെന്നു ഞാൻ കാർമെനോടു പറഞ്ഞു. അ വൾ അതു കേട്ടു എന്നെ പരിഹസിക്കുക മാത്രമേ ചെ യ്തുള്ളു. അവൾ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. "ചീര വളർത്തി ജീവിക്കുവാൻ നമുക്ക് സാധിക്കുകയില്ല. അന്യരെ കൊള്ളചെയ്തു ജീവിക്കുവാനാണു്" നമുക്കു വിധിച്ചിട്ടു ള്ളതു്. നോക്കണം, ജിബ്രാൾട്ടറിലെ നാഥൻ ബെ ൻജോസഫുമായി ഞാൻ ഒരു ചെറിയ ഏർപ്പാടു ചെ യ്തിരിക്കുന്നു. അയാൾക്കു് ഒരു കപ്പൽ നിറച്ചു പ ഞ്ഞിച്ചരക്കുകൾ വന്നിട്ടുണ്ടു്. അതിനെ കടത്തുവാൻ നിങ്ങൾ സഹായിക്കണം. നിങ്ങൾ ഇപ്പോഴും ജീവി

ച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് അയാൾക്കു് അറിയാം. നിങ്ങളുടെ സഹായമുണ്ടാകുമെന്ന് അയാൾ വിശ്വസിച്ചിരിക്കുകയാണു്. നിങ്ങളുടെ വാക്കു മാററിയാൽ ജിബ്രാൾട്ടറിലുള്ള നമ്മുടെ സ്നേഹിതന്മാരോടു് നാം എന്തു പറയും.?"

ഞാൻ അവൾ ആവശ്യപ്പെട്ടതുപോലെ ചെയ്യാമെന്നു പറഞ്ഞു. ഇങ്ങിനെ വീണ്ടും ഞാൻ എൻെറ ദ്രോഹകരമായ ജീവിതം തുടരുകയും ചെയ്തു.

ഞാൻ ഗ്രാനഡയിൽ ഒളിച്ചു താമസിക്കുമ്പോൾ അവിടെ നടന്ന ഒരു കാളപ്പോരിനു് കാർമെൻ പോയിരുന്നു. അവൾ തിരിച്ചു വന്നപ്പോൾ ലൂക്കാസ് എന്നു പേരുള്ള ഒരു സമർത്ഥനായ കാളപ്പോരുകാരനേപ്പററി അവൾ എന്നോടു സംസാരിച്ചു. അവൻെറ കുതിരയുടെ പേരും അവൻെറ ചിത്രപ്പണിയുള്ള വെസ്റ്റ്കട്ടിൻെറ വിലയും അവൾക്കു അറിയാമായിരുന്നു. കാർമെനേയും ലൂക്കാസിനേയും ഒരുമിച്ചു സക്കാററനിലെ ഒരു കച്ചവടക്കാരൻെറ വീട്ടിൽ വച്ചു താൻ കണ്ടു എന്നു എന്നോടുകൂടി താമസിച്ചിരുന്ന എൻെറ കൂട്ടുകാരൻ ഇനാനിട്ടോ കുറേ ദിവസം കഴിഞ്ഞു എന്നോടു പറഞ്ഞു. ഇതുകേട്ടു് ഞാൻ ഭയപ്പെട്ടുപോയി. ആ കാളപ്പോരുകാരനുമായി അവൾ എങ്ങനെ പരിചയപ്പെട്ടു എന്നും അങ്ങനെ പരിചയമാകുവാൻ കാരണമെന്തെന്നും ഞാൻ കാർമെനോടു ചോദിച്ചു.

കാർമെൻ—"നമ്മുടെ ജോലിക്കു സഹായമായിത്തീരുന്ന ഒരുത്തനാണു് അയാൾ. ശബ്ദിക്കുന്ന നദി

യിൽ ഒന്നുകിൽ വെള്ളിമോ അല്ലെങ്കിൽ ഒെറു പാറക്കല്ലുകളൊ കാണും. കാളപ്പോരിൽ നിന്നു് അയാൾ 1200-റീയൽസ് (ഒരു നാണയം) സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്. രണ്ടു കാര്യങ്ങളിൽ ഒന്നുണ്ടാകണം. ഒന്നുകിൽ അയാളുടെ പണം നമുക്കപഹരിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ അയാൾ ഒരു നല്ല കുതിരസവാരിക്കാരനും ധീരനുമായതുകൊണ്ടു് അയാളെ നമ്മുടെ സംഘത്തിൽ ചേർക്കണം. നമ്മുടെ സംഘത്തിലുള്ള ചിലർ മരിച്ചുപോയല്ലൊ. അവക്കു പകരം ആളുകളെ എടുക്കേണ്ടതുണ്ടു്. അയാളെനമുക്കു സംഘത്തിൽ ചേർക്കാം."

ഞാൻ:—"എനിക്കു് അയാളുടെ പണമോ, അയാളേയോ വേണ്ടാ. അയാളോടു നീ സംസാരിച്ചുപോകരുതു്."

കാർമെൻ:—"സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളു. ഒന്നു ചെയ്യരുതെന്നു് എന്നൊ ആളുകൾ വിലക്കുമ്പോൾ അതു ഞാൻ ഉടനെ തന്നെ ചെയ്യുന്നതാണു പതിവു്."

ഭാഗ്യവശാൽ, ആ കാളപ്പോരുകാരൻ മലാഗയിലേക്കു പോയി. ആ യഹൂദൻെറ പത്തോിച്ചുരക്കു കടത്തുന്നതിൽ ഞാൻ ഏർപ്പെട്ടിരുന്നു. ഇതിനെ സംബന്ധിച്ചു എനിക്കും കാർമെനും പിടിപ്പതു ജോലി ഉണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ ലൂക്കാസിൻെറ കാര്യം മറന്നു. ഒരു പക്ഷെ അവളും അതു തൽക്കാലം മറന്നിരിക്കാം. ഈ സമയത്താണു് ഞാൻ അങ്ങയെ ആദ്യം മോണ്ടില്ലയിൽ വച്ചും പിന്നീടു് കൊർഡോവായിൽ വച്ചും കണ്ടതു്. നാം ഒടുവിൽ കണ്ടപ്പോഴം നടന്ന സംഭവങ്ങ

ളെ പററി ഞാൻ ഒന്നും പറയുന്നില്ല. എന്നെക്കാൾ അധികം അങ്ങേയ്ക്കു് അതിനെപ്പററി അറിയാമായിരിക്കും. കാർമെൻ അങ്ങയുടെ വാച്ചു മോഷ്ടിച്ചു. അവൾക്കു അങ്ങയുടെ പണവും പ്രത്യേകിച്ചു അങ്ങയുടെ വിരലിൽ കിടന്ന മോതിരവും തട്ടിയെടുക്കണമെന്നു് മോഹമുണ്ടായിരുന്നു. അതൊരു അത്ഭുത ശക്തിയുള്ള മോതിരമാണെന്നു വിചാരിച്ചാണു് അവൾ അതു കയ്യിലാക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചതു്. ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ ഒരു വലിയ ശണ്ഠയുണ്ടായി. ഞാൻ അവളെ അടിക്കയും ചെയ്തു. അവൾ വിവർണ്ണയായി കരഞ്ഞു. അന്നു് ആദ്യമായിട്ടാണു് ഞാൻ അവൾ കരയുന്നതു കണ്ടതു്. അവളുടെ കണ്ണുനീർ എന്നെ വല്ലാതെ ക്ഷോഭിപ്പിച്ചു. ഞാൻ അവളോടു മാപ്പുചോദിച്ചു. പക്ഷെ പകൽ മുഴുവനും അവൾ കലഹിച്ചിരുന്നു. ഞാൻ മൊണ്ടില്ലക്കു തിരിച്ചു പോയപ്പോൾ അവൾ എന്നെ ചുംബിച്ചില്ല. ഞാൻ വ്യസനാക്രാന്തനായി മൂന്നു ദിവസം കഴിച്ചുകൂട്ടി. മൂന്നാം ദിവസം അവൾ വളരെ സന്തോഷത്തോടുകൂടെ എന്നെ കാണാൻ വന്നു. എല്ലാം അവൾ മറന്നിരുന്നു. കാമുകരെ പോലെ ഞങ്ങൾ രണ്ടുദിവസം ഒരുമിച്ചു കഴിച്ചുകൂട്ടി. അവൾ എന്നെ പിരിഞ്ഞുപോകുമ്പോൾ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: "കൊർഡോവായിൽ ഒരു ആഘോഷമുണ്ടു്. ഞാൻ അതു കാണാൻ പോകുന്നു. അപ്പോൾ ആരുടെ പക്കലെല്ലാം പണമുണ്ടെന്നു കണ്ടു പിടിച്ചു് നിങ്ങളെ അറിയിക്കാം."

ഞാൻ അവളെ പോകാൻ അനുവദിച്ചു. തനിച്ചായപ്പോൾ ആ ആഘോഷത്തെ പററിയും കാർമെ

ൻെറ ഭാവഭേദത്തെ മാററിയും ഞാൻ ആലോചിച്ചു. അവൾ ആദ്യമായി വന്ന എന്നോട്ട ഇണങ്ങിയതുകൊണ്ടു അവൾ എന്നോട്ട പ്രതികാരം നിറവേററിയിരിക്കണമെന്ന ഞാൻ വിചാരിച്ചു. കൊർഡോവായിൽ ഒരു കാളപ്പോരുണ്ടെന്ന ഒരു കഷകൻ എന്നോട്ട പറഞ്ഞു. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ എനിക്ക കോപം തോന്നി. ഒരു മൂഢനെപ്പോലെ ഞാൻ അതു കാണാൻ പോയി. ആ കഷകൻ ലൂക്കാസിനെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുതന്നു. രംഗത്തിൻെറ അതുത്തിക്ക സമീപമുള്ള ഒരു ഇരിപ്പടത്തിൽ കാർമെൻ ഇരിക്കുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു. അവളെ നോക്കിയ മാത്രയിൽ ഞാൻ ശങ്കിച്ചതു വാസ്തവമാണെന്ന് എനിക്ക മനസ്സിലായി. ലൂക്കാസ് ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നതുപോലെ ലഘുചിത്തനായി മൂരിയോട്ട പോരാടി. ആ മൃഗത്തിൽനിന്ന തൊങ്ങൽ എടുത്ത് അയാൾ കാർമെന കൊണ്ടു കൊടുത്തു. അവൾ അതു വാങ്ങി തലയിൽ ചൂടി. ആ പോരുകാള എനിക്ക വേണ്ടി പ്രതികാരം ചെയ്യുവാൻ ശ്രമിച്ചു. ലൂക്കാസ് കുതിരപ്പുറത്തുനിന്ന വീണു. കാള അയാളുടെ നേരെ പാഞ്ഞു. ഞാൻ കാർമെൻ ഇരുന്നിരുന്ന സ്ഥലത്തു നോക്കി. അവൾ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. വെളിയിലേക്ക് ഇറങ്ങുവാൻ എനിക്ക സാധിക്കാതെ വന്നു. ആ മുഴുവനും അവസാനിക്കുന്നതുവരെ എനിക്ക് അവിടെ നിൽക്കേണ്ടതായിവന്നു. പിന്നീട് അങ്ങേയ്ക്ക് അറിയാവുന്ന വീട്ടിലേക്ക് ഞാൻ പോയി. ആ സന്ധ്യയും രാത്രിയും അവിടെ സ്വസ്ഥമായി താമസിച്ചു.

വെളുപ്പാൻകാലം രണ്ടുമണിക്ക് കാർമെൻ അവിടെ തിരിച്ചുവന്നു. അവൾക്ക് എന്നെ കണ്ടപ്പോൾ അത്ഭുതം തോന്നി.

ഞാൻ:—"എന്നോടുകൂടി വരൂ."

കാർമെൻ:—"ഓഹോ, പോകാം."

എൻെറ കുതിരയെ കൊണ്ടുവന്ന് ഞാൻ അവളെ എൻെറ പുറകിൽ കയററിയിരുത്തി. ശേഷിച്ച രാത്രി മുഴുവനും ഒരു വാക്കുപോലും സംസാരിക്കാതെ ഞങ്ങൾ യാത്രചെയ്തു. ഒരു ചെറിയ സന്യാസിമഠത്തിന്റെ സമീപമുള്ള ഒരു ഹോട്ടലിൽ നേരം വെളുത്തപ്പോൾ ഞങ്ങൾ എത്തി. ഉടനെ, ഞാൻ കാർമെനോട് പറഞ്ഞു: "കേൾക്കുക; ഞാൻ എല്ലാം മറക്കാം. കഴിഞ്ഞ സംഭവങ്ങളെ പററി ഞാൻ ഒന്നും പറയുകയില്ല. എന്നോടുകൂടി അമേരിക്കയിലേക്കു വരാമെന്നും അവിടെ സ്വസ്ഥയായി താമസിക്കാമെന്നും നീ സത്യംചെയ്താൽ മതി."

കാർമെൻ (മുഷിവു കാണിക്കുന്ന സ്വരത്തിൽ):—"സത്യം ചെയ്യുകയില്ല. ഞാൻ അമേരിക്കയിൽ വരുകയുമില്ല. ഇവിടെ താമസിക്കുന്നതാണു എനിക്കിഷ്ടം."

ഞാൻ:—"ലൂക്കാസ് ഇവിടെ ആയതുകൊണ്ടല്ലേ നീ ഇങ്ങനെ പറയുന്നത്? പക്ഷേ അവൻ ഇപ്പോഴത്തെ ആപത്തിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടാലും വളരെ കാലം ജീവിച്ചിരിക്കുമെന്നു നീ വിചാരിച്ചുപോകരുത്. അല്ലെങ്കിൽ, ഞാൻ അവനെപ്പററി വിചാരിക്കുന്നതെന്തിന്? നിൻെറ കാമുകന്മാരെയെല്ലാം കൊന്നു കൊന്ന് എ

നിക്ഷമതിയായി. നിന്നെയാണു ഞാൻ ഇനി കൊല്ലാൻ പോകുന്നതു്."

കാർമെൻ (എന്നെ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ടു്):— "നിങ്ങൾ എന്നെ കൊല്ലുമെന്നു് ഞാൻ എല്ലായ്പ്പോഴും വിചാരിച്ചിരുന്നു. നിങ്ങളെ ഞാൻ ആദ്യമായി കണ്ട ദിവസം ഒരു പാതിരിയെ ഞാൻ എന്റെ വീട്ടിന്റെ പടിക്കൽവച്ചു് ശകുനമായി കണ്ടു. നമ്മൾ ഇന്നു് കൊർഡോവായിൽ നിന്നു തിരിച്ചപ്പോൾ നിങ്ങൾ ഒരു ശകുനവും കണ്ടില്ലേ? നിങ്ങളുടെ കുതിരയുടെ കാലിന്റെ അടിയിൽ കൂടി ഒരു മുയൽ കടന്നുപോയി. അതു വിധിയാണു്."

ഞാൻ:— "കാർമെൻസീററാ, നീ എന്നെ ഇപ്പോൾ സ്നേഹിക്കുന്നില്ലയോ?"

അവൾ ഒന്നും ഉത്തരം പറഞ്ഞില്ല. അവൾ ഒരു പായിൽ കുത്തിയിരുന്നു് വിരലുകൊണ്ടു് നിലത്തു വരച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു.

ഞാൻ:—"നമ്മുടെ ജീവിതരീതി മാററണം, കാർമെൻ. നമ്മൾ തമ്മിൽ ഒരിക്കലും പിരിയുവാൻ ഇട വരാത്തതായ ഒരു സ്ഥലത്തു നമുക്കു ചെന്നു പാക്കാം. ഇവിടെ നിന്നു് അടുത്തുള്ള ഒരു വൃക്ഷത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ നാം നൂററിരുപതു സ്വർണ്ണഔൺസാസ് കുഴിച്ചിട്ടിട്ടുണ്ടെന്നു നിനക്കറിയാമെല്ലോ. കൂടാതെ ബെൻ ജോസഫിന്റെ കയ്യിൽ നമ്മുടെ വക കുറെപ്പണവുമുണ്ടല്ലോ."

കാർമെൻ (പുഞ്ചിരിയോടു) :—"ഞാൻ ആദ്യം,

ചിന്നിട്ട നിങ്ങൾ. ഇങ്ങനെ വരുമെന്ന് എനിക്കറി യാമായിരുന്നു."

ഞാൻ:—"ആലോചിക്കുക. എൻെറ ക്ഷമയററി രിക്കുന്നു. ഏതെങ്കിലും ഒന്നു തീരുമാനിക്കുക. അപ്പോൾ ഞാനും ഒന്നു തീരുമാനിക്കാം."

ഞാൻ അവളെ വിട്ടുംവച്ച് ആ സന്യാസിമഠത്തിലേക്കു നടന്നു. അവിടത്തെ സന്യാസി പ്രാൎത്ഥിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ പ്രാൎത്ഥന തീരുന്നതുവരെ ഞാൻ അവിടെ കാത്തുനിന്നു. എനിക്കു പ്രാൎത്ഥിക്കണമെന്നു മോഹമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും അതു ചെയ്യുവാൻ സാധിച്ചില്ല. അദ്ദേഹം എഴുന്നേററയുടനെ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിൻെറ സമീപത്തു ചെന്നു.

ഞാൻ:—അച്ഛാ, അപകടത്തിൽപെടാൻ പോകുന്ന ഒരാൾക്കു വേണ്ടി പ്രാൎത്ഥിക്കുമോ?

സന്യാസി:—"സങ്കടമുള്ള എല്ലാവൎക്കും വേണ്ടി ഞാൻ പ്രാൎത്ഥിക്കും മകനെ"

ഞാൻ:—"സൃഷ്ടികൎത്താവിൻെറ മുമ്പിൽ ചെല്ലാൻ പോകുന്ന ഒരാൾക്കുവേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കുമോ?."

പാതിരി (എന്നെ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ടു്) "പ്രാൎത്ഥിക്കാം."

എൻെറ ഭാവത്തിൽ എന്തോ വിശേഷമായി കണ്ടിരുന്നതുകൊണ്ടു് ഞാൻ എല്ലാം തുറന്നു പറയണമെന്ന് അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു.

സന്യാസി:—നിങ്ങളെ ഞാൻ മുമ്പു കണ്ടിട്ടുള്ളതുപോലെ തോന്നുന്നു"

ഞാൻ (ബഞ്ചിൽ ഒരു പിയാസിൻെറ ഏന്നാ നാണയം വച്ചുകൊണ്ടു്)—"എപ്പോൾ കുർബാന നടത്തും.?"

സന്യാസി:—"അരമണിക്കൂറിനകം. അടുത്തുള്ള ഹോട്ടലുകാരൻെറ മകൻ പ്രസാദം കൊടുക്കുന്നതിനായി ഇവിടെ വരും. ഹെ, യുവാവെ, നിങ്ങളെ വേദനിപ്പിക്കുന്ന എന്തോ നിങ്ങളുടെ മനസ്സിൽ ഇല്ലയോ? ഒരു ക്രിസ്ത്യാനിയുടെ ഉപദേശം നിങ്ങൾ കേൾക്കുമോ?"

എനിക്കു കരച്ചിൽ വന്നു. ഞാൻ തിരിച്ചു വരുമെന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് അവിടെ നിന്നുപോയി. മണി അടിക്കുന്നതു കേൾക്കുന്നതുവരെ ഞാൻ അവിടെയുള്ള പുല്ലിൽ കിടന്നു, പിന്നീടു് ഞാൻ എഴുന്നേററു പള്ളിക്കു സമീപം ചെന്നു നിന്നു. കുറുബാന കഴിഞ്ഞയുടനെ ഞാൻ ഹോട്ടലിലേക്കു തിരിച്ചു പോന്നു. കാർമെൻ ഓടിക്കളയണമെന്നു ഞാൻ മിക്കവാറും ആശിച്ചിരുന്നു. അവൾക്കു് എൻെറ കുതിരയിൽ കയറി രക്ഷപെടാമായിരുന്നു. പക്ഷെ ഞാൻ അവളെ അവിടെ കണ്ടു. എന്നെ അവൾക്കു പേടിയാണെന്നു ഒരിക്കലും അവൾ അന്യരെക്കൊണ്ടു പറയിക്കുകയില്ല. ഞാൻ അവിടെ ഇല്ലായിരുന്നപ്പോൾ തൻെറ പാവാടയുടെ തയ്യൽ അഴിച്ചു അതിലുള്ള ഈയക്കട്ടകളെ അവൾ എടുത്തിരുന്നു. അവൾ അപ്പോൾ ഒരു മേശയ്ക്കു മുമ്പിൽ ഇരുന്നു് അതിൽ വച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പാത്രം വെള്ളത്തിൽ താൻ എറിഞ്ഞിരുന്ന ഈയക്കഷണങ്ങൾ താഴുന്നതു നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഇതിൽ അവളുടെ ശ്രദ്ധ മുഴു

കിയിരുന്നതുകൊണ്ടു് ഞാൻ അവിടെ പ്രവേശിച്ചതു് അവൾ ആദ്യം കണ്ടില്ല. പിന്നീടു് അവൾ ഒരു ഈർഷ്യക്ഷണമെടുത്തു് വ്യസനഭാവത്തോടുകൂടി അതിന്റെ എല്ലാവശവും തിരിച്ചു നോക്കി. ജിപ്സികളുടെ മഹാറാണിയും ഡാൻ പിഡ്രോ രാജാവിന്റെ വെപ്പാട്ടിയുമായിരുന്ന മറിയപഡില്ലായെ ജിപ്സികൾ സാധാരണ സ്തുതിക്കാറുള്ള ഗഹനമായ പാട്ടുകളിൽ ഒന്നു് അവൾ ഇടയ്ക്കിടെ മൂളുകയും ചെയ്തു.

ഞാൻ:—"കാർമെൻ, എന്നോടുകൂടി വരുമോ?"

അവൾ എഴുന്നേററു് ആ പാത്രം വലിച്ചെറിഞ്ഞു യാത്രയ്ക്കു തയ്യാറാകുന്നതുപോലെ അവളുടെ സ്വാരി ധരിച്ചു. അവിടത്തെ ഒരു ഭൃത്യൻ എന്റെ കുതിരയെ കൊണ്ടുവന്നു. അവൾ അതിൽ കയറി എന്റെ പുറകിലായി ഇരുന്നു. ഞങ്ങൾ യാത്രതിരിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഞാൻ (കുറെ കഴിഞ്ഞു)—"എന്റെ കൂടെ വരാൻ നീ നിശ്ചയിച്ചു, ഇല്ലേ, എന്റെ കാർമെൻ?"

കാർമെൻ:—"മരണംവരെ നിങ്ങളുടെ പിന്നാലെ വരാം. പക്ഷെ, ഇനിമേൽ ഞാൻ നിങ്ങളോടുകൂടി ഒന്നിച്ചു താമസിക്കുന്നതല്ല."

ഞങ്ങൾ അപ്പോൾ ഒരു വിജനമായ മലയിടുക്കിൽ എത്തിയിരുന്നു. ഞാൻ ഉടനെ കുതിരയെ നിറുത്തി. "ഇവിടെ വച്ചാണോ?" എന്നു പറഞ്ഞു് നിലത്തു ചാടിയിറങ്ങി തന്റെ സാരിയെടുത്തു് കാൽക്കൽ

എറിഞ്ഞു കൊണ്ടും അരയിൽ കൈവെച്ചുകൊണ്ടും അവൾ എന്നെ നോക്കി നിശ്ചലയായി നിന്നു.

കാർമെൻ:—"നിങ്ങൾ എന്നെ കൊല്ലാൻ പോകുകയാണെന്നു് എനിക്കു നല്ലപോലെ അറിയാം. അതു വിധിയാണു്. പക്ഷെ, എന്നെ കീഴടക്കുവാൻ നിങ്ങൾക്കു ഒരിക്കലും സാധിക്കുകയില്ല."

ഞാൻ:—"ആലോചിച്ചു നോക്കണമെന്നു ഞാൻ നിന്നോടപേക്ഷിക്കുന്നു. ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾക്കുക. കഴിഞ്ഞതെല്ലാം ഞാൻ മറന്നിരിക്കുന്നു. എന്നാലും ഞാനാണു് എന്നെത്തന്നെ നശിപ്പിച്ചതെന്നു നിനക്കറിയാമല്ലൊ. നിനക്കു വേണ്ടിയാണു ഞാൻ ഒരു കൊള്ളക്കാരനും കൊലപാതകിയുമായിത്തീൎന്നതു്. കാർമെൻ, എന്റെ കാർമെൻ, നിന്നെയും നിന്നോടുകൂടെ എന്നെയും രക്ഷപ്പെടുത്തുവാൻ എന്നെ അനുവദിക്കണേ."

കാർമെൻ:—"ജോസെ, നടക്കാത്ത കാൎയ്യം ചെയ്യുവാനാണു നിങ്ങൾ എന്നോടു പറയുന്നതു്. ഞാൻ നിങ്ങളെ സ്നേഹിക്കുന്നില്ല. നിങ്ങൾ എന്നെ ഇപ്പോഴും സ്നേഹിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു് നിങ്ങൾ എന്നെ കൊല്ലുവാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എനിക്കു് നിങ്ങളോടു എളുപ്പത്തിൽ കള്ളംപറയാം. പക്ഷെ അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതിനു ഞാൻ തയ്യാറില്ല. നാം തമ്മിൽ ഉണ്ടായിരുന്നതെല്ലാം അവസാനിച്ചിരിക്കുന്നു. ഭൎത്താവെന്ന നിലയിൽ നിങ്ങളുടെ ഭാൎയ്യയെ കൊല്ലുവാൻ നിങ്ങൾക്കു് അവകാശമുണ്ടു്. പക്ഷെ, കാർമെൻ എല്ലായ്പ്പോ

ഴം സ്വാതന്ത്ര്യയായിരിക്കുകയേയുള്ളു. കാല്ലി (ജിപ്സി)യായിട്ടു അവൾ ജനിച്ചു. കാല്ലിയായിട്ടു അവൾ മരിക്കുകയും ചെയ്യും."

ഞാൻ:—"അപ്പോൾ നീ ലൂക്കാസിനെ സ്നേഹിക്കുന്നു, ഇല്ലേ?"

കാർമെൻ:—"അതെ. നിങ്ങളെപ്പോലെ അയാളേയും കുറേക്കാലം ഞാൻസ്നേഹിച്ചു. ഒരുപക്ഷെ, നിങ്ങളോടുണ്ടായിരുന്ന സ്നേഹത്തോളം അയാളോടു എനിക്കു സ്നേഹമില്ലാതെയിരുന്നിരിക്കാം. ഇപ്പോൾ ഞാൻ ആരേയും സ്നേഹിക്കുന്നില്ല. നിങ്ങളെ സ്നേഹിച്ചതിനു ഞാൻ എന്നോടുതന്നെ വെറുക്കുന്നു."

ഞാൻ അവളുടെ കാൽക്കൽ വീണു. അവളുടെ കരങ്ങൾ പിടിച്ചു കണ്ണുനീർകൊണ്ടു് അവയെ ഞാൻ നനച്ചു. ഞങ്ങൾ ഒരുമിച്ചു കഴിച്ചുകൂടിയ സുഖസന്ദർഭങ്ങളെ ഞാൻ അവളുടെ സ്മരണയിൽ കൊണ്ടുവന്നു. അവളെ സന്തോഷിപ്പിക്കുവാനായി എന്റെ ജീവിതകാലം മുഴുവനും ഒരു കൊള്ളക്കാരനായിത്തന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ടാമെന്നു ഞാൻ അവളോടു പറഞ്ഞു. ഞാൻ എല്ലാം ചെയ്യു, സാറെ, എല്ലാം എന്നെ അവൾ സ്നേഹിച്ചാൽ അവൾക്കുവേണ്ടി എന്തും ചെയ്യാമെന്നു ഞാൻ അവളോടു പറഞ്ഞു. പക്ഷെ, ഇതിനെല്ലാം ഉത്തരമായി അവൾ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു. ഇനിമേൽ നിങ്ങളെ എനിക്കു സ്നേഹിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല. നിങ്ങളോടുകൂടി താമസിക്കണമെന്നും എനിക്കാഗ്രഹമില്ല."

ഞാൻ കോപാന്ധനായിത്തീൎന്നു. ഞാൻ എന്റെ കത്തി ഊരി. അവൾ അല്പം ഭയം കാണിച്ചു് ദയയ്ക്കു് അപേക്ഷിക്കണമെന്നു ഞാൻ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു് പക്ഷേ അവൾ ഒരു പിശാചു് തന്നെയായിരുന്നു.

ഞാൻ —"ഒടുവിലത്തെ തവണയാണു് ചോദിക്കുന്നതു്. നീ എന്നോടു കൂടി താമസിക്കുമോ?"

കാർമെൻ (നിലത്തു ചവുട്ടിക്കൊണ്ടു്) —"ഇല്ലാ, ഇല്ലാ. ഇല്ലാ"

ഉടനെ ഞാൻ അവൾക്കു കൊടുത്തിരുന്ന ഒരു മോതിരം അവൾ വിരലിൽ നിന്നും ഊരി കാട്ടിലേയ്ക്കു് വലിച്ചെറിഞ്ഞു.

ഞാൻ രണ്ടുതവണ അവളെ കത്തികൊണ്ടു കുത്തി. എന്റെ കത്തി ഒടിഞ്ഞുപോയിരുന്നതുകൊണ്ടു് ഞാൻ എടുത്ത ഗാർസിയായുടെ കത്തിയായിരുന്നു അതു്. രണ്ടാമത്തെ കുത്തുകൊണ്ടു ഒരിക്കൽ പോലും നിലവിളിക്കാതെ അവൾ നിലത്തുവീണു. അവളുടെ മനോഹരമായ കറുത്ത കണ്ണുകൾ എന്നെ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കുന്നതു് എനിക്കു് ഇപ്പോഴും കാണാൻ കഴിയും; പിന്നീടു് അവ മങ്ങി അടയുകയും ചെയ്തു. ശവത്തിനു സമീപം ഒരു മണിക്കൂർ നേരം ഞാൻ നിന്നു. പിന്നീടു് തന്നെ ഒരു കാട്ടിൽ കുഴിച്ചിടുന്നതാണു് തനിക്കു് ഇഷ്ടമെന്നു കാർമെൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നതു ഞാൻ ഓർമ്മിച്ചു. എന്റെ കത്തികൊണ്ടു് ഒരു കുഴി തോണ്ടി ഞാൻ അവളെ അതിൽ കിടത്തി. വളരെനേരം ആ മോതിരം ഞാൻ അന്വേഷിച്ചു. ഒടുക്കം അതു ഞാൻ കണ്ടുപിടി

ച്ചു. അതിനെ ആ ശവക്കുഴിയിൽ അവളോടുകൂടി ഞാൻ നിക്ഷേപിച്ചു. ഒരു ചെറിയ കുരിശും ഞാൻ അതിൽ വരച്ചു.

ഒരുപക്ഷേ, ഞാൻ ചെയ്തതു തെററായിരിക്കാം. പിന്നീട് ഞാൻ കുതിരപ്പുറത്തു കയറി അതിനെ കൊർഡോവായിലേയ്ക്ക് ഓടിച്ചു. അവിടെ ഞാൻ കണ്ട ആദ്യത്തെ ഗാട്ടപുരയിൽ ഉള്ളവരോട് ഞാൻ ആരാണെന്നറിയിച്ചു. ഞാൻ കാർമെനെ കൊന്നു എന്നും അവളെ കുഴിച്ചിട്ട സ്ഥലം വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ലെന്നും അവരോടു പറഞ്ഞു. ഈ സന്യാസി ഒരു പരിശുദ്ധനാണ്. അദ്ദേഹം അവൾക്കുവേണ്ടി പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവളുടെ ആത്മാവിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹം കുർബാന നടത്തിയിട്ടുമുണ്ട്. സാധുപ്പെണ്ണ്! അവളെ നാശമാക്കിയതിനുള്ള പഴി ജിപ്സികളിലാണ് ചുമത്തേണ്ടത്.

പുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ

നീണ്ടകവിതകൾ—കുറെക്കൂടി

എൻ. വി. കൃഷ്ണവാര്യർ ... ... 1 ക. 4 ണ.

കുറിച്ചുൽ

ഡീസീ ... ... 1 ക.

വിജയകരമായ പിന്മാററം

പി. കെ. രാജരാജവർമ്മ ... ... 1 ക. 8 ണ.

ഒഴിവുകാലം

പോഞ്ഞിക്കര റാഫി ... ... 1 ക. 4 ണ.

നാം കാടന്മാരാണ്

കിഷൻ ചന്ദർ ... ... 1 ക.

ചെങ്കതിരുകൾ

ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പ് ... ... 1 ക.

മേൽവിലാസം

കാരൂർ നീലകണ്ഠപ്പിള്ള ... ... 1 ക.

ശ്രീരേഖ

വൈലോപ്പിള്ളിൽ ശ്രീധരമേനോൻ ... 1 ക. 4 ണ.

ഉയരുന്ന യവനിക

സി. ജെ. തോമ്മസ് ... ... 1 ക. 8 ണ.

നാഷനൽ ബുക്ക്സ്റ്റാൾ,

കളരിക്കൽ ബസാർ, കോട്ടയം